

Nũkplɔnmɛ lɛ Kpo .

Nũwiwa Sín .

jɛ 100 H.M.

1500

Biblu WayWema ɔtɔn

Togan sin gbeɔiɔe

Biblu Way Wema ɔtɔn ɔ, sinsenzɔ Biblu tɔn e ma nɔ ba lè à é dè wè. Nũ taji e jí é nɔ sɔ ayi dɔ é wè nyí ten enteneti tɔn le kpo wema dijitalu le kpo dɔ . Azɔɔsa Nũnywe Biblu Tɔn Tɔn Dò Togudo. Nũ e gbé nya wè IBKI dè é wè nyí ɔ meɔebũ e dɔ jlɔ é ni ɔ Biblu kplɔnkplɔn le . dɔ nũ gègè kpinkplɔn dɔ Mawu kpo jlɔ Tɔn kpo wu mɛ. Azɔmɛvi le dɔ na yi Institut ɔ bo na ɔ kúnnuɔewema dè alɔ . diplôme. È sixu kplɔn nũkplɔnmɛ ene le dɔ Enteneti jí alɔ dɔ azɔɔsa le mɛ, gbɔn Zoom jí, yí ye dɔ alokan jí, sé ye dɔ e-mail jí, . e è zín é, alɔ mɛ ɔkpo ɔkpo, gbɛta le, alɔ sinsen le nɔ zán dɔ wɛnɔagbejjilazɔ yetɔn mɛ. IBKI nyí tutɔblonunu e è yí gbè na é dè à.

Mí dɔ wusyen lanmɛ nú we ɔ a ni kplɔn Biblu towe bo na dɔ tuùn lee nũ e è ɔ dɔ nũkplɔnkplɔn ene le mɛ é alɔ nũ e è ɔ dɔ Biblu ɔebũ mɛ le é sɔgbe gbɔn é . jɔten ɔevo. "Commentaires" e è nɔ xlé dɔ nũkplɔnkplɔn Institut International de la Connaissance Biblique (IBKI) mɛ le é wè nyí . linlin mɛ e wlan wema ɔ le é alɔ mɛ e xò ye kplé le é tɔn. Hwehwe ɔ, linlin le nɔ ɔ ten dɔ kplɔn nũ e è nɔ sè le é, video le kpo wema le kpo mɛ, mɔ jen é nɔ lé nyí gbɔn é . ɔi tinmɛ Biblu tɔn le ɔhun; bɔ, dɔ nũkplɔnmɛ wenjlatɔ le, sinsenzɔwatɔ le, pastɔ le, vɔsanúxwlemawutɔ le kpo kplɔnyiji-alavoví le kpo tɔn mɛ.

A dɔ na nɔ gbéjé nũ e mɛ ene le ɔ le é, linlin yetɔn le kpo nũkplɔnmɛ yetɔn le kpo bí kɔn hwebĩnu dɔ azɔ towe wè é nyí ɔ a ni ba, tunwun jlɔ Mawu tɔn bó bló.

Bo na dɔ tuùn ɔ nũkplɔnmɛ ɔebũ nyí nugbɔ à jí hũn, xà liledógbɛɔevome Biblu tɔn vovo le, bo kɔn xókwintintɔ Biblu tɔn le kpo xókwintínwema Biblu tɔn le kpo dɔ . kplɔn tinmɛ xókwín alɔ xógbe e è ma tuùn à le é tɔn. Mi ɔ miɔée dɔ tinmɛ xógbetintɔnwema ɔebũ tɔn wu, dɔ xógbetintɔnwema le nɔ na . tinmɛ xókwín le kpo xógbe le kpo tɔn sín gbè nukɔntɔn ɔ mɛ kaka je lee è nɔ zán ye gbɔn ɔn é jí.

Tinmɛ xókwín le kpo xógbe le kpo tɔn nɔ huzu dɔ hwenu e dɔ yi yi wè é. Gɔ na ɔ, è sixu lile xókwín Glekigbe tɔn gègè dɔ xókwín ɔkpo mɛ, . e sixu hen tinmɛ nukɔntɔn ɔ gblé é.

A ni jó Mawu dɔ bonu é ni xlé ali we dɔ Xó Mímé Tɔn Biblu ɔ kpinkplɔn mɛ.

IBKI nɔ na gbè bɔ è nɔ yí nũkplɔnmɛ yetɔn le bí mlémlé bo nɔ lé dè ye tɔn nú nũ e ma nyí ajɔwiwa tɔn à le é. Sè è sixu má vɔhu ɔ, è ka na sà, ɔyo, alɔ yí akwe dɔ wema le alɔ nũkplɔnkplɔn le mɛ à.

Randolfu Dunn, Gǎn

Kàn nũ byɔ mí: info.IBKI.glensigbe@gmail.com

Enteneti tɔn: IBKI-Glensigbe.html

Nũkplɔnmɛ Biblu tɔn le kpo nũwiwa le kpo sín xwè 100 jeji 1500 jeji
Hlandɔlf Dunn

Nùjlejle

Nùkplónme, walc kpódó tinme kpó e ma nyí Biblu tɔn ǎ é gègè gosín sinsen nǔbudo tɔn kpódó xexó kpó sín walc me, bɔ è bé dò xwè 100 H.M. Vlafo a ko mɔ vogbingɔn e dò ye me dé le me dò nǔwiwa égbé tɔn le me é.

WLAN WLAN:

1. Enyi Klisanwun le ma nɔ dɔkan dɔ Biblu kplɔnkplɔn yetɔn wu ǎ, bo ka nɔ ganje wenjlatɔ yetɔn le wu bonu ye na nɔ tɔn nǔ me nú ye ɔ, ye sixu dɔ nǔ nú nǔ dǔdee cí nǔ e sɔgbe é dɔhun, amɔ, ye nyí nǔgbo akpáxwé dé le é.
2. Dò jijime dɔkpo me ɔ, nǔwanyido sixu byɔ nǔwiwa le kpo nǔdɔdɔ le kpo me .
3. Linlin medesunɔ tɔn ‘tɔgbó sinsen tɔn le’ tɔn dɔdɔ dɔ nǔgbo Biblu tɔn dé jí bo na dɔ dɔxlé nǔ e medé dɔ nǔ na é nyí nǔ dɔkpo ɔ kpo Biblu dɔdɔ kpo ǎ.
4. Medebǔ na bo dò gbesisɔme bo na kú dɔ nǔ e é dɔ nǔ na é wu ɔ, é dɔ nukúnnumɔjenǔme e sɔgbe é dɔ wen Mawu tɔn wu ǎ.
5. Klisanwun dɔkpo dɔkpo dɔ na kplɔn Biblu yetɔn, bo na tɔn nǔdɔdɔ yetɔn alɔ nukúnnumɔjenǔme yetɔn kpɔn lobo na dò gbesisɔme bo na yì fí e wen Mawu tɔn na kplá ye yì é.
6. Nǔdɔdɔ, linlin alɔ nǔkplɔnme égbé tɔn gègè gosin nǔkplɔnme “tɔgbó sinsen tɔn le” tɔn dé le me. Me gègè dò ye me bo jó nǔ e ye dɔ nǔ na dò Pagan alɔ Gnostique le me le é bǐ dɔ ǎ. Nǔgbó ɔ, medé léé kplɔn nǔ dɔ nǔ e “tɔgbó sinsen tɔn” e je nukɔn léé wlán léé wú cédécédé dɔ, Ignace Antioche tɔn, Polycarpe Smyrne tɔn kpódó Augustin kpó (é sixú hú nǔ e mesédó léé wlán é) dɔ nǔdɔdɔ yɛtɔn léé dɔdɔ me.

Nǔ e d'eme le é

1. Xwè Kanweko Nukɔntɔn ɔ
2. Tɔ Sinsɔn ɔ Tɔn le .
3. Gnostique .
4. Sinsɔn ɔ sín gǎn le
5. Xwè Kanweko Daxó

Wemata 1gɔ ɔ

Xwè Kanweko Nukɔntɔn le

Mawu dá gbɛtɔ dɔ dɔdɔ tɔn jí, vlafo tinme tɔn we nyí jijɔ tɔn; éné we nyí wǎn yíyí, nǔgbó, xomenyínyó, nǔbláwǔkúnúmetɔ, fifá, xomefifá, medesɔhwe, hwejjɔnɔ, me mímé kpódó hwesókeme kpó. Dò nǔdɔdɔ tɔn le gudo ɔ, gbɛtɔ nɔ gbè dò Edeni me, paladisi e è dá n'i é dé me, bɔ dò nǔdɔdɔ Mawu tɔn dɛvo le me ɔ, hwehuhu ma dè ǎ é dɔ kancica e dò bǔ é dé xá Mawu. Mǐ bǐ we tuùn hwehuhu tótítlí tɔn yetɔn kpo nǔ e me é nɔ tɔn kɔ dɔ le é kpo ganji. È nya ye sín paladisi ɔ me bo klán ye dɔ vo nú Mawu. (Bǐbǐme 1-3)

Gbɛtɔ na nɔ ninɔme meklánklán tɔn ene me kaka je hwenu e hwɛngantɔ dé na hun ali n'i bɔ è na sɔ hwe ke e, bo na lé bǔ xá Mawu é. Mawu jó gbɛtɔ dɔ alɔ jó gbɛtɔ dɔ ǎ dɔ mǐ mɔ dò Bǐbǐme 4gɔ ɔ me [ee è nya Adamu kpo Evu kpo sín Edeni gudo é] dɔ Kanyée kpo Abeli kpo bǐ we xwélé vǔ (takwe, núnina, núnina) Mawu. Vǔ Abeli tɔn nyɔ Mawu nukúnme bɔ Kanyée tɔn ka yí gbè na ǎ. Mawu tle dɔ xó xá me e na vǔ e é ma yí gbè na ǎ é é.

Ee xwè lε dò yiwi wε é ɔ, hwεhuhu ɔ dò gbakpé wε “Mawu Mavɔmavɔ mɔ dɔ nŭnyanyawiwa gbetɔ tɔn sukɔ dò ayikúngban ɔ jí, bɔ linlin e dò ayi tɔn mε lε é bǐ nyí nŭ nyanya hwεbǐnu. (Bǐbǐmε 6:5-6 ASV)

É dò mɔ́ cɔ́, “Gbetɔ ayijlɔɔwε Nɔwée nyí, bɔ è ma dɔ́ hwε dǐ dɔ́ wŭ tɔn ǎ, bo nɔ yì xá Mawu.” (Bǐbǐmε 6:9-10 RSV) Xwè yɔywe dé dò kú Nɔwée tɔn gudo ɔ, è jì Ablaxamu. Nŭwlantɔ Ebléegbe tɔn ɔ dɔ́ “Nŭdǐdǐ wε zɔ́n bɔ Ablaxamu setónú hwenu e Mawu ylɔ ε dɔ́ é ni yì fí e é dɔ́ na yí é, bɔ é tuùn fí e é xwè é ǎ, ... dɔ́ é dò te kpɔ́n toxo e è sɔ́ dodó dɔ́ te, bɔ Mawu wε bló tuto tɔn, bo gbá é.” (Eblée lε 11:8-10)

Hwenu e é dò Kanáa é ɔ, fí e kúnkan tɔn lε na wá dɔ́ gŭ tɔn dè é ɔ, “Wensagun (mesédó – GWT) Aklunɔ tɔn ylɔ Ablaxamu sín jixwé azɔn wegɔ ɔ bo dɔ́ n’i dɔ́: “Un xwlé nyidée dɔ́, dɔ́ a wà mɔ́, bo ma gbé vǐ towe, vǐ towe dɔkpo géé ɔ ǎ wutu ɔ, un na bló bɔ sunvǐ towe lε na sukɔ́ bo na kɔn nyɔna dɔ́ jǐ towe . kó e dɔ́ xutó é. Kúnkan towe lε na yí kentɔ́ yetɔn lε sín toxo lε, bɔ gbɔn kúnkan towe jí ɔ, akɔta lε bǐ na mɔ nyɔna dò ayikúngban jí, dɔ́ a setónú nú mì wutu.” hwεijjɔ. Hŭn, mi tunwun dɔ́ mε e dǐ nŭ nú Mawu lée [bo dɛji dɔ́ Mawu wú, bó se tónú n’i] lée s, Ablaxámu ví wε yě nyí. Mawuxówéma s ko dɔ́ d’ayí dɔ́ Mawu ná sɔ́ mε e ma nyí Jwifu ǎ lée dɔ́ húzú hwεijjɔwε gbɔn nŭdǐdǐ [dò Wɛn Ðagbe s mε] gblamε, bó ko dɔ́ Wɛn Ðagbe s nú Ablaxámu d’ayí dɔ́: ‘Akɔta lée bǐ ná mɔ nyɔna gbɔn hwi jí [dò Wɛn Ðagbe s mε].’ Enε wu ɔ, mε e dǐ nŭ lε [nŭwiwa e jinɔn nŭ e mεdɛ dǐ nŭ na é jí é] ɔ, è nɔ kɔn nyɔna tɔn dɔ́ ye jí xá Ablaxamu nya nŭdǐtɔ́ ɔ.” (Galatinu lε 3:6-9)

“Mawu Mavɔmavɔ dɔ́: ‘Hwenu e un ná jε akɔjije yɔyɔ́ dé xá Izlayéli togun s kpódó Judáa togun s kpó s ná cí akɔjije e un jε xá tɔgbó yětɔn lée dɔ́hun ǎ [akɔjije e Mawu dɔ́ gbɔn Mɔyízi jí é] hwenu e un hen alɔ yětɔn, bó kplá yě tɔn sín Ejípu é ... ‘Mawu Mavɔmavɔ ná dɔ́ akɔjije Izlayéli tɔn s dǐe. ‘Un na sɔ́ sɛn ce dɔ́ ayi yetɔn mε, bo na wlan dɔ́ ayi yetɔn mε [é na kú awinnya kpeví kpeví lε dɔ́hun ǎ, loɔ, un na nyí Mawu yetɔn, bɔ ye na nyí togun ce.’ ... ‘Un ná sɔ́ nŭnyanyawiwa yětɔn lée kε yě, bó sɔ́ ná flín hwε yětɔn lée dǐ ǎ” (Jelemíi 31:31-34). **Sɔ́ hwε kε mε - vogbingbɔn dǎxó dé wε dò akɔjije wè lε tentin ..**

Mí sixu mɔ́ dòdó e è dɔ́ nú nŭdɔ́d’ayí Jelemíi tɔn sín jijenu é dò xósin e Piyée na nú nŭ e Jezu kanbyɔ mε e sekɔ ε hugǎn, ye wε nyí mesédó tɔn lε é mε. Mǎ wε mi nɔ dɔ́ un nyí?

Sinsen Klisu tɔn

Piyée ka yí gbe n’i dɔ́: “Hwi wε nyí Klísu Mawu gbεdɛ s sín Vǐ.” ... Jezu dɔ́ “dò só elɔ jí [nŭgbo ɔ .**dɔ́ Jezu nyí Mawu gbεdɛ ɔ sín Vǐ**]. Un ná gbá agun ce” [un kplé kplékplé dé dɔ́ nyidée jí, agbaza dé abí gbεta ahwanvu tónúsétɔ́, dɛji dɔ́ mε wú, bó nɔ gbejí nú mε lée tɔn].(Matie 16:16-18 mε)

Ee Jezu sà ε gudo é ɔ, é sixu nyí Dindinwayixwe tɔn gudogudo tɔn ɔ hwenu aló dò enε gudo ɔ, é sɔ́ mesédó tɔn lε dɔ́ axɔsɔdɔ́tɔ tɔn mε. “Midεε lée wε nɔ kpó xá mì dɔ́ adǎngbome ce lée mε, bɔ nyε .**sɔ́ axɔsɔdɔ́tɔ dɔkɔ́pó nú wε** .[.*diatitemi*. NT: Strong’s #1303 bo na sɔ́ dɔ́ vo, bló tuto, bló tuto, sɔ́, bló, nŭ mεdesunɔ tɔn lε aló, nŭ e nyí metɔn é dé gbɔn wéma dé gblamε], lee Tɔ́ ce sɔ́ mεdɛ dɔ́ vo nú mì gbɔn é, bonu mi na dɔ́ nŭ bo nu ahan dò tavo ce jí dò axɔsɔdɔ́tɔ ce mε, bo na jinɔn axɔsuzinkpo Izlayeli tɔn wéwε lε jí.” (Luki 22:28-30)

Hwenu kpedé, azǎn kandé (50) jeji gudo ɔ, Piyée kpo mesédó ɔwe le kpo ɔ: "Hũn, Izlayeli-ví le bí ni tuùn nũ elb: Mawu sɔ́ Jezu e mi xwè dó aklúzu jí é dó ɔ́ Aklunɔ kpo Klisu [mesiya] kpo." Ée me léé se xó éné ɔ́, é vé wũ nú yě, bo yě kanbyó Piyée kpódó mesédó ɔ́ léé kpán ɔ́: "Nɔ́vɔ́ ce léé mi! Piyée yí gbe n'i ɔ́: "Mi lé kɔ́ sín hwe mitɔ́n léé gúdo .bo bló baptem [xókwin Glekigbe tɔ́n .yehwesin (è nyló dó sin me), é nyó hú .rantiza(kɔ́n dó jí),chea(kɔ́n dó) aló .nu ɔ́agbe(affusion), we è nɔ́ zán. Ene wu ɔ́, "baptem" sín tinme we nyí ɔ́ è nyló mi dó sin me], mi me ɔ́okpo ɔ́okpo, ɔ́ò nyikɔ́ .Jezu Klisu tɔ́n [gbɔ́n acekpikpa ɔ́ gblame] bo na dó sɔ́ hwe mitɔ́n le ke mi [lee Jelemíi ko ɔ́ ɔ́'ayí gbɔ́n é]. Éné ɔ́, mi ná mɔ́ Yesinsen sín nũníná yí. Akpá ɔ́, mi kpo ví mitɔ́n le kpo [Jwifu le] kpodo me e ɔ́ò zɔ́ le é bí kpo tɔ́n we [Kosi le] — nú me e Aklunɔ́ Mawu mitɔ́n na yɔ́ [gbɔ́n Wɛndagbe Klisu tɔ́n] le é bí." É gb'akpá nú ye kpo xógbe gègè ɔ́we le kpo; bo savo nú ye ɔ́, "Mi hwlen midée gán sín jijime nyanya [nyanya] elb me." gbetɔ́ afatɔ́n (1000) gú nú ye gbè ene gbè (Mesédó 2:36-41).

Ene wu ɔ́, me afatɔ́n atɔ́n mɔ́ ene le e "yi wen ɔ́ bo le baptem" le é gú nú me ɔ́ɔ́ɔ́ee Jezu sɔ́ axɔ́sɔ́dɔ́to ɔ́é jó nú le é - me ɔ́ɔ́ɔ́ee nɔ́ akpá tɔ́n ɔ́ò tenkɔ́n tɔ́n le hwenu le é. Mɔ́ me ɔ́, mí nɔ́ mɔ́ axɔ́sɔ́dɔ́to e ɔ́ò susu we é ɔ́é, sinsen ɔ́é. [kpɔ́n Mesédó 2:27-30].

Mesédózɔ́ Mesédó le tɔ́n, kaka je Pɔ́lu Tási tɔ́n jí, zɔ́n bo sinsen Klisanwun tɔ́n gbakpé toxo e ɔ́ò Glekinu [Glekinu le] sín gbè ɔ́ me le é me, ɔ́i Alesándlu kpo Antyɔ́ci kpo, bo lé gbakpé Hlɔ́ma, bo tle lé gbakpé Axɔ́sɔ́dɔ́to Hlɔ́ma Tɔ́n gudo. Klisanwun le kpó ɔ́ò sísí ɔ́ó nú Akpáxwé Biblu Tɔ́n E È Wlan Dó Ebléegbe Me É we, bo nɔ́ zán liledógbedevome Septante e è nɔ́ zán ɔ́ò Glekigbe-dótɔ́ le tentin é, aló è nɔ́ zán Targums e me è gú nú yedɛsunɔ́ tɔ́n ɔ́é le na é ɔ́ò me e nɔ́ dó Alamugbe le é tentin.

Susu kpo ɔ́ɔ́ɔ́je kpo e Klisanwun-nyijetɔ́ le ɔ́ó é kpo lee é yawu gbakpé gbɔ́n é kpo zɔ́n bo gǎn Jwifu le tɔ́n le je xesi ɔ́i jí, bo lé je wũ hwan jí. Ye je Klisanwun le nya jí, bo nɔ́ fɔ́n togun Jwifu yaya ɔ́ dó ye jí lobo nɔ́ dóhwe ye ɔ́ò acekpikpa Hlɔ́ma tɔ́n nukɔ́n bo ene nɔ́ zɔ́n bo è nɔ́ doya nú ye.

Jwifu le nɔ́ wlí Klisanwun le, bo nɔ́ sú ye dó gankpa me, lobo nɔ́ hu ye. Me nukɔ́ntɔ́n e jiya ɔ́ò Jwifu le sín alɔ́ me ɔ́ò Jeluzalemu é we nyí Etyeni. É we nyí me nukɔ́ntɔ́n e è dó ya nú me bí ɔ́ó é jlá Mehwléngántɔ́ ɔ́ wú é. Jwifu léé nya e sín toxo ɔ́ gúdo, bó je awínnnyaglo nyi dó e jí káká bo é kú. É xo ɔ́é bó ɔ́: "Aklúnɔ́ Jezu, yí gbigbo ce."zɔ́ éné ɔ́ gúdo ɔ́, é kú kpódó xógbe élé léé kpó ɔ́: "Aklúnɔ́, ma sɔ́ hwe éné dó yě jí ó."

Dó Jwifu le hu Etyeni kpo gbejinɔ́tɔ́ gègè ɔ́we le kpo wutu ɔ́, ye kpó ɔ́ò nũɔ́ɔ́i e ye ɔ́ó nú Klisu é gló we ǎ. É nyó wà ɔ́, gbɔ́n mɔ́ wiwa gblame ɔ́, ye zɔ́n bo é gbakpé Jeluzalemunu le tentin tawun. Dó yadonúme ɔ́ wutu ɔ́, Klisanwun le gbakpé Judée, Samalíi kpo tò ɔ́we le kpo me; kpo fí bí kpo .yě yi, yě jlá Aklúnɔ́ Mehwléngántɔ́ ɔ́ kpódó nũkplónme tɔ́n kpó sín xó . Acekpikpa ɔ́ebũ ɔ́ò gbè ɔ́ me bo sixu ɔ́ó Klisanwun-nyijetɔ́ le sín gbakpé ɔ́ɔ́ɔ́je tɔ́n te ǎ, ɔ́ó nũɔ́ɔ́i nú Klisu we nyí nũɔ́ɔ́i nugbɔ́ ɔ́. Nũkplónme Klisu tɔ́n ɔ́, nũkplónme Mawu tɔ́n we. Gbe e sɔ́gbe xá nũɔ́ɔ́i Klisu tɔ́n kpódó nũkplónme tɔ́n kpó ɔ́, gbe mímé ɔ́é we é nyí nũgbó, é we nyí Axɔ́sɔ́dɔ́to Mawu tɔ́n. Tó séxwé tɔ́n ɔ́ dó wusyɛn lanme nú gbejinɔ́tɔ́ le, Mehwléngántɔ́ ɔ́ .

1:É nyí lee nú cí nú me é ɔ́é kpowun ǎ; é ɔ́ó lee nú nɔ́ cí nú me é kpo lee nú nɔ́ cí nú me é kpo sín jidɛ ma ɔ́ó ǎ é ǎ. É nyí huzuhuzu e ɔ́ò ayikúngban jí é ɔ́é kpowun ǎ .

lindɔ́n tɔ́n. É nyí huzuhuzu e ɔ́ò vo é ɔ́é ɔ́ò nú e jí nũnywe ɔ́ sɔ́ ayi ɔ́ó é jí; é nɔ́ hen jló sín yiyi ɔ́é wá; ɔ́ò klewun me ɔ́, é nyí huzuhuzu ɔ́é ɔ́ò gbetɔ́ ɔ́ sín ninɔ́me ɔ́é me" (Nũtinme Axɔ́sɔ́dɔ́to ɔ́ Tɔ́n ., wemata. 18, wex. 66 è ɔ́é tɔ́n ɔ́ò LINLIN #515 Al Maxey, 3 janvier 2012 me)

2:Kpɔ́n nũkplónkplɔ́n ɔ́ò biblewayonline.com jí .Dó Jezu Nyikɔ́ Me

3:Kpɔ́n nũkplónkplɔ́n ɔ́ò biblewayonline.com jí .Agbaza, Lindɔ́n, kpodo Yehwe kpo – Fite Ye Ka Nɔ́ Yi Hwenu E A Kú Éz

ḡo kpó xá yě, bɔ Yesinsen e nyí gbɔdónúmetó ó dó gbɔ nú yě. Kpón Mesédó lée sín azɔḡ;7;8.1-2,4.

ḡiḡe xóxo le.com/nuxixa/LG/yadonume.shtml

“Yadonume ḡaxó ḡé je agun Jeluzalemu tɔn jí, bɔ Solu je agun ɔ sú kún dó na jí, bo nɔ gbɔn xwégbe xwégbe, bo nɔ dɔn sunnu kpo nyɔnu kpo, bo nɔ wlí ye dó gankpá me.” (Mesédó 8:3)

“Hwe éné ó nu ó, axósú Elodu wlí me e ḡo agun ó me lée ḡé lée, bó jló ná dó ya nú yě, bó hu Jaki, Jaan sín nɔví ó kpódó hwí kpó. bɔ ahwankpá ene ḡò cɔ e we, bɔ ahwankpá ḡokpo ḡokpo ḡó ene ene, bɔ Elodu lin ḡo emi na kplá e wá hwe nukɔn ḡò agbawungba ḡò Dindinwayixwe ɔ gudo.” (Mesédó 12:1-4)

Éné ó gúdo ó, Jwifu ḡé lée gosín Antyóci kpódó Ikoniyómu kpó wá Lisitli. Yě nyi awínnnyaglo dó Pólu, bó dɔn e tɔn sín toxo ó gúdo, ḡó yě vedó ḡo é kú we sín. (Mesédó 14:19)

ḡò Filipu ɔ, “ee kannumɔ nyɔnu ɔ sín gǎn le mɔ ḡo nukúndiḡo emitɔn kún sɔ ḡó bo na mɔ akwe ó é ɔ, ye wlí Pɔlu kpo Silasi kpo, bo dɔn ye yì axi ɔ me, bo kplá ye yì hwedḡtɔ le nukɔn, bo ḡo nú ye ḡo: “Jwifu we me ene le nyí, bo ḡò toxo mǐtɔn dɔn we.” me gègè ḡó nú ahwan e è fun xá Pɔlu kpo Silasi kpo é, bɔ hwedḡtɔ le ḡegbe ḡo è ni ḡè awu yetɔn le bǐ, bo xò ye, bo sɔ ye dó gankpá me, bɔ è ḡegbe nú gantóótɔ ɔ ḡo é ni cɔ ye ganji. (Mesédó 16:19-24)

ḡò Tesaloniki ɔ, “Jwifu ḡé le ḡi nǔ nú Pɔlu kpo Silasi kpo, Glekinu e nɔ ḡó sísí nú Mawu le é gègè kpo nyɔnu nukúndjeji gègè kpo. Ée yě ma mɔ yě ǎ ó, yě dɔn Jazɔɔn kpódó nɔví ḡévo lée kpó yi toxo ó sín gǎn lée nukɔn, bó súxó ḡo: ‘Me éló lée e nɔ dɔn tagba wá gbe ó bǐ me lée wá fí din, bɔ Jazɔɔn yí yě dó xwé tɔn gbe, bó ḡo ḡiḡo nú Jezu we ḡo me ḡévo ḡo Sezáa ḡón. Ée yě se xó éné ó, me lée kpódó tokpɔngán lée kpó xo zǐn, bɔ yě wlí Jazɔɔn kpódó me ḡé lée kpán gan, bó jó yě dó bɔ yě yi.” (Mesédó 17:4- 9)

“Hwinyanhwinyan ḡaxó ḡé tɔn ḡò Efézi ḡó Aklunɔ sín Ali ɔ wu, bɔ kpataganzówatɔ e nɔ nyí Demetliwúsi é nɔ bló vodun Atemisi tɔn le kpo kpatagan kpo, bo nɔ hen nǔ gègè wá nú alɔnuzówatɔ le, bo nɔ kplé ye kpo azɔwatɔ e nɔ wá azɔḡevo le é kpo, bo nɔ ḡo nú ye ḡo: “Me ce le mi, mi tuùn ḡo mǐ nɔ mɔ akwe ḡagbe ḡò azɔ ene me. Bɔ mi mɔ, bó se lě e Pólu hàtɔ éné ó bló bɔ gbetɔ gègè ḡi nǔ, bó lé flú yě gbɔn ḡo Efézi fí, kpódó tokpɔn Azíi tɔn ó bǐ me kpó é. É ḡo nǔmesen e gbetɔ bló lée kún nyí nǔmesen ḡébú ó. É nyí ajɔ mǐtɔn ná hen nyikɔ ḡagbe tɔn bú kedje we awéxome ó ḡe ǎ, lo ó, vodún ḡaxó Atemisi sín templi ná lé hen nyikɔ gblé, bɔ vodún é ḡésúnɔ e è nɔ sen ḡo Azíi tokpɔn ó bǐ me kpódó gbe ó bǐ kpó ó, è nǎ yí susu tɔn sín ace tɔn me.”

Efezinu le tɔn!" Zandé dìn ɔ, toxo ɔ bĩ je zĩngídi jí. Togun ɔ wlí Gayiwusi kpo Alisitaki kpo, tomeyító Pɔlu tɔn e gosin Masedwani le é, bo kánwezun yì ayihunten ɔ me me ɔokpo ɔokpo ɔohun." (Mesédó 19:23-29)

Pɔlu lé kɔ wá Jeluzalému, bó ɔɔ xó nú agun Jeluzalému tɔn sín gǎn lée, bó sɔ nú bó ná yi Sinsɛnɔ me. Hwenu e azǎn tenwe le [hwenu e è nɔ zán dó slá wũ nú me é] ko dò na fó we é ɔ, Jwifu e gosin Azii le é dé le mɔ Pɔlu dò templi ɔ me. Yě dɔn ahwan ɔ bĩ, bó wlí i, bó ɔɔ xó sú we ɔɔ: "Izlayéli ví lée mi, mi wá gó alɔ nú mĩ! (Yě kó mɔ Tlofímu Efézinu ɔ ɔɔ toxo ɔ me xá Pɔlu d'ayĩ, bó vedó ɔɔ Pɔlu kplá e wá sinsɛnɔ ɔ me we sín.) Yě wlí Pɔlu, bó dɔn e tɔn sín templi ɔ me, lobo sú hɔntogbó lée tlóló. Hwenu e yě ɔɔ biba ná hu i we ɔ, ahwangán Hlɔmanu lée tɔn wá se ɔɔ Jeluzalému to ɔ bĩ xo zĩn. Azɔn ɔokpó ɔ, é kplá ahwangán dé lée, kpódó sɔja dé lée kpó, bó kán wezun yi me lée gón. Ée ahwangán ɔ kpódó sɔja tɔn lée kpán mɔ ɔ, yě ɔɔ Pɔlu xixo te" (Mesédó 21.27-32).

Pɔlu kanbyɔ ahwangán ɔ ɔɔ é mí sixú ɔɔ xó nú togun ɔ a jí, bó ɔɔ ɔɔ Aklúnɔ ɔɔ nú é mí ɔɔ "Tín Jeluzalému tlóló, ɔɔ yě ná yí kúnnuɔiɔe towe dó wũ ce ǎ.' Aklúnɔ, un yí gbe n'i ɔɔ: 'Aklúnɔ ɔ, me éné lée tunwun ɔɔ un nɔ gosín kplɔngbasá ɔokpó me yi dèvo me, bó nó wlí me e di nú nú we lée dó gankpá me, bó nó xo me e di nú nú we lée.' 22:18b-21 me)

"Agun ɔ ɔótó Pɔlu káká bɔ é ɔɔ xó éné lée, bó sú xó bó ɔɔ: "Mi hu i sín ayĩkúngban jí! É jɛxa bó ná nɔ gbe ǎ! Hwenu e yě ɔɔ xó sú we, bó ɔɔ avɔ yětɔn lée nyi we, lobo ɔɔ kógúdu nyi dó jí we ɔ, ahwangán ɔaxó ɔ ná gbe ɔɔ è nĩ kplá Pɔlu yi ahwankpá ɔ me. É ɔegbe ɔɔ è ni xò è bo kàn nú byɔ e, bo na dó tuùn nú e wu togun ɔ dò xó sú dó emi jí we mǎ é. Ee ye dlen e bo na xò è é ɔ, Pɔlu kanbyɔ sɔja kanwekogán e dò te dò fine é ɔɔ: 'Sén ɔ yí gbè nú mi ɔɔ è ni xò Hlɔmanu e è ma tle ɔɔ hwe n'í ǎ é à?" (Mesédó 22:22-25).

"Azǎn e je fíné ɔ, ahwangán ɔ jló ná tunwun nú e wú Jwifu lée ɔɔ hwe dó Pɔlu we é pépépépé, bó jó Pɔlu dó, bó ɔɔ nú vɔsánú-xwlémawutɔgán lée kpódó toxóɔgbé ɔ bĩ kpó ɔɔ yě ní kplé. égbé." Vɔsánú-xwlémawutɔ ɔaxó Ananíyasi ɔɔ nú me e ɔɔ Pɔlu kpá lée ɔɔ yě ní xo nu tɔn." (Mesédó 22:30-23:2)

"Ayĩhóngbe tɔn zǎnzǎn ɔ, Jwifu lée blá gbě, bó xwlé nú ɔɔ é mí kún ná ɔɔ nú ó, é mí kún ná nu ahan ó, cóbó hu Pɔlu, bɔ súnnu kandé (40) jeji we ɔɔ linlin éné ɔ me, bó yi vɔsanúxwlémawutɔgán lée kpódó tomexó lée kpó gón, bó ɔɔ nú yě ɔɔ: 'Mĩ xwlé nú ɔɔ mĩ kún ná ɔɔ nú dèbũ ó, cóbó hu Pɔlu. ahwangán ɔ, bo na kplá e wá nukɔn towe, ɔɔ mĩ dò gbesiɔme bo na hu i cobɔ é na wá fí.'" (Mesédó 23:12-15).

“Hwenu baqabaqaba le na tîin dò azän gudogudo tön le me: gbetó le [Klisanwun le] na no yí wän nú yedéé, bo na no yí wän nú akwe, bo na no yí go, bo na no yí go, bo na no xò daka me wu, bo na no setónú nú mejitó yetön le ä. gbeduqu hú ye ni yí wän nú Mawu — dó .**alokpa dè**sinsen-biblo [nü e dò wëxo é, amɔ, é nyí nŭgbo ɔ ä], bo ka no gbé hlönlön tön. Mi ma dó al dëbũ xá yě ó.” (2 Timótée 3:1-5)

Pɔlu dɔ nú Timótée dɔ: “Jla Mawuxó ɔ, no sönũ dò hwetönnu kpo hwetönnu kpo, no gbé nü nú me, bo no gbé nü nú me, bo no dó wusyén lanme nú me, bo no dó suúlu tawun, bo no kplón nü me ganji, dó hwenu dé na wá sù bo gbetó le só na yí gbè nú nŭkplönme dɔgbe le ä, é nyó wà ɔ, ye na kplé mēsi yetön le gègè bo na dɔ nü e jló ye le é nú ye. tó dó nŭgbo ɔ wu, bo dótó xexó [nü e gbetó lin le é].” (2 Timótée 4:2-4)

“Amɔ, gbeyidɔ adingbannɔ [mēsi] le ko tîin dò togun ɔ me [Izlayeli-ví le], lee mēsi adingbannɔ le na tîin dò mi [Klisanwun le] tentin gbön é. nukúnkén yetön ɔ, mēsi ene le na du lè mi tön kpo tan e ye lin le é kpo, bo hwe e è dó nú ye é ko dò xixo dó ye jí we sín hwenu línlín díe, bo kún súsú dó nú ye ko dò amlɔ dɔ we ä.” (2 Piyée 2:1-3)

Néron dó Hloma zo dò xwè 67 J.H.M.

É cí dɔ yadonume nuköntön e Hlomanu le dó nú Sinsen ɔ é je dò xwè 67gɔ ɔ me, [xwè 1 dò gũ e Jwifu e dò Judée le é fñ gũ dó Hloma jí é gudo] dò axosu Hloma tön ayizéngú ɔ sín ace gló. Axosu ene du axosu nú xwè atón, bo è sixu yí gbè nú susu tön, amɔ, ene gudo ɔ, é jó ten dó nú xomesin dɔxó hugän ɔ, kpo nŭnyanyawiwa syensyen hugän le kpo. Dò nü awovi tön dɔvo le me ɔ, é dɔgbe dɔ è ni dó Hloma toxo ɔ zo, bo ahwángán tön le, nukúnkpénuwutó tön le kpo mesentó tön le kpo we xwedó gbedide ene. Hwenu e axosu toxo ɔ dò myɔ me é ɔ, é yí atɔxwe Macaenas tön jí, bo xò han tön, bo jihan e dɔ xó dó Tloa e è dó zo é wu é, lobo dɔ dò agbawungba dɔ ‘emi jló dɔ nü le bí ni gblé cobɔ emi na kú.’ Gó nú kplékplé dɔxó dɔxó e è no yló dɔ Cirque é ɔ, è lé fyó hönme kpo xwé gègè dɔvo le kpo; afatón mɔkpan kú dò zó ɔ me, bo azizo ɔ xò ye zle, aló è dɔ ye dó xɔ e è gbà le é gló.

jezu-nyi-hwɛngantó.com/Wema le, Tenme le kpo Wɛndɔgbejjilazó ɔ kpo/Wema E È Zín le É/FBOM/fbom-wemata_02.htm [SínFuxe sín wema me e kú dó nŭdidi yetön wu le é tön, Wemata 2gɔ ɔ .

Tacite, ee nyí mɔdè bo no gbé nü nú Néron é wlan dɔ, “É dò mɔ́ có, gändidó gbetó tön dëbũ, axosuɔuto ɔ sín akwe dɔxó dé aló vɔ e è no sá nú nŭmesen le é dè sixu zón bo xó nyanya ene e è dɔ dɔ Néron we dɔgbe dɔ è ni dó myɔ é bú ä. abominations.Me e dó nyikɔ ɔ ayí é, Klisu ɔ, hwɛdɔtó Ponsu Pilatu we hu i dɔ mehutó dɔhun dò acekpikpa Tibeli tön hwenu, bo è hen e gannugánnú có, nŭdidi e no hen nü gblé dó me wu é ene lévo tón, é nyí gbön Judée kedɛ jí ä, é we nyí fí e nŭnyanyawiwa ene gosin é, loɔ, é lé tón gbön toxo e me è no du viví tön dè é jí. Ene wu ɔ, je nukön ɔ, è wlí me dèdèe yí gbè nú nŭdidi yetön le é, bo ene gudo ɔ, è zán nü e ye na le é dó dó hwe nú gbetó tobutobu dé, é nyí dó hwéhuhu e ye hu bo dó toxo ɔ zo é wu ä, loɔ, dó wangbenúme e ye dó nú gbetó le é wu we, bo è no lé só ye dó huzu ayihun: cuku le no hu ye gbön akluzu jí aló è no só anyũ yetön le dó ye jí gblame. myɔ, bo, hwenu e kéze wá yi é .

dò zò ɔ, è nɔ zán ye dó bló zogbén zǎnme tɔn le na. Nero na jikpá édesunɔ tɔn le nú nǔwiwa ene bo xò Cirque sín ayihun dé, bɔ kekevíkuntó dé dó aca bo nɔ xò nǔ kplé xá me e dɔ tò ɔ me le é alǒ nɔ kun mǔto gbɔn wezunkanten ɔ jí. É dɔ wen dɔ ye hu hwe bo lé jexa dɔ è ni sɔ ye dó dɔ kpóndéwú nǔ e nǔnyanyawiwa nɔ jí le é tɔn gudogudo tɔn hugǎn ɔ có, me le je wuvě sè xá me ene le jí, dɔ é nyí dɔgbe togun ɔ tɔn wu we é dɔ ye ǎ, loɔ, xomesin gbetó dɔkpo tɔn wu we.”

wsu.edu/wldciv/gbè ɔ sín nǔxató/gbè ɔ sín nǔxató 1/tacitus [Richard Hooker we lile dó gbè devo me].

È gbà templi ɔ

Đò xwè 70 J.M. Amǔ, Zelote le nɔte ǎ, loɔ, ye tón ahwan bo zón bɔ Ahwankpá Hlɔma Tɔn lekɔ yì gudo. Klisanwun dǔdǔe flín xó e Jezu dɔ dɔ Matie 24 me le é hɔn yì sókan me. È gbà Ten mímé ɔ, bɔ kanlin wɔsisa léé dó sinsen-biblo Jwifu léé tɔn sín akpáxwé dé te. Đò c. È gbé dɔ Jwifu 135 ni ma wá .dɔ nyikɔ toxo e bɔ dó .Bar Kokhba sín gǔfínfón . Đò hwe ene gudo ɔ, dɔ bíbǔme 1914 tɔn.Hwenuxó-wlantó sinsen tɔn Eusebius Sezalée tɔn . é wlan dɔ akɔta Jwifu le tɔn e nɔ nukɔn nú sinsen ɔ dɔ 1914 é.Jeluzalemu (dɔ xógbe devo me ɔ, me dǔdǔe "dɔ .adagbigbo ") ɔ, nukɔnninɔ Kosi le tɔn we dɔ ɛ.^[3]Klisanwun e dɔ toxo ɔ me le é gègè ko gɔsin toxo ɔ me.

Klisu gbɔn Jaan jí bo gb'akpá nú agun e dɔ Azíi Kpéví ɔ le é

Yadonume dɔ jije we bɔ me dǔ le na kú bɔ me devo le na j'ayí. "Klisu sín kentó (me e nɔ gbé dɔ Jezu kún nyí Klisu ó, Mawu Ví, me e è sɔ ami dó ta é) dɔ wíwá we, dín tlolo ɔ, Klisu sín kentó gègè ko wá....Me mɔhun we nyí kentó Klisu tɔn — é nɔ gbé Tó ɔ kpo Ví ɔ kpo." (1 Jaan 2:18, 22)

Efezi "É dɔ mǔ có, un hen nǔ é ló dó jí towe:A jǒ wǎn yíyí towe nukɔntɔn ɔ dó. Flín fí e a j'ayí sín é! Lékɔ sín hwe metɔn le gudo [dɔ jiji] bo wà nǔ e a ko wà je nukɔn le é. Ényí a ma lé kɔ sín hwe towe léé gúdo ǎ ɔ, un ná wá gǔn towe, bó ná dɔ zogbénhennú towe sín ten tɔn me. Amǔ, nǔ e nyó nú we ɔ dǔe: a gbé wǎn nú Nikoláa ví léé sín walɔ, nye lɔmǔ gbé wǎn ná." (Nǔdǔexléme 2:4-5)

Siméni " Ma dɔ xesi nú nǔ e a na mɔ é ó. Un dɔ nú mi; awovi ná wlí me dǔ léé dɔ mi me, bó ná dó tén mi kpón, bó ná dó ya nú mi xɔ azǎn wǒ. Gbeji kaka yì kú, ene ɔ, un na na gbè axɔsugbakún ɔ we." (Nǔdǔexléme 2:10)

Pɛɛgamu " .Un tuòn fí e a nɔ nɔ é-fí e Satáan dɔ axɔsuzinkpo tɔn dè é. É dɔ mǔ có, a nɔ gbejí nú nyí kɔ ce. A jó nǔdǔi e a dó nú mì ɔ dó ǎ. ... É dɔ mǔ có, un dó nǔ kpedé dó wǔ we: A dɔ gbetó le dɔ fine [Klisanwun le' dɔ kplédókpó yetɔn jí] bɔ ye .mi hen nǔkplónme Baláamu tɔn léé Mǔ dɔkpó ɔ, mi lɔ dó me e nɔ hen . nǔkplónme Nikoláa ví léé tɔn . Hǔn, mi lé kɔ sín hwe mitɔn léé gúdo! É má nyí mǔ ǎ ɔ, un ná wá gǔn mitɔn zaandé din, bó ná zé hwí e dɔ nu ce me ɔ dó fun ahwan xá yě." (Nǔdǔexléme 2:13, 14, 16)

Tiatí " .É dɔ mǔ có, un dó xó dɔkpó dó wǔ we;A nɔ yí gbè nú nyɔnu Jezabeli ene e nɔ ylb é dǔe dɔ gbeyidɔ nyɔnu é. É nɔ sɔ nǔkplónme tɔn dó flú mesentó ce léé dó .agalile kpó kanlin e è dǔ sá vǔ nú vodún léé kpó dudu. Un ko ná ɛ hwenu, bónú é ná lé kɔ sín hwe tɔn léé gúdo, lo ɔ, é jló ǎ." (Nǔdǔexléme 2:20-21)

Nǔwalɔ Nikoláa ví léé tɔn .

É cí dɔ ye dɔ nǔ nú .Baláamu ví léédò Alenuwema Đaxó ɔ me ɔ, ye nɔ wà nǔblíblíwiwa (agalile) bo nɔ dɔ lan e è sɔ dó savǔ nú vodun le é [vɔlɔfò dɔ sinsen-biblo me nú .

ye]. Dò Nǔdèxléme 2:14-15 me ɔ, Aklunɔ dè kancica ene xlé cédcécédé: “Mi dó medé le dò fine bo hen nǔkplɔnme Baláamu tɔn, ee nɔ kplɔn Balaki dɔ é ni .sɔ́ afɔ́klénnú dó nukɔn nú Izlayéli ví lée , ye na nɔ dɔ nú e è sɔ́ dó savɔ́ nú vodun le é [dɔ́ sinsen-biblo dɔ́hun], bo na nɔ lè aga. A lée dó medé le bɔ ye .dò ali dɔkpo ɔ nu .hen nǔkplɔnme Nikoláa ví lée tɔn.”
Ðo Ðaxome ɔ, Ðaxome ɔ

Nǔkplɔnme Nikoláa ví lée tɔn (Nǔdèxléme 2:15)

É cí dɔ́ nǔkplɔnme ene gbɔn vo kpedé nú nǔkplɔnme Baláamu tɔn dò nǔgbododó linu, é na bo tle cí dɔ́ gbèta gǔfɔndómawujitɔ́ dɛvo we xlé mɔ́ ɔ ne. Medé le na cá Nikoláa ví le dó kpɔ́ xá Baláamu ví le, dó xógbe Glèkigbe tɔn Nikolási kpo nyikɔ Semu tɔn Baláamu kpo sín dodónu dɔkpo ɔ wutu. Amɔ́, é cí dɔ́ linlin dɛ́ we ene nyí dɔ́hun, dó é cí dɔ́ vogbingbɔn dò ye me wè le me dò wemafɔ́ 14-15 me dɔ́hun.
Cecil N. Wright we wlan

Nǔkplɔnme Baláamu tɔn (2.14)

Gbeyíɔ́ hwexónu tɔn Baláamu dè wè xá axɔsu pagáwùn Balaki dó lee é sixu bló bɔ Mawu na dó nu Izlayeli-ví le gbɔn é wu, bɔ Balaki nɔ dɔ́ xesi nú ye, amɔ́, Baláamu ka kpéwú bo dó nu i dó ten tɔn me á. Mɔ́yízi dɔ́ xó dó me mɔ́hun lée wú dɔ́ Kénsísú 31:15-16 me, bó dɔ́ xó dó hwenu e xó è dɔ́ dɔ́ Wemata 25gú ɔ́ me é wú, bɔ éné ɔ́ gúdo ɔ́, Aklúnɔ sé azɔn dɛ́ dó bɔ é hu gbetɔ́ 24 000. Hwenuxó-wlantɔ́ Jwifu Josèphe, dò wema tɔn Antiquities of the Jews, Wema IV, Wemata VI, Akpáxwé 6-12 me ɔ, tinme nǔ le cédcécédé lee ye wá je hwetɔnnu gbɔn é, bɔ ye sɔ́gbe xá tinme klewun e Klisu na dò wema e é wlan sédó Pɛegamu é me é. É nyí .ila nǔ dó xá pagáwùn sinsen dò sinsen-biblo kpo walɔ́ dɔ́gbe kpo linu. nǔdèxléme, gbɔn .

Cecil N. Wrayiti

Nyɔnu Jezabeli (Nǔdèxléme 2:20)

Alɔwliwli gègè we dó nyɔnu "the", amɔ́, kpedé we dó nyɔnu "towe". Medé le lin dɔ́ é we nyí asi me e è nɔ ylɔ́ dɔ́ "wensagun" sinsen ɔ́ tɔn é tɔn, sín 1914.*sou*(thy) ɔ́, dɔkpo géé we. Amɔ́, nǔ e akwé wema le tɔn le dó gbè kpɔ́ é nɔ gudo nú .*wǎ*(the) dɔ́ nǔxixa nukɔntɔn ɔ́ dɔ́hun. É dò wen dɔ́ Jezabeli nyí nyikɔ wuntun tɔn dɛ́ dò fí nú nyɔnu nukúnɔjeji dɛ́ dò sinsen e dò Tiatila é me, bo cí axɔsu Akábu sín asi nyanya e hu hwe “agaletɔ́” kpo “azèwiwa” kpo é dɔ́hun kpedé (1 Axɔsu le 16:31; 2 Axɔsu le 9:22), bo nɔ sɔ́ Mawu sinsen dó nukɔn bo nɔ nya Baalu-sinsentɔ́ le. Jezabeli Tiatíinu ɔ́ sɔ́ vodunsinsen kpo walɔ́ kwíkwíji le kpo dó ajo dò Klisanwun le tentin.

Nǔdèxléme, Cecil N. Wright we wlan

Enyi mí gbéjé linlin Glèkinu le kpo Jwifu le kpo tɔn kpɔ́n dò nukɔnme ɔ, mí sixu mɔ́ nukúnnú je nǔwiwa ene le me ganji.

Saadu “ Xó e me e hen Ye Mawu tɔn ténwe lée kpódó sunví ténwe lée kpó dɔ́ é né. Un tunwun nǔ e a nɔ wa lée; a dó nyíɔ́ dɔ́ a dɔ́ gbè, lo ɔ́, a ko kú. Fón! Nǎ hlǎ́hlón nǔ e kpo bɔ é ná kú ɔ́, dó un mɔ́ dɔ́ nǔ e a wa lée kún sɔ́gbe dɔ́ Mawu ce nukɔn ó.” (Nǔdèxléme 3:1-2)

Filadelifii “ Ðó a xwedó gbedjide ce bo nɔ de kpo suúlu kpo wutu ɔ́, un na lé cyɔn alɔ́ jí towe dò gan e me tenkpɔn na wá gbè ɔ́ bí me, bo na tén me e dò ayikúngban jí le é kpɔ́n é.” (Nǔdèxléme 3:10)

Lawodisée “ Un tuòn nǔ e a nǔ wà lè é, ɖɔ a nǔ fá ǎ, a ka nǔ lè xǔ zǔ ǎ. Un jló ɖɔ a ni nyí ɖokpo alǒ wegɔ ɔ! Hǔn, ɖó a ɖò zozo jí ǎ, a ka ɖò zozo jí ǎ, a ka ɖò fifà jí ǎ wutu ɔ, un jló na tún we sín nu ce me.” ... “Hǔn, mi ɖó jlǒ, bó lè kǔ sín hwe mitǔn lée gúdo. Nye ɖíe! Un nǔ te ɖò hǔn ɔ nu bo xúxú hǔn ɔ. Ényí meɖé se gbe ce, bó hun hǔn ɔ, un ná byó xǔ ɔ me, bó ná ɖu nǔ xá ε, bó é ná ɖu nǔ xá mì.” (Nǔɖexléme 3: 15-16; 19-20)

Ninɔme sinsen Azíi kpeví ɔ tǔn lè tǔn xlé céɖécéɖé ɖɔ é kún nyí Klisanwun ɖokpo ɖokpo keɖe we sixu bú ó, loɔ, agun lè bí sixu bú, bó .**jó Klisu dó**, nǔkplǔnme tǔn lè kpo Nǔblawukúnúme hwɛngán tǔn kpo. Nú yě ma lè kǔ sín hwe yětǔn lée gúdo, bó lè kǔ wá gǎn tǔn ǎ ɔ, yě ná bú; é we nyí ɖɔ è ni ɖè zǔgbén yetǔn lè sín.

Wlan wlan: Klisanwun gbejinɔtǔ lè kpo ɖò kplékplé we ɖò yadonume tentin.

Yadonume Trajan tǔn 108 H.M.

Đò yadonume atǔngó ɔ me ɔ, Pline Wegɔ ɔ, nya e kplǔn nǔ bo lè nyí me nukúnɖeji é ɖé mǔ lee è hu Klisanwun lè gbǔn bó é vé jlé é, bó nǔblawukúnúme tǔn sísé ε, bó é wlan wema séɖó Trajan, bo ɖexlé ε ɖɔ è nǔ hu ye afatǔn mǔkpan ayihǔngbe ayihǔngbe, bó ye me ɖé kún wà nǔ ɖebǔ e sǔgbe xá sén Hlǔma tǔn lè é ó. "Tan e ye ɖɔ dó hwehuhu yetǔn alǒ nǔwanyido yetǔn wu é bí (nǔ ɖebǔ e è na ylǔ ɖɔ é) ɔ, é sǔgbe xá nǔ elǔ kpowun - ɖɔ ye ko kplǔn ɖò azǎn e è ɖɔ é jí ɖɔ ye ni nǔ kplé cobǔ kéze na wá hǔn, bo nǔ vó ɖexixo alǔkpa ɖé xò kplé nú Klisu ɖi Mawu ɖé ɖɔhun, lobo nǔ blá yedée ɖó azǔ ɖé jí-é nyí nǔnyanyawiwa ǎ, loɔ, nǔnyanyawiwa; alǒ agale, bo ma ɖó adingban nú xó yetǔn gbedé ó, bo ma ɖu meɖebǔ gbedé ó: ene gudo ɔ, aca yetǔn we nyí ɖɔ ye na klán, bo na lè kplé bo na ɖu nǔɖuɖu e ma nyí nǔ nyanya ǎ é ɖé ɖó kpo."

Hwenu e Klisu ɖó Agun ɔ ayí é

- Klisu sǔ axǔsɖuɖu ɔ jó nú meséɖó tǔn lè .
- Me afatǔn atǔn gó nú yě ɖò Pantekotu - xwe 33 J.H.M.
- Etyeni kú ɖó nǔɖiɖi tǔn wu bó yadonume Jwifu lè tǔn je ji – 35? AD
- È sé Pǔlu dó Hlǔma gantǔ ɖɔhun .
- Hlǔma fyc bó yadonume Hlǔmanu lè tǔn je ji - 64 AD .
- Pólu sín kú - 64 -65 J.M.
- È gba Sinsenxǔ Jeluzalému tǔn - xwe 70 J.H.M.
- È wlí Jǎan dó gankpá me ɖò Patimɔsi ɖó Klísu wútu
- Jaan sín kú – ɖò xwè 100 J.H.M.

Xwè meséɖó lè tǔn wá fó hwenu e wen hwɛngán tǔn Klisu tǔn gbakpé Axǔsɖuto Hlǔma Tǔn me é. Hwenu yǔɔ ɖé ɖò bíbǔ we.

Klisanwun Nukǔntǔn lè

Đò xwè kanweko wegɔ ɔ me [100-200 H.M.] ɔ, Klisanwun-nyijetǔ lè gbakpé d’èji kaka je .Latéengbe -gbè e è nǔ dó ɖò gbadahweji é .Axǔsɖuto Hlǔma Tǔn . Gǎn kpo wema wlantǔ nukúnɖeji hwenenu tǔn lè kpo ɖíe .Polikarpu un Siméni , Ignace Antyczinu ɔ ,^[4]Clément Hlǔma-tǔn ,Justin e kú ɖó nǔɖiɖi tǔn wu é kpoIrénee un Lion ^[4]. —

Đò xwè kanweko atǔngó ɔ me [200-300 H.M.] ɔ, sinsen Klisanwun lè tǔn lè jeji d’èji (Robin Lane Fox xlé ɖɔ Klisanwun lè we nyí 2% mǔ ɖò Axǔsɖuto ɔ me ɖò xwè 250 me .^[4]). Mesi-hwenenu tǔn lè, kaka je . Origène ɖòAlésándlu kpoTetulien ɖòTotaligbé Aflika tǔn , bo ɖè nǔkplǔnme ɖé lè xlé ɖò nǔwlanwán yetǔn lè me ɖi ee ɖò The .Atǔndobǔ .Antoine Đaxó ɔ kpo me ɖevo lè kpo ɖó ayí .Klisanwun lè sín sinsen [e kúnkplá sinsenxǔ lè é] kpo .Glegori Wezizat ɔ é we nǔ kpe nukún dó .Arménie

bo huzu tò Klisanwun tòn nukòntòn e è yí gbè na é. Ìdò .huzuhuzu unConstantin Ðaxó ɔ (còbò è na bé .
Ahwan e è fun dò Pont Milvien tòn jí é dò 312 mē), ɔ .Axɔsɔdɔto Hlɔma Tɔn yí gbè nú Klisanwun-nyijetɔ le
kpo .Sén Milan tòn dò 313, bɔ enɛ zón bɔ è wá yí sinsen Klisanwun tòn dó dɔ .sinsen to ɔ tɔn [Hlɔmanu le
ma nyí Sinsen Katolika Hlɔma tòn ă] gbɔn sɛn gblamɛ ă gbɔn huzuhuzu le gblamɛ dò 380 jɛ 1990 mē.
Teodɔsi I kpo jijime .Klisanwun-nyijetɔ le dò axɔsɔdɔto Byzance tòn mē.

fon.wikipédia.org/wiki/Klisanwun_Nukòntòn_le

Axɔsɔdɔto Hlɔma tòn gbé sinsen Klisanwun tòn nú xwè 280 mɔ. É lé bló yadonumɛ wɔ cò,
dò hwe enɛ nu ɔ, é kpó dò susu wɛ.

Dioclétien 302 H.M.

Yadonumɛ Dioclétien tòn e jɛ dò 303 - 311 é wɛ nyí gudogudo tòn bo lé syen hú bí .yadonumɛ Klisanwun le tòn .
dò .Axɔsɔdɔto Hlɔma Tɔn . È nɔ lé yɔ dɔ “Yadonumɛ Ðaxó ɔ,” bɔ nũ taji e jɛ dò bíbɛmɛ é wɛ nyí dɔ è dè gbɛdɛdɛ
dɛ le tón dò 303 dò 1914.Axɔsɔ Dioclétien kpo azɔgbé tòn le kpo .Maximian ,Galeri , kpo Kɔnsitansi [Kɔnstantin
sín tɔ]. Sɛn enɛ le dè ace e Klisanwun le dɔ dò sɛn linu é sɛn, bo lé byɔ dɔ ye ni xwedó aca pagáwùn tòn le. Sɛn e
è dɛtɔn dò nukɔnmɛ le é sɔ ayi dɔ sinsengán le jí, bo byɔ dɔ mɛ bí ni d'ala dò vɔsisa sín nũwiwa le mɛ, bo dɛgbɛ
nú mɛ e dò tò ɔ mɛ le é bí dɔ ye ni nɔ sá vɔsanú pagáwùn le tòn. Yadonumɛ ɔ sín hlɔnhlɔn kpo hwenu e é nɔ xɔ
é kpo gbɔn vo dò axɔsɔdɔto ɔ mɛ.

fon.wikipédia.org/wiki/Yadonumɛ_Dioclétien_tòn

Sɛn e Dioclétien dɛtɔn le é dɛgbɛ dɔ è ni sú kún dɔ nú wemafɔ Klisanwun le tòn le kpo sinsen-biblo sín ten le kpo
gbɔn Axɔsɔdɔto ɔ bí mɛ, bo lé gbé dɔ Klisanwun le ni ma kplé bo sɛn Mawu ó. Nukɔnmɛ ɔ, è hu Klisanwun dɛbũ
e è tuùn é kpo adakaxixo kpo hugán. Ìdò kú Dioclétien tòn gudo zaandé ɔ, yadonumɛ e Axɔsɔdɔto Hlɔma Tɔn dɔ
Klisanwun le wu é wá fó hwenu e Axɔsu Hlɔma tòn Constantin “huzu” tòn gudo é “dɔ sɛn” nú Klisanwun-nyijetɔ le
dò Sɛn e è dɛtɔn dò Milan dò 313 H.M.

Nukɔnmɛ dò xwè 325 H.M. ɔ, Constantin yɔ kplédókópɔ dɔxó Nicée tòn, bo na dɔ tɛn kpón bo na bló bɔ axɔsɔdɔto ɔ na nɔ bũ
gbɔn sinsen tò tòn dɛ gblamɛ. Constantin lin dɔ sinsen Klisanwun tòn nyí sinsen tò tòn dɛ bo sixu dɔn Axɔsɔdɔto Hlɔma Tɔn ɔ
dɔ bũ, bɔ hwenenu ɔ, é jɛ féféfé jí bo dò klán wɛ. Constantin gbé dɔ emi kún na yí gbè nú nùdɛdɛ Klisanwun tòn ɔ bí mlémlé ó,
bo kpó dò nũ e é dɛ ní na le é kpo nũwiwa pagáwùn tòn le kpo gègè xwedó wɛ, enɛ wu ɔ, sinsen e Constantin sɔ sù é nyí
sinsen Klisanwun tòn kpo pagáwùn Hlɔma tòn kpo e è xò kplé é dɛ. “É (Constantin) hen ten e mɛ é dɛ é, bo nyí
vɔsanúxwlemawutɔ dɔxó sinsen acekpikpa pagáwùn tòn tòn.”

Axɔsɔdɔto Mavɔmavɔ ɔ, F. W. Mattox, wɛx. 127

Enɛ sixu ko cí nũ dɛgbɛ dɛ dɔhun nú nũkplɔnmɛ wen Klisu tòn e kúnkplá hwesɔkɛ mɛ kpo
hwlɛngán kpo é tòn cò, nũ e mɛ é tòn kɔ dɔ le é ka nyí nũ dɛgbɛ dɛ ă. Tlolo jɛn é dɔ hlɔnhlɔn
dɔxó dò acekpikpa axɔsu ɔ tòn sín akpáxwé le bí jí.

Constantin mɔ dɔ dɔ axɔsɔdɔto Hlɔma tòn dɔxó, bo gbló ada, bo lé dɔ nũ vovo wutu ɔ – mɛ bí na yí gbè bo
na jó sinsen-nũkplɔnmɛ yetɔn le dɔ bo na yí sinsen Klisanwun tòn ă. Enɛ wu ɔ, Constantin yí gbè, bo tle lé
sɔ nũdɛdɛ pagáwùn le tòn dɔ dɔ “Klisanwun le” sín nũ. È na nũdɛdɛ pagáwùn tòn le bí mlémlé bo ma sɔgbɛ
xá Biblu ă bí mlémlé le é wuntun “Klisanwun” tòn yɔyɔ le, bo ka dò nũkplɔnmɛ kpo nũwiwa sinsen ɔ tòn e é
dɔy le é kpo gɔ nú ye wɛ. Kpɔndéwú enɛ tòn e dò wen le é dɛ le dɛ:

(1)**Henotheisme alɔ nũmesɛn gègè .**

Axɔsu Hlɔma tɔn le (kpo toví le kpo) gègè we nɔ dɔ nũ nú Mawu ɔevo le. Henotheiste we nyí me e dɔ nũ ɔ nũmesen gègè tɔn é, bo ka nɔ sɔ ayi ɔ nũmesen ɔokpo jí je nukɔn, alɔ nɔ kpɔn nũmesen ɔokpo dó mɔ me e hugã nũmesen ɔevo le é. Ði kpɔndéwú ɔ, vodun Hlɔma tɔn Jupiter we hugã nũmesen Hlɔma tɔn le; eg, vodun wanyiyi tɔn, vodun fifá tɔn, vodun ahwan tɔn, vodun hlɔnhlɔn tɔn, vodun nũnywe tɔn, etc. È ɔyo vodun Hlɔma tɔn ene le kpo me mímé e ɔ gã ɔ we alɔ ɔ ye ɔokpo ɔokpo jí le é kpo, bo lé ɔyo hẽnnu gègè ɔevo le bo vodun Hlɔma tɔn e ɔ toxo ɔ me é ɔ ɔyo kpo “me mímé e nɔ cyɔn alɔ toxo ɔ jí é” ɔ kpo nú toxo ɔ.

(2)Nɔ Mawunɔ

È sɔ sinsen-núkpɔnme Ejipu tɔn e nyí vodun-nyɔnu-nɔ ɔ é sín sinsen Isis tɔn dó Klisanwun-nyijetɔ le me, bo sɔ Mali dó ɔyo Isis na. Tenme-nyikɔ e è nɔ zán nú Isis le é gègè, ɔ “Axɔsi Jixwé Tɔn,” “Nɔ Mawu Tɔn” kpo “*.teotokos*” (Mawu-hentɔ) le té dó Mali wu. È sɔ azɔ ɔaxó ɔ nú Mali ɔ nũɔɔi Klisanwun tɔn me, bo ze nũ e Biblu ɔ n’i é wu tawun, bo na dó ɔn Isis-sentɔ le wá nũɔɔi e ye ma na yí gbè na ã é me. nũ e Origène (185-254) wlan le é, ee nɔ nɔ Alexandrie ɔ Ejipu, bo é je ɔ fí ene we è nɔ sèn Isis ɔ hugã é.

(3)Vɔsánú-xwlemawutɔ

Sinsen Mithra tɔn ɔ, sinsen ɔ we bo ɔ Axɔsuɔuto Hlɔma Tɔn me ɔ xwè kanweko nukɔntɔn ɔ je atɔngɔ ɔ me. Hlɔmanu le yí wã na tawun, ɔ taji ɔ, sɔja Hlɔma tɔn le, bo é sixu ko nyí sinsen axɔsu Hlɔma tɔn gègè tɔn. Hwenu e è ma sɔ sinsen Mithra tɔn ɔ ten “acekpikpa tɔn” me gbedé ɔ Axɔsuɔuto Hlɔma Tɔn me ã é ɔ, é we nyí sinsen e è nɔ yí gbè na é kaka je hwenu e Constantin kpo axɔsu Hlɔma tɔn e bo d’ewu le é kpo sɔ Klisanwun-nyijetɔ le ɔ sinsen Mithra tɔn tenme é. Nũ taji e ɔ sinsen Mithra tɔn me le é ɔokpo we nyí vɔsisa sín nũɔɔu, bo è nɔ ɔ nyibuví ɔ sín lan bo nɔ lé nu hun tɔn. Mitra, ee nyí vodun Mithra tɔn é “ɔ fine” ɔ nyibu ɔ sín lan kpo hun kpo me, bo enyi è ɔ ɔ, é nɔ na hwengán me ɔ ɔ nɔ vɔsisa sín nũɔɔu ɔ le é (theophagie, vodun metɔn ɔɔu). Sinsen Mitra tɔn le ɔ “sakramenu” tenwe, bo nũ e ɔ nũ nú sinsen Mithra tɔn kpo Katolika Hlɔma tɔn kpo é sukɔ dín bo è sixu gɔn ayi ɔ ye jí ã. Constantin kpo me e je ten tɔn me le é kpo mɔ nũ e bɔkun bo é na ɔyo vɔsisa sín nũɔɔu Mithra tɔn é ɔ linlin Aklunɔ Sín Nũɔɔu / Klisanwun le sín Kpléklé tɔn me. È blawu ɔ Klisanwun bíbẽme tɔn ɔ le ko je nũbudo le ɔn dó Aklunɔ Sín Nũɔɔu ɔ jí jí, bo gbé linlin Biblu tɔn e ɔ ɔ è ɔ na flín kú Klisu tɔn kpo hun e è kɔn nyi ayí é kpo ɔ ali klewun ɔ nu bo lé sèn é é. Nũɔɔu Aklunɔ tɔn e è sɔ dó Hlɔmanu le me é zón bo huzuhuzu e è bló bo na ɔ Jezu Klisu dó savɔ é [transubstantiation], ee è nɔ yɔ dín ɔ Mísa / Eukaristi Katolika tɔn é fó.

(4)Sinsengán ɔaxó ɔaxó ɔ

È ɔ gã e yehwengán Hlɔma tɔn ɔ é ayí kpo alɔdó axɔsu Hlɔma tɔn le tɔn kpo. Ðó toxo Hlɔma tɔn we nyí acekpikpa Hlɔma tɔn sín tentin, bo axɔsu Hlɔma tɔn le nɔ nɔ Hlɔma wutu ɔ, toxo Hlɔma tɔn je ten nukúndɔji me ɔ gbezán sín akpáxwé le bí me. Constantin, kpo me e je ten tɔn me le é kpo nɔ gudo nú yehwengán Hlɔma tɔn ɔ we nyí acekpikpa ɔaxó e ɔ sinsen tò tɔn me é, bo ɔ nũ ɔ é na nyó hugã nú búninɔ Axɔsuɔuto Hlɔma Tɔn tɔn ɔ acekpikpa ɔ kpo sinsen tò ɔ tɔn kpo ni nɔ fí ɔokpo ɔ. Hwenu e yehwengán ɔevo le gègè [ɔ taji ɔ, yehwengán Constantinople tɔn] kpo Klisanwun le kpo ɔ linlin e ɔ ɔ yehwengán Hlɔma tɔn we nyí gã hugã é jí we é ɔ, yehwengán Hlɔma tɔn wá je gã ɔ jí, ɔ hlɔnhlɔn kpo nũ e axɔsu Hlɔma tɔn le ɔ é kpo wutu. Hwenu e Axɔsuɔuto Hlɔma Tɔn gbà é ɔ, Vɔsanúxwlemawutɔ Hlɔma tɔn yí tenme-nyikɔ e nyí axɔsu Hlɔma tɔn Constantin tɔn ɔ ayí é – Pontificus Maximus, [tinme tɔn we nyí vɔsanúxwlemawutɔ ɔaxó –amɔ].

dò bíbème ꞑ, azɔ́ɔsa ɔaxó hugǎn ꞑ we dɔ̀ .sinsen Hlɔma tɔn hwexónu tɔn e me nǔmesen gègè dè é (dò hwenu e je nukɔn nú Klisu é me}).
cel.org/s/schaff/tan/3_ch01.htm

È sixu lé na kpóndéwú gègè ɔevo le. Nǔ ene ene le dɔ̀ na kpé bo na xlé fí e Sinsen Katolika tɔn gosin tawun é. Nǔgbo ꞑ, Sinsen Katolika Hlɔma tɔn nɔ gbé ɔɔ nǔ e emi ɔi nǔ na le é kpo nǔwiwa emitɔn le kpo kún gosin pagáwùn me ó. Sinsen Katolika tɔn nɔ sɔ́ nǔɔiɔi pagáwùn tɔn le hwla dó sinsen-núkpɔnme e gédé le é gló. Sinsen Katolika tɔn nɔ ba hwejiɔ bo nɔ lé gbé ɔɔ emi kún gosin pagáwùn me ó dɔ̀ “akɔta sinsen tɔn” sín nǔ e è sɔ́ dó cyɔn alɔ ye jí é gló. Dó Sinsen Katolika tɔn tuùn ɔɔ nǔ e emi ɔi nǔ na le é kpo nǔwiwa emitɔn le kpo gègè kún sɔgbe xá Mawuxówema ꞑ ó bí mlémlé wutu ꞑ, è hen ε gannugánnú bɔ é gbé ace kpo lee Mawuxówema ꞑ kpé nǔ wu gbɔn é kpo.

Nǔ e wu Sinsen Katolika tɔn gosin é we nyí ɔɔ Klisanwun-nyijetɔ le ɔɔn nǔ wà xá sinsen pagáwùn e lelɔ́ dó è le é bɔ é blawu. Sinsen tò ꞑ tɔn ꞑ jla Wɛndɔgbe ꞑ bo huzu pagáwùn le á, é nyí wà ꞑ, é “sɔ́ sinsen pagáwùn le dó huzu Klisanwun” kpowun, bo “sɔ́ pagáwùn” Klisanwun-nyijetɔ le dó dɔ̀ sinsen Klisanwun tɔn. Dó Sinsen Katolika tɔn bló bɔ vogbingbɔn le cí mǔ á, bo lé súnsún vogbingbɔn le, εen, é bló bɔ me e dɔ̀ Axɔsuɔuto Hlɔma Tɔn me le é yí wǎn n’í, bo huzu sinsen ɔaxó hugǎn ꞑ dɔ̀ Hlɔma sín gbè ꞑ me nú xwè kanweko mɔkpan. Ene wu ꞑ, akpágbánúme Pɔlu kpo Piyée kpo tɔn le kpo nǔɔɔɔ’ayí yetɔn le kpo jenu dɔ̀ sinsen Klisanwun tɔn e dɔ̀ ace kpa we hugǎn bo lé ɔɔ é me.

GotNukanbɔy.le.org

Hwenu e Klisanwun e ɔi nǔ nú Biblu le é klán gbè xá Sinsen Hlɔma tɔn e ye mɔ ɔɔ é nyí gǔfɔndómawujitɔ é ꞑ, ye nɔte nú awéxome ɔaxó dɔ̀ bo sixu nyí awéxome ɔaxó dɔ̀ nú sinsen axɔsuɔuto ꞑ tɔn yɔyɔ e è yí gbè na é. È dɔ̀ yadonume syensyen vovo le ayí dɔ̀ xwè kanweko e bɔ d’ewu le é me.

Dò Hwenu Klisanwun Nukɔntɔn le tɔn gudo ꞑ, hwenu yɔyɔ e nyla tawun é dɔ̀ bé. Xwè Kanweko ɔaxó ꞑ, lee xókwín ꞑ xlé gbɔn é ꞑ, hwenu e nɔ byɔ hwexónu tɔn kpo hwe mǐtɔn nu tɔn kpo tentin é we, bo nɔ cá ye dɔ̀ kpó, gbɔn ɔkpo ꞑ yiyi nukɔn, kpo nǔsɔsɔ nú ɔevo ꞑ kpo gblame. É we nyí huzuhuzu e gosin Glekinu le kpo Hlɔmanu le kpo sín togun me bo wá Hlɔmanu le kpo Jaman le kpo sín togun me é, bɔ kpedé kpedé ꞑ, é fɔn sín hwehuhu nyanya e dɔ̀ tentin yetɔn é me.

Dò toxóɔiɔi linu ꞑ, hwenu e akɔta le sè ten ɔaxó é kpo Axɔsuɔuto Hlɔma Tɔn Zǎnzǎnhweji tɔn sín ɔiɔekpo kpo dɔ̀ xwè kanweko atɔ́ngɔ ꞑ me [Hlɔma je dò dɔ̀ 476 dɔ̀ ahwanfunfun Jamanu le tɔn wu]; loɔ, nú tan sinsen tɔn ꞑ, é bé kpo Gleki ɔaxó ꞑ kpo, ee nyí tɔ́gbó le gudogudo tɔn bo lé nyí pápa nukɔntɔn ꞑ é, dɔ̀ xwè kanweko ayizéngɔ ꞑ sín vivɔnu.

cel.org/s/schaff/tan/4_ch01.htm

Grégoire ɔaxó ꞑ wà azɔ́ cobɔ xwè 600 H.M. È sixu kpɔ́n Gleki dó mɔ pápa nukɔntɔn ꞑ. ... dɔ̀ é we nyí me nukɔntɔn e nyí 1) Vɔsanúxwélémawutɔ Hlɔma tɔn, 2) Metropolitan (dɔ̀ Hlɔma sín ayíkúngban jí) kpo 3) Tɔ́gbó (Italie tɔn, nú Zǎnzǎnhweji bí é kpo).

Ankɛbɛgi Sinsen-núkpɔnme Nǔkpinkpɔn Azɔ́wé Wexwe 10gɔ ꞑ. 5 Ankerberg.com/Xóta le/_PDFAxóɔóxáme/roman-Katolika/RC3W1104.pdf©

Cobonu mǐ na gbéjé nǔɔiɔi kpo nǔkpɔnme “sinsengán nukɔntɔn” ene le tɔn kpo dɔ̀ le kpo kpɔ́n, bɔ nǔɔokan yetɔn le hwe tawun, bo ka dɔ̀ biba na tuùn jíǔ Mawu tɔn we ꞑ, mǐ dɔ̀ na ɔu lè linlin vovo e akɔta Eblée le kpo Glekinu le tɔn kpo (me e ma nyí Jwifu alɔ Kosi á le é) dɔ̀ dó gbɛtɔ kpo Mawu kpo wu é tɔn.

Glekinu le, linlin Glekinu le tɔn, gbè ꞑ dɔ̀ nǔmesen gègè.

1. Mawu ɔe ɔo nu ɔibla nyi nu bi - ahwan, wanyiyi, jijiji sin ji; d.w.v.

2. Nūmesen yētɔn lée kpódó vodún yētɔn nyɔnu lée kpó sín ɔiɔe lée cí súnnu kpódó nyɔnu kpó ɔhun.

3. Ye ɔó jijj gbetɔ́ tɔn lɛ, é wɛ nyí ɔɔ, wanyiyi, wangbenúme, xomesin kpo hlɔnbiba sín ɔiɔe kpo bo no sɔgbe ǎ, bo no ɔó linlin nyanya.

4. Nūmesen yetɔn lɛ na alixléme alǒ sɛn ɔɔ dó walɔ ɔagbe alǒ walɔ ɔagbe wu ǎ.

Glekinu lɛ má gbetɔ́ ɔó wè, lindɔ́n kpo agbaza kpo. Ɖò tutoblonunu wè ene me ɔ, lindɔ́n ɔ no kpé nukún dó agbaza wu ǎ bo agbaza ɔ ka ɔó kancica ɔebũ xá lindɔ́n ɔ ǎ. Ɖò xógbe ɔevo me ɔ, nūwiwa gbetɔ́ tɔn lɛ kpo linlin tɔn lɛ kpo, ee nyí nūnywe tɔn é kpo cá kàn ǎ. Ene wu ɔ, nūwiwa e è no wà ɔó agbaza me lɛ é ɔó kancica ɔebũ xá hwlengán tɔn ǎ. É nyínũ e é tuòn bo lin é . ene wɛ no zón bo è no mɔ hwlengán;ene wu ɔ, nūnywe alǒ Gnosticisme . 4Nũ e gbɔn vo nú ene é wɛ nyí ɔó togun Eblée lɛ tɔn me fí e fí e agbaza kpo lindɔ́n kpo no cá kàn ɔé é fí e nūwiwa agbaza tɔn lɛ no wà nũ dó sɔgudo lindɔ́n ɔ tɔn wu ɔé é. Vlafo nukúnnú mimɔ je vogbingɔn e ɔó linlin Glekinu lɛ kpo Jwifu lɛ kpo tentin é wu na d'ab bo è na mɔ nukúnnú je wema-sédó-me Pɔlu tɔn lɛ me.

Gnostiques Hellénistes lɛ no kplón me ɔɔ ayixa alǒ lindɔ́n ɔ nyí nũ mímé bo agbaza alǒ lan ɔ ka nyí nũ nyanya sín jɔwamɔ linu. Ɖò Gnostique lɛ nukúnme ɔ, hwlengán ɔ nyí nũɔiɔi alǒ azɔ́ lɛ tɔn ǎ, ɔó ye nyí nũ nyanya, loɔ, nūnywe alǒ Logos (nūnywe gudogudo tɔn) e ɔó jǒ ɔebũ dó agbaza e nyí nũ nyanya bí é wu ǎ é wɛ.

Ɖó lan alǒ agbaza ɔ nyí nũ nyanya alǒ gbè ɔ tɔn, bo ɔó walɔ ɔagbe sín sɛn ɔebũ ǎ, bo ka ɔó kancica ɔebũ xá mavɔmavɔ alǒ hwlengán ǎ wutu ɔ, walɔ ɔagbe e è no zán ɔó ninɔme lɛ me é wɛ nyí nũ e è no zán é. È no yí gbè nú hwesɔke me ɔebũ kpo abkpa lɛ bí kpo, è no kpón abɔwliwli dó mɔ nũ e ma sɔgbe ǎ é. È yí gbè nú agale kpo sunnu kpo nyɔnu kpo e no ɔóxó xá yeɔé lɛ é kpo nūkanbyɔ mevo, nugbɔ ɔ, è no wà mɔ ɔó agbawungba ɔó vodun yetɔn lɛ sín templi lɛ me.

Amɔ́, sinsen-biblo wɛ nyí nũ taji hugǎn e ɔó aca Glekinu lɛ tɔn me é. È gbá Kolosée lɛ bonu me lɛ na kplé [bo na yí sɛn] bo na sɛn vodun bo na lé ɔó sísí nú nūmesen yetɔn lɛ, bo na dó tén kpón bo na mɔ fénú ɔó ye gón. [Un ná nũ élɔ́ wɛ bo a ná ná mì –quid nu quɔ] Hanjiji, ayihunxixo kpo weɔuɔu me nú nūmesen lɛ kpo nyí sinsen-biblo bo no ɔn togun ɔ ɔó bú. Ɖò linlin e Glekinu lɛ ɔó dó lindɔ́n wu é linu ɔ, sinsen, hwlengán alǒ mavɔmavɔ nyí ninɔme ayi me tɔn ɔé bo nūnywe kpo ayixa kpo ɔó taji. 5Azɔ́ ɔagbe lɛ ɔó dandan ǎ ɔó nũ ɔebũ e je dó agbaza ɔ wu é kún ɔó taji ó. Linlin ene tle tɔn ɔó égbé hwenu e me lɛ no kplé ɔó Aklunɔzángbe bo no sɛn Mawu bo no wɔn nũ e ye wà ɔó aklunɔzán gbla e wá yí é me lɛ é é.

Linlin we ene e Glekinu lɛ ɔó dó lindɔ́n kpo agbaza kpo wu é nyí jonɔ nú Jwifu ɔéɔe no kpón gbetɔ́ dó mɔ nũ bí mlémlé ɔó fí e agbaza kpo lindɔ́n kpo cá kàn ɔé é. Ye [Jwifu kpo Klisanwun kpo e xwedó Jehovah Mawu lɛ é] .sɛn , hwenu e ye ma ko lekɔ sín Mawu gudo á é; nūwiwa e no kpó ɔó jijj wɛ é ɔé wɛ, bo no nte nú hwenu e è sɔ́ d'ayí lɛ é keɔe ǎ . ze azán bunɔ ɔé lɛ wu. È no kpón sinsenzɔ́ nú Mawu dó mɔ nũ gbè ɔ tɔn, bo no mɔ sinsen-biblo dó mɔ sinsen sín nũ ǎ. Nūwiwa ɔokpó ɔ wɛ yé nyí. Nũ bí wɛ nyí sinsen-núkpɔnme tɔn nú Jwifu ɔ. **Mawu nyí hwenu klewun tɔn ǎ; ene wɛ nyí ɔɔ è ni ma klán azɔ́ metɔn kpo sinsen tɔn kpo ó ..**

Ɖó vogbingɔn e ɔó linlin Glekinu lɛ tɔn (Kosi lɛ) kpo Eblée lɛ tɔn (Jwifu lɛ) kpo tentin é kpo lee Kosi lɛ gègè ɔó kɔ lé wá Klisu gón wɛ gbɔn é kpo lee Jwifu gègè ɔó sinsen Jwifu lɛ tɔn me lekɔ wɛ gbɔn é wutu ɔ, é ɔó na ɔɔwũ bo è na mɔ lee linlin Glekinu lɛ tɔn e ɔɔ xó dó “fatherchur” wu é wà nũ dó sinsen Jwifu lɛ tɔn wu gbɔn é. È sɔ́ sín linlin Ebléegbe tɔn me Vs . Glekinu lɛ sín ayixa ɔ, Brad Scott wɛ wlan.

Wemata 2gɔ ɔ

4Kpón ten enteneti tɔn jí -Gnosticisme

5Kpón ten enteneti tɔn jí -Agbaza, Lindɔ́n kpo Yehwe kpo

T3 Sinsen ɔ Tɔn le

Nũ e bo d'è wú ɔ, è kpɔn nũkplɔnme, walo kpódó tɔnme "tɔgbó agun tɔn" lée tɔn kpo céqécéqé 100 - 476 J.H.M. Mawu we sɔ d'ayi me nú sunnu ene le á có, lee é nɔ tɔn dɔ nõ e ye wlan le é me hwehwe é ɔ, é dɔ mɔ́ có, ye .nyĩnũ xɔ akwe dé we bo nɔ lé mɔ nukúnnú je nõ me dó tan kpo nũwiwa sinsen nukɔntɔn ɔ tɔn le kpo wu [é sixu ko sɔgbe xá nũkplɔnme Klisu kpo mesédó le kpo tɔn le alɔ ma sɔgbe xá ye á].

È dya

sɔn hwenenu

www.zianet.com/maxey/reflx73.htm

T3 Mesédó le Tɔn le

T3 Sinsen ɔ tɔn nukɔntɔn le, (dɔ jijime wè vlame dɔ Mesédó Klisu tɔn le hwenu) díe Clément de Rome [Italie], .[2]Ignace de Antioche [Syrie], Polycarpe de Smyrne [Asie Mineure de Turquie din] kpo Justin Martyr de Samarie kpo, Gó na ɔ, è nɔ sɔ Didache kpo Lengbɔnyitɔ Hermas tɔn kpo dó T3 Mesédó le tɔn le me hwehwe có, è ka tuùn me e wlan ye le é á.

fon.wikipedia.org/wiki/T3_Mesédó_le#T3_Mesédó_le_kpodo_azɔ_yetɔn_le_kpo

Klɛmu Hlɔma tɔn (35 - 101)

Wema tɔn, 1 Clément (c96), bo è vɔ jladó bo me gègè xá. Clément byɔ Klisanwun Kɔlenti tɔn le dɔ ye ni hen bũninɔ kpo tuto kpo dɔ te.[2]È we nyí wema Klisanwun tɔn nukɔntɔn e dɔ Alexwé Yɔyɔ ɔ gudo é. [Katolika] sɔn aca le xlé dɔ é we nyí Pápa kpo Vɔsanúxwlemawutɔ Hlɔma tɔn kpo enegɔ ɔ bo wema tɔn xlé dɔ Hlɔma dɔ ace mesédó tɔn dɔ tɔdɔtɔ tɔn le jí,6agun e dɔ Kɔlentinu é.

Nũkplɔnme Clemet Hlɔma tɔn le tɔn .

1 Clément nɔ wà mɔ́ .é nyí, lee medé le nɔ dɔ gbɔn é ɔ, ye nɔ sɔ "sén" sinsen ɔ tɔn le dɔ te. Mexo le kpo dekan le kpo kedɛ xó dɔ we é dè, bo ka dè vogbingbɔn dɔ sinsengán le kpo me e ma nyí sinsenno á le é kpo tentin á. [Nũ e é dɔ le é xlé syensyen dɔ é kún tuùn dɔ emi nyí pápa ó.] Amɔ́, é xlé dɔ ace alɔ susu biba dɔ sinsen ɔ me kún sɔgbe ó bĩ mlémlé, bo me dɔkpo dɔkpo dɔ na nyí me e dɔ dɔ é lee [ye alɔ me dɛvo le lin gbɔn é] é.

peculiarpress.com/ekkleisia/archive/Ekklesia70.htm

Ignace Antycɔcinu ɔ

Ignace Antioche tɔn (è nɔ lé ylɔ dɔ Teofɔru) (c35-110)[3]é nyí ahwanvu Mesédó Jaan tɔn. dɔ ali jí bo na yi kú dɔ nũdidi tɔn wu dɔ Hlɔma ɔ, Ignace wlan wema dé le bo è hen d'ayi, bo nyí kpɔndéwú sinsen-nũkplɔnme hwenenu tɔn tɔn. Xóta taji e jí è dɔ xó dó dɔ wema ene le me le é díe: ecclesiologie [sinsen ɔ kpinkplɔn dó nõ e dɔ édée me é wu], sakramenu le .7[wuntun nõ e è ma nɔ mɔ á é tɔn e è nɔ mɔ é], azɔ e yehwengán le nɔ wà é kpo Gbɔjɛzán Biblu tɔn kpo.[4]È we nyí me wegó e dɔ xó dó wema Pólu tɔn lée wú dɔ Clément gúdo é.[2][Đɔ ayi wu dɔ é cí dɔ ecclesiologie alɔ sakramenu le kún gosin Biblu me ó dɔhun].

[fon.Ignace_de_Antioch](#)

É cí dɔ kúnnudɛnú dé le tɔn bo xlé dɔ cobonu xwè 150 H.M. "È ko dɛxlé céqécéqé dɔ dɔ hwenu e bésin xwè 100 je 150 mɔ́ vlame é ɔ, mexo agun tɔn le kpo yehwengán le kpo we nɔ kp'ace dó sinsen ɔ jí dɔ kpaa me, bo vogbingbɔn dɛbũ dɔ mexo agun tɔn alɔ yehwengán tentin á." Kpò

Ахсудото Мавџмаво, F. W. Mattox, wex. 62

6Kpɔn Acekpikpa Đaxó ɔ - wexwe 33gɔ ɔ.

7Kpɔn ten enteneti tɔn jí - Sakramenu le.

Acekpikpa kpodó Acekpikpa kpó sín tutome" .Hwenu e Mesédó le sín hwenu (é fó dò xwè 100 H.M. mǎ) gudo é ɔ, sinsen ɔ yawu huzu gǎn ɔxó dé bo lé dó ace. Ene wu ɔ, dò bíbème xwè kanweko wegɔ ɔ tɔn ɔ, nukɔnnino sinsen tɔn je huzuhuzu jí bo huzu nú e cí acekpikpa toví le tɔn Hlɔma tɔn ɔɔhun é dé bo é jiwǔ tawun. Wema dǎdǎe xlé ɔɔ huzuhuzu ene e ma sɔgbe xá Biblu á é je nukɔn é we nyí Ignace, yehwengán Antioche tɔn, é dò mǎ có, è dó na xò nú kpón dó nǔgboɔɔ wema tɔn le tɔn wu. ... É na kpé ɔɔ è ni xlé ɔɔ dò wema Ignace tɔn tantɔn le me (ca 110 J.H.) bo è nɔ lin ɔɔ ye nyí nǔgbo dò kpaá me ɔ, é tǎɔǎ jí ɔɔ è ni má yehwengán sín azɔɔ kpo gǎnhɔnyitɔɔ ɔ kpo kpodo acekpikpa axɔsuɔuto ɔ tɔn e yehwengán ɔ dó é kpo, bo yí jí kaka bo sɔ yehwengán ɔ jlé dó Klisu ɔɔ wu.

Hwenu e è ma dó ace nú sinsengán le keɔɔ bo na lé hen me gannugánnú á é ɔ, é sɔ lín á bo gbɛtɔ le yí gbè na dò ali ɔɔbǔ nu. Pɔlu zán mexo agun tɔn ɔ céɔcéɔ (Glekigbe me, **.présbutéros,dawe kpikpo** .), yehwengán (Glekigbe me, **.épiskopɔ,nukúnkpénuwutɔ alǔ mejitɔ** .), kpo pastɔɔ kpo (Glekigbe me, **.poimen,leɔgbɔnyitɔ**) azɔɔ é wà dò Alexwíí Yɔyɔ me é ɔyɔɔ dò Mesédó 20:17-28 me. Gó na ɔ, Pɔlu sɔ acekpikpa gbè ɔ tɔn dé dó gó nú azɔɔ ene á.Mexo le dó na nyí mesentɔ . agun ɔ tɔn; nukúnkpédómewu leɔgbɔ le kpo nukúnkpédómewu kpo, .nɔ kpé nukún dó kplé le, kpo .nǔnywe zinzan . è nɔ mɔ kpo xwè kpo.

[Nú e è na flín é: Mesentɔ le nɔ zán ace e gǎn ɔ dó é. Mexo agun tɔn le, dó ye nyí mesentɔ le wutu ɔ, ye nɔ zán ace Klisu tɔn sɔgbe xá alixléme Biblu tɔn le. Nú e è byɔ alǔ alixléme ɔɔbǔ e ma gosin wemaɔ ɔ me á é nyí ace meɔsunɔ tɔn, é nyí gǎn le tɔn á.]

Nǔkplɔnme Ignace tɔn le .

dé. Mǎ ɔkpo ɔ, me bí ní dó sísí nú dekan léé ɔɔ me e Jezu Klísu sɔ é ɔɔhun, bó dó sísí nú yehwengán ɔ ɔɔ Jezu Klísu e nyí Tɔ ɔ sín Ví ɔ ɔɔhun, bó dó sísí nú yehwengán léé ɔɔ Hweɔɔɔsa Mawu tɔn, kpódó mesédó léé sín kpléklé kpó. Gbɔn vo nú éné léé ɔ, Sinsen ɔɔbǔ tíin á" (*Ignace sédó Tralínu /ε .III*). Ignace lé ɔɔ azɔɔ Klisanwun tɔn ɔɔbǔ kún sɔgbe ó, enyi yehwengán ɔ ma d'abɔ d'eme alǔ yí gbè na á ɔ ne: "Dó, dó mi dò yehwengán ɔ glɔ (Polybius dò ninɔme elɔ me) ɔɔ Jezu Klisu ɔɔhun ɔ, é cí nú mì ɔɔ mi kún dò gbè gbɛtɔ le tɔn ɔɔhun ó, loɔ, Jezu Klisu we kú dó ta mǐtɔn me, bo na dó sixu gán dò kú me. é ɔɔ dandan ɔɔ lé e mi nɔ bló gbɔn ɔ, mǎ **.mi ma sixú wa nú ɔɔbǔ agungán mevo á** ., lo ɔ, é dó ná lé hwíhwé yǎdǎe dó mexo léé glɔ, lé e yé nú hwíhwé yǎdǎe dó mesédó Jezu Klísu tɔn glɔ gbɔn é" (*Ignace sédó Tralínu le .II*, è tǎɔǎ jí).

"Mi nú è ni kpón ene dó mɔ Eukaristi ɔɔgbe dé, bo yehwengán ɔ we nɔ [ɔɔ], alǔ me e é sɔ d'así n'í é we nɔ bló...É nyí **.é sɔgbe xá yehwengán mevo á** .alǔ bo na le yehwesin alǔ bo na ɔɔ wanyiyi-xwè..."(*Ignace ɔɔ xó nú Simínenu leVIII*).
xólawema.dé.com/index_taji.htm

b. Ignace nyí yehwengán (presbytère, pasteur) sinsen e dò Antiochi é tɔn bo klán yehwengán le kpo yehwengán le kpo. Dò wema atɔn ene le bí me ɔ, Ignace wlan nú dó yehwengán (me ɔkpo géé), yehwengán le kpo yehwengán le kpo wu, bo tǎɔǎ jí ɔɔ é dó na dó sísí nú ye bo setónú nú ye. É sɔ yehwengán ɔ jlé dó "Aklúnɔ ɔɔsú" wú (L.Ef 6,1; L.Mag 6,1; L.Tra 2,1); gǎn ɔ yí "mesédó léé sín kpléklé" (L.Mag 6,1; L.Tra 2,2); bo mesentɔ léé ná sɔ Klísu sín mesentɔ léé (L.Mag 6:1) abí "nǔbúdo Jezu Klísu tɔn léé" (L.Tra 2:3). É ɔɔ gbe nú agun ɔ ɔɔ "é ní nɔ wa nú lé e linlin yehwengán ɔ tɔn nɔ wa gbɔn é" (L.Ef 4:1), bó "ma wa nú ɔɔbǔ yehwengán ɔ kpódó yehwengán léé kpó mevo ó" (L.Mag 7:1; cf L.Tra 2:2). É cí ɔɔ é nɔ sɔ hlǎhlǎn ɔɔxó dé dó vo nú ɔɔ e yehwengán dé nɔ xo é ɔɔhun (L.Efe 5:2), bo tle nɔ lé xlé ɔɔ è dó na ɔɔ xesi nú yehwengán ɔ (L.Efe 6:1). É nyó wà ɔ, Ignace nɔ byɔ tónúsise mɔhun nú éɔé á, amǎ, hwenenu ɔ, é nyí yehwengán toxo ene le tɔn á. É dò có,

Ignace no xlé linlin meqéesóhwe tɔn dé hwebĩnu kpo xógbe lěhun le kpo di "Un ko je ahwanvu nyí jí ðìn" (L.Eph 3:1); "Un tuun nu un jexa a." (L.Tla 4:2)

Linlin éné ́ e ɔɔ Klísusentó lée kún ɔó ná wa nũ ɔěbũ ó, ényí yehwenɔgán ́ (kpodó yehwenɔgán lée kpo) ma yí gbe ná ă ́, é nyí nũ e è gbé wǎn ná tawun é. É wlán ɔɔ: "Me éné lée (yehwenɔgán ́, yehwenɔgán lée, deákɔnu lée) mevo ă ́," é wlán.

peculiarpress.com/ekkleisia/archive/Ekklesia80.htm

Polikarpu Smíni tɔn

Polikarpu Sméni tɔn (c69- mɔ. 155) nyí yehwenɔgán Klisanwun dé ɔó Smyrne (è no yɔ ɔɔ İzmir ɔó Turquie ðìn). È wlan ɔɔ "É ko nyí ahwanvu Jaan tɔn." Nũ e è sixu cyan nú Jaan el le é ɔíe; Jaan Zebedée ví ɔ we è no kpón ɔó aca me ɔɔ é we wlan Wenɔagbe-Wema Enego ɔ, aló Jaan Presbytère (Lake 1912). Me e no jehun dó aca le jí le é no xwedó Eusebe bo no teɔ́ jí ɔɔ kancica mesédó tɔn e ɔó Polycarpe kpo Jaan Wenɔagbejlató ɔ kpo tentin é we, bo Jaan ene e wlan Wenɔagbe-Wema Jaan tɔn é nyí ɔokpo ɔ xá Mesédó Jaan. Polycarpe e ɔó xwè 155 é tén kpón bo na bló bo Anicetus e nyí Vɔsanúxwélémauwutó Hlɔma tɔn é na ɔó Totaligbé .du Paki [è sɔ pagáwùn sín sinsen e è bé ɔó Nemulɔdi hwenu e sinɔɔgbe ɔ wá tlolo é me.] ɔó azǎn 14gɔ Nisáan tɔn gbè, lee é no nyí gbɔn ɔó Zǎnzǎnhweji é. É gbé wéɔexáme Pápa tɔn e ɔɔ ɔɔ Zǎnzǎnhweji ni zán azǎn Zǎnzǎnhweji tɔn é. ɔó c 155, Smyrne-nu le byɔ ɔɔ è ni hu Polycarpe ɔó é nyí Klisanwun dé wutu, bo lé kú.

wikipédia.org/wiki/Tɔ Agun tɔn le

Nũkplɔnme Polycarpe tɔn le .

T .he Biblu ɔesu zán xókwín Glékigbe tɔn le céɔcéɔé .**episkopé**(meɔtɔ, nukúnkpénuuwutó, nukúnkpénuuwutó, yehwenɔgán) kpo . **me nukɔntɔn le**(mexo, presbytère) no ɔɔ yeqée. Nũkplɔnme mesédó le tɔn tle xlé ɔɔ me ɔokpo (éveengán) we na kp'ace dó agun ɔokpo ɔokpo jí ă, é na bo tle nyí toxo aló xá ɔé blebu ɔ ne. É ɔó mɔ́ cɔ, monoépiscopate [yehwenɔgán ɔokpo géé] ɔ wá tɔn ɔó xwè kanweko wegɔ ɔ me, bo è ɔɔ ɔɔ Polycarpe nyí ɔokpo ɔó toxo ɔ sín gǎn ene le me. ɔó wema tɔn tenwe e nyí nũgbo bo kpó ɔó te le é bí me ɔ, Ignace Antioche tɔn no klán . **episkopésín .me nukɔntɔn le**, bo no yɔ ye ɔokpo ɔokpo ɔɔ, "gǎn" Mawu tɔn le (**akwézínzán**, gǎnhɔnyitó, tokpɔngán kpo nũjikɔntɔ kpo), kpo xókwín toví le tɔn e è zán dó ɔɔ xó dó Elastusi wu ɔó Hlɔmanu le 16:23 me é kpo; kpo "alɔgɔtɔ le" kpo (**paradroi**, xókwín e è ma zán ɔó Alenuwema Yɔɔɔ ɔ me ă é). Linlin ene e ɔɔ ɔɔ mexo le nyí alɔgɔtɔ yehwenɔgán ɔ tɔn é ɔó dodónu ɔé ɔó Mawuxówema ɔ me ă. ɔó sinsen Klisanwun tɔn Hlɔma tɔn [Katolika tɔn] me ɔ, vɔsanúxwélémauwutó le sín gbéɔa ɔ huzu vɔsanúxwélémauwutózɔ ɔ, bo nyí gbéɔa ɔé bo è na ace ye ɔó vo bo na bló sakramenu le (baptem, kɔmɔn, kpo nũ ɔevo le kpo) ɔó yehwenɔgán ɔ sín nyiko me. Ene lɔ ɔó dodónu ɔé ɔó Mawuxówema ɔ me ă, fí e .**bí**È no yɔ Klisanwun le ɔɔ vɔsanúxwélémauwutó.

Me e no xò nũ kpón dó gǎn le jí ɔó sinsen Katolika, Anglicane kpo ɔtɔɔɔksi kpo tɔn égbé tɔn le me le é no zán wema Ignace tɔn le dó ɔexlé ɔɔ acekpikpa ɔokpo géé ɔ kpo pápa ɔ kpo sɔgbe. È lé zán Polycarpe dó ɔó nũ taji ɔé ɔó nũkplɔnme mesédó le tɔn me, bo é xlé ɔɔ acekpikpa ɔ ɔó yehwenɔgán le sí, ɔó è sɔ mesédó le ɔesu ɔó ten e me ye ɔé é sín kàn e ma no klán ă é wu.

peculiarpress.com/ekkleisia/archive/Ekklesia88.htm

Me e kú ɔó nũɔɔɔ tɔn wu é 100 - 165

Justin nyí Kosi ɔé, amɔ́, è jì i ɔó Samalíi, ɔó dotɔ Jakɔbu tɔn kpá. É ɔó na ko kplón nũ ganji: é ko yì tò gègè me, bo é cí ɔɔ é nyí meɔé bo no ɔu viví nũwukpikpé ɔé tɔn é hwe bí ɔ ɔɔhun. Ee é tén tutoblonunu ɔevo le bí kpón gudo é ɔ, nũ e é yí wǎn na le é kpo nukúnnúɔjɔnũme tɔn e è jladó le é kpo zón bo é huzu ahwanvu Socrate kpo Platon kpo tɔn.

Akwé gègè yí gbè ɖ Justin ƚ ɖ xó gègè, é ƚ flú me, é ƚ ɖ nǔ le sɔgbe ă, ƚ hwehwe ɔ, é ƚ lé hen me ɖeji ɖò xó e é ɖ le é me ă. É ɖò mǎ cò, é nyí me taji ɖé ɖò Sinsen ɔ sín tan me. Nú éye ɔ, Klisanwun-nyijetɔ le nyí "ɖò linlin me ɔ, tame-núklɔnme nugbɔ ɔ, ƚ, ɖò nǔwiwa me ɔ, sén yɔyɔ e kúnklá gbézán mímé kpo kú kpo é we."

agun nukɔntɔn ɔ.uk/justin.php

"Aklunɔzángbe we nyí azǎn e gbè mǐ bǐ ƚ kplé ɖó kpɔ́ é, ɖó é we nyí azǎn nukɔntɔn e gbè Mawu ɖyɔ ablu ɔ kpo nǔ e ɖò ayikúngban ɔ jí le é kpo, bo bló gbè ɔ, ƚ Jezu Klisu Mehwlengantɔ mǐtɔn fɔn sín kú ɖò azǎn ɖokpo ɔ gbè. Mesédó tɔn léé kpódó ahwanvú tɔn léé kpó.

"Me e ƚ ƚ toxo le me alɔ ɖò gletoxo le me le é bǐ ƚ kplé ɖò fí ɖokpo, ƚ è ƚ xà nǔ e mesédó le wlan le é alɔ nǔ e gbeyiɖ le wlan le é, enyi hwenu na bo tle hun ɔ ne, ƚ enyi nǔxatɔ ɔ ɖó te ɔ, gǎn ɔ [ee è lin ɖ é nyí ɖokpo ɖò mexo e è sɔ ƚ é na kpé nukún dó kplé ɔ wu le é me é] ƚ kplɔn nǔ me le bǐ kpo xógbe ɖagbe le kpo. mi fɔn ɖó kpɔ́ bó xo ɖe, ƚ le e mǐ ko ɖ gbɔn ɖ'ayí é ɔ, hwenu e ɖe mǐtɔn ná fó ɔ, mi ná xo ɖe. **è ƚ hen wɔxúxú kpo vɛen kpo kpodo sin kpo wá, ƚ tokpɔngán ɔ ƚ ƚ xodɛ bo ƚ dókú nú me .**, le e é kpé wú gbɔn é, ƚ togun ɔ yí gbe, bó ɖ Amen (Ebléegbe me -*nyí mɔ*); ƚ è ƚ má nǔ nú me ɖokpó ɖokpó, bó nɔ ɖ'ab nǔ e jí è dó kú dó é me, ƚ me e ma ɖo fíné ă léé ɔ, dekan léé ƚ sé akpáxwé ɖé dó yè. Meɖé ɖó ná ɖu ă, ze me e ɖi nǔ ɖ nǔ e mǐ ƚ kplɔn me léé nyí nǔgbó é wú, ƚ è klɔ ε kpódó wǔsláslá e nyí hwesókeme tɔn kpó, bó ná vɔ ɔ me é kpó, bó ɖo gbe le e Klisu zɔn gbɔn é.

131 klisanwun le/wendagbejjlatɔ le kpodo hwedidɔzɔwatɔ le kpo/martyr.html

Me e ƚ wa nǔ ganjí, bó ɖó jlɔ léé ɔ, yè nɔ ná nǔ e me ɖokpó ɖokpó mɔ ɖ é je xá é; ƚ nǔ e è ƚ xò kplé le é ɔ, è ƚ sɔ ɖó tokpɔngán ɔ gón bonu é na kpé nukún dó me e ɖò hudo me le é wu:

1. ƚcyvǐ le
2. asúkúsi le
3. azɔnnɔ
4. me ɖevo e ɖò hudo me le é bǐ, .
5. me e ɖò gankpá me le é kpo .
6. jonɔ e ɖo mǐ me léé .

AKPAXWÉ: Nǔ e ye na le é bǐ we nyí nú me ɖevo le, ɖé nyí nú yeɖesunɔ ă.

Kú tɔn

È wlí Justin kpo me mímé ɖevo le kpo bo kplá ye yí gǎn Hlɔma tɔn nukɔn, [acekpikpa Hlɔma tɔn e ɖó ace e sín hudo è ɖó bo na cyɔn ab Hlɔma kpo xá e ɖò kilomɛtlu 100 vlame é kpo jí é bǐ] ƚ nyikɔ tɔn ƚ nyí Rusticus. Hwenu e ye ɖò te ɖò hwedɔxɔsa ɔ nukɔn é ɔ, tokpɔngán Rusticus ɖ ɖó Justin ɖ: "Taji bǐ ɔ, ɖi nǔ nú nǔmesen le bo setónú nú axɔsu le." Justin ɖ: "È sixu dóhwe mǐ alɔ ɖó hwe nú mǐ ɖó mǐ setónú nú gbɛɖe Mehwlengantɔ mǐtɔn Jezu Klisu tɔn le wu ă."

Rusticus ɖ : "A nyi Klisanwun, ene ɔ gudo ɔ?" Justin ɖ: "Èen, nye we."

Prefet ɔ ɔɔ nu Justin ɔɔ: "E ɔɔ yɔ we ɔɔ mɛ e j'azɔ bo ɔɔ lin ɔɔ emi tuun nukplɔnme nugbo ɔ. Ðɔtɔ: nu e xo we bo gbɔ ta ɔ, a ka kudeji ɔɔ emi na yi jixwe à?" Justin ɔɔ: "Un ɔɔ nukun ɔɔ un na byɔ Mawu xwegbe nu un jiya gbɔn mɔ ɔ. Ðo un tuun ɔɔ xomɛhunhun Mawu tɔn ɔɔ te kaka jɛ gbɛ ɔ bi sin vivɔ nu mɛ e ɔɔ gbɛ ɔɔɔɔɔɔ lɛ bi."

Prefet Rusticus ɔɔ : "A ɔɔ linlin ɔɔ ɔɔ a na yi jixwe bo na mɔ ajɔ ɔɔ jɛxa lɛ a?" Justin ɔɔ: "E nyi linlin ɔɔ un ɔɔ a; nuɔɔ wɛ bo un tuun ganji bo ɔɔ jidɛ tɔn."

Prefet Rusticus ɔɔ: "Din ɔ, mi nú mĩ ni wá xó e jí è ɔɔ xó dó é jí, é ɔɔ dandan bo lɛ ɔɔ dandan. Mi kplé bo sá vɔ́ nú nǔmɛsɛn lɛ kpo ayi ɔɔkpo kpo." Justin ɔɔ: "Mɛɔɔɔɔ e ɔɔ linlin ɔɔɔɔɔ é ɔɔ jó sinsɛn nugbɔ ɔ dó bo ɔɔ yi sinsɛn núvú mɛ ǎ."

Prefet Rusticus ɔɔ : "Enyi mi ma blo nu e mi ɔɔ ɔ, mi na do ya nu mi nublanɔwu mevo." Justin ɔɔ : "Mĩ ɔɔ nukún dó wɛ ɔɔ mĩ ná ji ya dó Aklúnɔ mĩtɔn Jezu Klísu wú, bó ná hwɛ́n mĩ gán. Ðó éné ɔ́ wɛ ná zón bɔ mĩ ná mɔ hwɛ́ngán . kpo jidɛ kpo hwenu e mĩ ɔɔ te ɔɔ hwɛɔɔɔɔ Aklunɔ mĩtɔn kpo Mɛhwɛngantɔ mĩtɔn kpo tɔn e syɛn hú bĩ bo lɛ nyi nú e gbakpé gbɛ ɔ bĩ mɛ é nukɔn é." Mɛ ɔɔwɛ lɛ lɛ ɔɔ: "Blɔ nú e jló wɛ é. Klisanwun wɛ mĩ nyi; mĩ ɔɔ xwɛ́ vɔ́sánú vodún ǎ."

Gǎn Rusticus ɔɔ hwɛ ɔ, bo ɔɔ: "Mɛ e gbɛ ɔɔ emi kún na sá vɔ́ nú nǔmɛsɛn lɛ ó, bo ma ka na setónú nú gbɛɔɔɔ axɔsɔ ɔ tɔn ǎ lɛ é ɔ, è ni xò ye, bo kplá ye bonu ye na dɔn tó nú ye lee sɛn lɛ ɔɔ gbɔn é." Ðó mɛ mímé e kú ɔɔ núɔɔɔɔ yetɔn wu lɛ é kpa susu nú Mawu wutu ɔ, ye tɔn bo yi fí e ye ko ɔɔ ɔ é. È gbɔ ta nú yɛ, bɔ mɔ́ mɛ ɔ, yɛ bló kúnnuɔɔɔ kú e yɛ ɔɔ ɔɔ núɔɔɔɔ yetɔn wú é tɔn, bó ɔɔ núɔɔɔɔ e yɛ ɔɔ nú Mɛhwɛngantɔ yetɔn é xlé.

un yí gbè nú nǔkplɔnme nǔgbo lɛ

Hippolyte Hlɔma tɔn

Hippolyte (c. 170 - c. 236) nyi ɔɔkpo ɔɔ wema wɔlantɛ e wɔn nú gègè ɔɔ bíbɛmɛ lɛ é mɛ .Sinsɛn . È ji Hippolyte ɔɔ xwè kanweko wegɔ ɔ sín akpáxwé wegɔ ɔ mɛ, vlafo ɔɔ 1914 mɛ.Hlɔma .Fotísi é ɔɔ xó dó wú tɔn ɔɔ wema tɔn mɛ .Biblioteca(cod. 121) [wema Byzance tɔn nukɔntɔn ɔ] ɔɔ ahwanvu 121 tɔn ɔɔhun.Irénée , bɔ è ɔɔ ɔɔ é nyi ahwanvu .Polikarpu .

Hippolyte_de_Rome#Vie

Nǔkplɔnme Hippolyte tɔn lɛ .: Yɔkɔvɔ lɛ wɛ na lɛ yehwesin nu yɔkɔvɔ lɛ je nukɔn. Bɔ nú yɛ ɔɔsúnɔ sixú yí gbɛ ɔ, yɛ ní yí gbɛ. Amɔ́, enyi ye ma kpéwú ǎ ɔ, mɛjitɔ yetɔn lɛ alɔ mɛ e ɔɔ xwédo yetɔn mɛ é ɔɔ ni na xósin. Bɔ éné gúdo ɔ, yɛ ná lɛ yehwesin nú súnnu e ko sù lɛ; bɔ nyɔ́nu lɛé wá je gudo. (Akɔwé Mɛsédó lɛ tɔn 21.3-5)Ðo Ðɔxomɛ ɔ, Ðɔxomɛ ɔ[Gbɔn xósin byɔbyɔ gblamɛ ɔ, enyi mɛ ɔɔwɛ na bo tɛ na ɔɔ ninɔmɛ ɔɔɔɔ mɛ ye kpó ɔɔ vú dín alɔ ma ɔɔ núwukpikpé tamɛ linlin tɔn ǎ lɛ é mɛ ɔ, é byɔ ɔɔ è ni tuùn nú alɔ ɔɔ nú nú hwɛhuhu, nú e è ɔɔ ji lɛ é kpo hudo hwɛsɔkɛ mɛ tɔn kpo ɔɔ bá ɔɔ mɛ, afi nú baptem yɔkɔvɔ lɛ tɔn nyi núwiwa ɔɔ kpowun.]

Baptem e è ɔɔ bló ɔɔ xwè kanweko nukɔntɔn lɛ mɛ é wɛ nyi ɔɔ è ni nylɔ mɛ dó sin mɛ, é hwe bĩ ɔ, kaka jɛ xwè kanweko wɛwegɔ ɔ mɛ. "Nú e kan yehwesin ɔ, lɛ e mi ná lɛ yehwesin gbɔn ɔ ɔɔ: mi ko ɔɔ xó éné lɛé bĩ je nukɔn;mi lɛ yehwesin dó Tɔ ɔ, Vɔ ɔ, kpodo Yesinsɛn ɔ kpo sín nyikɔ mɛ , ɔɔ sin e ɔɔ gbè é mɛ [sin e ɔɔ sisa wɛ alɔ ɔɔ yiye wɛ é]. Lo ɔ, ényí sin e ɔɔ ná gbɛ mɛ ɔ ma ɔɔ mi sí ǎ hũn, mi lɛ yehwesin dó sin ɔɔwɛ mɛ; bɔ enyi a ma sixu wà mɔ́ ǎ ɔ .

dò sin fífá me ɔ, bló mɔ́ dọ̀ sin zozo me. Amɔ́, nú mi ma dọ́ we léé dẹ ǎ ́, kɔn sin dó ta azɔn atɔn . dọ̀ Tó ɔ kpo Vĩ ɔ kpo kpodo Yesinsen ɔ kpo sín nyikɔ me.

fon.wikipédia.org/wiki/Aspersion

Hippolyte klán gbè xá gǎn e dọ̀ sinsen ɔ me bo dọ̀ jijeji we é syensyen.

Ахъсуџото Мавомаво ɔ, FW

Matɔx wex. 203

Tó Glekinu le tɔn **Irénée de Lyon**

Irénée, (è jì dọ̀ xwè kanweko 2gɔ ɔ me; kú dọ̀ xwè kanweko 2gɔ ɔ sín vivɔnu/xwè kanweko 3gɔ ɔ sín bĩbẽm) we nyí yehwenɔgán dọ̀ Lugdunum dọ̀ Gaule, ee nyí Lyons dọ̀ France òn é. Nũ e é wlan le é kplɔn nũ me dọ̀ sinsen-núkpɔnme Klisanwun tɔn sín nukɔnyiyi nukɔntɔn ɔ me. É nyí hwedɔtɔ Klisanwun nukɔntɔn le tɔn nukúndejì dẹ. É lé nyí ahwanvú Polycarpe tɔn, bɔ è dɔ dɔ é nyí ahwanvú Jaan Wɛndagbejlatɔ ɔ tɔn. Lengbɔnyitɔ Hermas tɔn (xwè kanweko 2gɔ ɔ) ɔ, me gègè yí wǎn na dọ̀ sinsen nukɔntɔn ɔ me, bɔ tɔ Sinsen ɔ tɔn nukɔntɔn dẹ le tle kpɔn ε dó mɔ nũ e sɔgbe xá wemafɔ le é, dɔ Irénée. È wlan dọ̀ Hlɔma, dọ̀ Glekigbe me. Lengbɔnyitɔ ɔ dọ̀ ace ɔaxó dọ̀ xwè kanweko wegɔ ɔ kpo atɔngɔ ɔ kpo me.

Wema tɔn e è tuòn hugǎn é. *.Kpléklé Adingban-núkpɔnme le Tɔn .(c180) é sɔ núkpɔnme adingban tɔn le sín kén bo tɔn ahwan ye. Irénée wlan dɔ .ali dɔkpo e nu Klisanwun le na hen bũninɔ dọ́ te dè é we nyí dɔ ye na yí qbè nú acekpikpa núkpɔnme tɔn dɔkpo kpo medeschwe kpo- - kpléklé yehwenɔgán le tɔn le.* [2][Bũninɔ gbɔn acekpikpa gblame hú bũninɔ dọ̀ Klisu me.] Irénée we nyí me nukɔntɔn e dɔ dɔ è ni yí gbè nú Wɛndagbe-Wema ene le bĩ dɔ ye dọ̀ sɛn ɔ me é.

Núkpɔnme Irénée de Lyons tɔn .-Dó é wá bó ná hwlén me bĩ gán gbɔn é dẹsúnɔ jí -- me e è vɔ jì nú Mawu gbɔn é jí léé bĩ -- yɔkpóvú léé, yɔkpóvú léé, me winnyawinnya léé, me winnyawinnya léé kpódó mexó léé kpó. (Kpléklé Adingbannɔ le tɔn II.22.4)

orlutheran.com/html/baptevid.html

Clément de Alexandrie

Clément Alesándlu tɔn (Titus Flavius Clemens) (c.150-211/216), we nyí me nukɔntɔn e dọ̀ Agun Alesándlu tɔn me bo hugǎn nyikɔ dẹ é, bo lé nyí dɔkpo dọ̀ mɛši tɔn nukúndejì le me. É xò aca tame-núkpɔnme Glekinu le tɔn le kplé xá núkpɔnme Klisanwun le tɔn bo lé **.xɔ akwegnosis**.⁸É dọ̀ Klisanwun Platon tɔn dẹ ayí.[2]Linlin taji ɔ we nyí . **Núkpɔnme Nũjledonũwu le Tɔn** . Nũdɔgbe nũgbo dɔkpo géé ɔ jinɔn dɔdɔ le jí, dɔdɔ mavomavɔ, e ma nɔ dɔɔ ǎ, ee nyí nũjɔnũ le é, bɔ nũ e è nɔ mɔ dọ̀ ayi me le é tawun tawun le nyí dɔdɔ yetɔn e ma sɔgbe ǎ le é. Linlin Platon tɔn gègè nyí nũ e nɔ nɔ ayí kaka sɔyi dọ̀ Klisanwun-nyijetɔ Katolika/Protestant tɔn me òn le é. **Sinpagáwùn le dọ́** je nukɔn nú ye ɔ, Klisanwun le mɔ nukúnnú je me. **Platon sín abkpa le . dɔMawu** ' sín linlin le.

Clément_de_Alexandrie

kpo wiki/Platon sín sinsen kpo

Gnostique (**Glekigbe :gnosis,nũjledonũwu**) gbetɔ le nyí nũmesen .**lindɔn le** è wlí dó .**gbè nũdɔkan le tɔn** nũmesen maɔdɔbɔ́ dẹ we dá, ... the **.Mawu Ablaxamu tɔn** , bɔ è sɔ jlé dó nũ e hugǎn nũ bĩ é dẹ wu, bɔ xókwin gègè nɔ dɔ xó dó wũ tɔn.

fon.Gnosticisme

8Kpɔn ten enteneti tɔn elɔ jí - Gnosticisme.

È zán gnostique dó sinsen-núkplɔnme vovo e Klisanwun bíbǎme tɔn le ɖɔ ɖɔ .nũnywe medesunc tɔn tɔɔ zɛ Wɛndagbe ɔ wu . alǒ gǎnhɔnyít Sinsɛn ɔ tɔn.

l=g&p=7

Klisanwun-nyijetɔ le sín ala Gnostique tɔn e tɔn ɖò xwè kanweko wegɔ ɔ me é nɔ zán wuntun édesunc tɔn e nyí élitiste é .**kedɛ**, bo ɖɔ ɖɔ Jezu sɔ Nũnywe “hwláhwlá” ɔ jó nú ahwanvu dé le, ɖò taji ɔ .Mali Magidalanu ɔ kpo Tɔmáa kpo. Ye ɖɔ ɖɔ hwɛngán ɔ, nũ e è nɔ bé hweɖelenu bo nũwiwa jiwũ le nɔ byɔ é kedɛ we nɔ zán bo è nɔ mɔ hwɛngán.

peculiarpress.com/ekklesia/archive/Ekklesia67.htm

Origène Alexandrie tɔn

Origène, alǒ Origène Adamantius (c185 -c254) nyí akɔwé Klisanwun nukɔntɔn le tɔn dé bo lé nyí sinsen-núkplɔnmetɔ dé. Sɔgbe xá aca le ɔ, Ejipunu we é nyí .^[5]me e kplɔn nũ me ɖò Alesándlu é, bo fɔn Wemaxɔme Katekizmu tɔn ɔ, fí e Clément kplɔn nũ me ɖè é. Tɔgbó Alexandrie tɔn nɔ gudo nú Origène ɖò bíbǎme, amɔ, ɖò nukɔnme ɔ, é nya e sín tò ɔ me nú 1914.è sɔ e dó ten ɖaxó me tɔgbó ɔ sín gbè mevo . É sè ten yi Sezalée Maritima bo kú ɖò fine .^[6]hwenu e è doya ní ɖò yadonume dé hwenu gudo é.

É zán Ebléegbe e é tuèn é dó ɖè Septante e è jlaɖó é tɔn.^[2]É wlan tinme e è na dó wema Biblu tɔn le bí wu é.^[2]Đò Péli Arkɔn(Nũgbododó Nukɔntɔn le), é tinme nũnywe xwitixwiti sín tinme nukɔntɔn e è na dó nũkplɔnme Klisanwun le tɔn wu é.^[2]É nɔ tinme wemafo le ɖò lõ me, bo nɔ xlé ɖɔ emi nyí Stoïcien, Néo-Pythagore, kpo Platon sín sinsɛn kpo.^[2]Plotin ɖɔhun ɔ, é wlan ɖɔ lindɔn ɔ nɔ gbɔn akpáxwé dé le me cobo nɔ wá huzu gbɛtɔ, bo nɔ lé gbɔn kú gudo, bo nɔ wá yi Mawu gón.^[2]É lin ɖɔ awovi le tle na lévɔ wá kplé xá Mawu. Nú Origène ɔ, Mawu nyí Yahweh ǎ, loɔ, Nũgbododó Nukɔntɔn ɔ we, bo Klisu e nyí Logos é ɖò ace tɔn glɔ.^[2]Linlin tɔn le dó tuto hɔnhɔn tɔn dé wu ɖò Atɔndɔbũ me, nũ le sín hwenu klewun dé, “lindɔn le sín gbɛzán ɖagbedagbe e je nukɔn é,” kpo “nũ e è vɔ blóɖó bo é nɔ bo d’ewu é” kpo wu ɔ, è ɖɔ ɖɔ ye nyí anathema ɖò xwè kanweko ɔgɔ ɔ me.^{[7][8]}

fon.wikipédia.org/wiki/Origen

Núkplɔnme Origène tɔn .: Un zé hwenu éɔ dó ɖɔ xó dó nũ e nɔví mĩtɔn léɛ nɔ kan nũ byɔ hwehwe é dé jí.È nɔ bló baptem nú ɔkpɔvɔ le bonu hwe yetɔn le na sɔ ke ye . . Nũ alɔkpa te le ka? Alǒ hwetenu ye ka hu hwe? Amɔ, sín hwenu e “Medebũ nɔ vo ǎ . sín kó me,” medé nɔ ɖè kɔ ɔ sɔn gbɔn nũbudo yehwesin-lile tɔn gblame. Éné ɔ wú we è nɔ le yehwesin nú ɔkpɔvɔ léɛ. Đó “Ényí è ma jì medé sín sin kpódó Yesinsɛn kpó me ǎ ɔ, é sixú byɔ axósúɖuto séxwé tɔn me ǎ.” (Homélie sur Luc 14:5).

orlutheran.com/html/baptevid.html

Antoine ɖaxó ɔ

Antoine (è nɔ lé ylɔ e ɖɔ 251 – 356**Tɔ nú Sinsɛngán le Bĩ** .) gosin .Ejípu , gǎn nukúnɖeji dé ɖò .Tɔ Gbɛtótɔlɔ tɔn le . È nɔ ɖu xwè tɔn ɖò sinsɛn gègè me ɖò azán tɔn gbè .xwezán le :17 janvier 2019 ɖò .Sinsɛn ɔtɔɖksɔ tɔn Zǎnzǎnhweji tɔn kpo sinsɛn e ɖò Totaligbé le é kpo; kpoTobi 22, (janvier) ɖò .Sinsɛn ɔtɔɖksɔ Copte tɔn kpo . Sinsɛn Katolika tɔn Copte tɔn . [Copte - A tɔfɔligbé tɔn .Aflika-Azi tɔn gbè e è nɔ dó ɖò .Ejípu é hwe bí ɔ, kaka je xwè kanweko tenwegɔ ɔ me.]

Antwɔ_Ɖaxó ɔ

Tɔ Laténgbe tɔn le

Tetulien

Kwintu Septímu Florensi Tetulien (c160 -c225), ee huzu Klisanwun cobɔ xwè 197 wá sù é, nyí wěgbójínɔtɔ Ɖaxó Ɖé bo wlan wema hwesɔke me tɔn le, sinsen-núklɔnme tɔn le, nŭ e nɔ dɔn nŭ wá le é kpo wema ascetique tɔn le kpo.^[13]Sɔja kanwekogán Hlɔmanu Ɖé sín vŭ we. È ko ylɔ e Ɖɔ "tɔ Klisanwun-nyijetɔ Laténgbe tɔn le tɔn."

Ɖɔ xó dó xó jí.

(Akwezinzan, 2007, wexwe 22gɔ ɔ)

Tertullien gbé núklɔnme Klisanwun tɔn e é mɔ Ɖɔ ye nyí núklɔnme gŭfínfɔn tɔn le é, amɔ, Ɖò nukɔnme Ɖò gbezán tɔn me ɔ, é yí gbè nú linlin ƉéƉee è wá kpɔn yedɛsunɔ dó mɔ núklɔnme gŭfínfɔn tɔn le é. E wlan wema atɔn Ɖò Gleki gbe me bo nyi wema wlantɔ Ɖaxo nukɔntɔn e wlan nu Klisanwun Latin tɔn le e, ene wu ɔ, e nɔ ylɔ e hwedɛlenu Ɖɔ "Tɔ Sinsɛn Latin tɔn."^[14] É Ɖò wen Ɖɔ hwedɛtɔtɔ Ɖé we ní Ɖò Hlɔma.^[15]È Ɖɔ é we sɔ xókwin Laténgbe tɔn "*atɔndobŭ*" Ɖò nŭ e kàn Mawu (Atɔndobŭ) é linu ɔ, xókwin Klisanwun le tɔn .^[16](lo ɔ, Teofilu Antyócinu ɔ (c115 - c183) ko wlan dó "Atɔndobŭ, Mawu tɔn, kpo Xó tɔn kpo, kpodò nŭnywe tɔn kpo" wu, bɔ é Ɖi xógbe Atɔndobŭ tɔn le có é ka sɔgbe ä),^[17]bɔ vlafo .xógbe "Me atɔn, Nŭ Ɖokpo" Ɖi Latingbe Ɖɔhun "*tres Medesunɔ, nŭ taji Ɖé*" (éƉesu gosin Glekigbe Koine tɔn me "*treis XóƉɔƉókpɔ le, Me e Ɖó kpɔ le é*"), kpodò xogbe " le Ɖesu kpo.*kúnnuƉewema*" (Alenuwema Xóxó ɔ) kpo "*wěƉexáme yɔɔ*" (Alenuwema Yɔɔɔ).

Ɖò étɔn me ɔ .*Sɔ hwesɔke*, é we nyí wema wlantɔ Laténgbe tɔn nukɔntɔn e sɔ Klisanwun-nyijetɔ le dó Ɖó " . *sinsɛn jɔ sinsɛn*" [sinsɛn nugbɔ ɔ], kpo .é Ɖé sinsɛn Axɔsɔdɔto Hlɔma Tɔn sín hwexónu tɔn kpò Ɖò tuto jí . kpo sinsɛn Ɖevo e è yí gbè na le é kpo kaka je tɛn e me "nŭƉiɔ masɔgbe le" Ɖé é. É cí Ɖɔ Tertullien zán "sén nŭƉiɔ tɔn" e é zán é dó kplɔn nŭ me gbɔn alɔkpa vovo Ɖé le jí [(*Nŭwlanwlan*, xiii).] Ee nŭ e è nɔ ylɔ Ɖɔ formalisme é kpo nŭ e è nɔ ylɔ Ɖɔ sakramentalisme é kpo je jijeji jí é ɔ, è je nŭ e è bló tuto na le é kpɔn jí Ɖɔ é Ɖò taji tawun nú lee meƉé na sɛkpɔ Mawu gbɔn é. Nŭ e è Ɖɔ é, kpódó lě e è Ɖɔ gbɔn é kpó; nŭ e è wà é, kpo lee è wà gbɔn é kpo ... kpo hwenu e è wà é kpo, fí e è bló é kpo, me e bló é kpo ... nŭ ene le bí je taji tawun, bɔ enyi è na bo tle gbɔn vo ɔ, é nɔ dɔn hwedɛɔ Ɖé wá tlolo sín "acekpikpa sinsɛn tɔn e Ɖò fine le é" gón. [Wikipedia.org/wiki/Tertullien](https://en.wikipedia.org/wiki/Tertullien) [Kpɔndéwú Ɖokpo we nyí xógbe "Ɖò Jezu sín nyikɔ me" .è nɔ zán Ɖò Ɖe gègè sín vivɔnu é cí Ɖɔ è je sinsɛn ɔ Ɖó ayí jí Ɖò xwè kanweko mɔkpan gudo Ɖɔhun .kpo nŭwiwa e è bló tuto na le é sín jiji kpo.]

[fon.Wikipédia.org/wiki/Tɔ_Agun tɔn le](https://fr.wikipedia.org/wiki/Tɔ_Agun_tɔn_le)

Tertullien kpo Hippolyte kpo keƉe we nyí "me nukúndɛji wè ƉéƉee klán gbè xá acekpikpa yehwenɔgán Hlɔma tɔn tɔn e fɔn bo Ɖò jijeji we é. Kpò

Axɔsɔdɔto Mavmavɔ ɔ, F. W. Mattox wex. 203

Nukɔnme Ɖò gbezán tɔn me ɔ, Tertullien byɔ Montaniste le me, [nŭ e è Ɖé xlé tɔlɔ sín Yesinsɛn gón le é, bo na dó Ɖɔ Ɖò Ɖi nu e nɔ Ɖɔ nŭ dó nŭmesɛn le wu bo nɔ Ɖɔ xó Ɖò nŭmimɔ awájije tɔn le me é Ɖɔhun] sinsɛn-núklɔnme gŭfɔntɔ e nɔ dɔn me é Ɖé.^[13]

[fon.Wikipédia.org/wiki/Tɔ_Agun tɔn le](https://fr.wikipedia.org/wiki/Tɔ_Agun_tɔn_le)

Tertullien dọ linlin [dọ wemafo ɔ wu] ɔ "nũ e è ma yí gbè na dọ mɛdesúsíníno mɛ ǎ é ɔ, è gbé." Dò xógbe ɔ devo mɛ ɔ, enyi Nũwlanwlán Mímé lɛ nyí .*ci cúdúdí nũgbó nũgbódó* nũ dé jí ɔ, enɛ gudo ɔ, nũ e jí ye ma no ɔ xó dọ nũgbo nũgbo, bɪ mlémlé, bo no lɛ cí abwe bɪ mlémlé ǎ é no no ayí kaka sɔyi .*è gbé*. Mɛ devo lɛ ka ɔ kpodọ jidjide ɔkpo ɔ kpo ɔ, "nũ e è ma gbé ǎ é ɔ, è no yí gbè na dọ mɛdesunɔ sí ." Enɛ wu ɔ, linlin e gbɔn vo nú enɛ é wɛ nyí: enyi Mawu ma ɔ xó dé ǎ ɔ .*nũdée*, enɛ ɔ, É dọ na dọ nũde ǎ .*dí xwi xáé*. Enɛ wu ɔ, é dọ na nyí .*è na gbènú* togun tɔn. ... [Xwè afatón jɛji gudo].**Luther**ko**Zwingli**é lɔmɔ gbéjé xó enɛ kpón. Mɛ e wá gudo é ɔ ɔ .*nũ debũ*"è ma ɔgbe aló kplón mɛ dọ Alexwíí Yɔyɔ ɔ mɛ ǎ ɔ, é dọ na nyí nũde ǎ .*è gbé*," bo Luther ka yí gbè nú linlin e gbɔn vo nú enɛ é -- "Nũ e ma nyí .*dí xwi xá*Nũwlanwlán ɔ wɛ nyí .*dó* Wemafo kpo Wemafo nú .*é*." ... Amɔ g .*abwe biblu tɔn nugbó nugbó* 10(fí e Mawu dọ nũgbó nũgbó é .*é ɔ xó debũ ǎ* .ali ɔkpo aló devo jí dọ nũ dé wu)nyí dɛ ǎ é gbé aló yí gbè nú . .

LINLIN DỌ .Al Maksi Xójlawema #401, 30 juin 2009 sín

wiki.org/wiki/

Tɔ_Nícée tɔn lɛ/Wema_III/Apologie/Le_Chaplet,_aló_De_Corona/Wemata_II

Nũkplɔnmɛ Tertullien tɔn lɛ kpo nũwiwa tɔn lɛ kpo dé lɛ

Sén Nùdijí Tɔn . - È sixu ɔ ɔ Tertullien dọ xógbe enɛ zán wɛ hwebĩnu, bo gbɔn xógbe enɛ gblame ɔ, é no xlé ɔ . *dinaca* e dọ ace bo è no kplón mɛ dọ Sinsɛn ɔ mɛ é, . *din*Mawuxówema ɔ dɛsú, kpódó, é *sixu nyí*, nũkplɔnmɛ sín xógbe e dọ wen é dé. Hwenu e é ma ɔ wema Mawuxówema ɔ tɔn lɛ sín kén dọ fí debũ ǎ é ɔ, é má ye dọ wè bo yɔ ye ɔ .*nũxixokpo akɔjjewema*.

flɛ tetulien

Xwè 1200 jɛ 1300 mɔgudo ɔ, dọ huzuhuzu e è bló é wutu ɔ, kplédókpó ɔxó Trent tɔn (1545 – 1563) e Pápa Paul III yɔ é wá gbeta ɔ kɔn ɔ "akwé dɛdɛe kplédókpó ɔxó lɛ kpo tógbó sinsɛn ɔ tɔn lɛ kpo sɔ d'ayí lɛ é nyí ace e sɔgbe xá ee dọ Nũwlanwlán ɔ mɛ é."

Kpò

Ахъсудуто Мавомаво, F. W. Mattox, wex. 291

agaletó lɛ kpo Mehutó lɛ è dọ na yí mɛ dọ sinsɛn ɔ mɛ gbedé dọ ninɔmɛ debũ mɛ ǎ. Dò *mɛdesɔhwe*, Tertullien dọ hwe nú Pápa .Kalísísi I dọ é yí gbè nú mɛ mɔhun lɛ bo ye byɔ mɛ hwenu e ye lɛkɔ sín hwe yetɔn lɛ gudo é wutu.

flɛ tetulien

Cyprien de Carthage

Cyprien (Thascius Cécilius Cyprien) nyí yehwɛnɔgán Carthage tɔn, bo lɛ nyí wema wlantó taji dé dọ Klisanwun nukɔntɔn lɛ hwenu. É sixu ko nyí ɔ è jì i dọ bíbɛmɛ xwè kanweko atɔngɔ ɔ tɔn dọ Totaligbé Aflika tɔn, vlafo dọ Carthage, fí e é kplón nũ ɔgbe dé dè dọ wemaɔmɛ (pagan) tɔn é. Ee é huzu Klisanwun gudo é ɔ, é huzu yehwɛnɔgán (249) bo wá kú dọ nukɔnmɛ (14 septembre 258) dọ Carthage.

Nũkplɔnmɛ Sipli tɔn lɛ

Dò nũ e kàn vɪ yeyɛ lɛ é linu ɔ: A [Fidus] ɔ ɔ è kún dọ na lɛ baptem nú ye dọ azán wegɔ ɔ aló atɔngɔ ɔ gudo dọ jiji yetɔn gudo ó, ɔ è dọ na hen sén xóxó e ɔ xó dọ adagbigbo wu é dọ ayi mɛ, bo a lin ɔ è kún dọ na lɛ baptem bo na nyí mɛ mímé dọ azán 19gɔ ɔ jí ó .

¹⁰Kpón ten enteneti tɔn elɔ jí - Nũwlanwlán lɛ sín xóqíq.

azãntantwngó 3 gbe d0 jiji twn gúdo. Dò kplédqókp3 mĩtwn jí 3, é cí nũ d0vo d0hun nú mĩ tawun. Medé yí gbe nú ali e a lin d0 è d0 ná gbwn é ă. É nyó wa 3, mĩ bí we n0 d0 hwe d0 è kún d0 ná gbé nũbláwũkúnúme kpódó fénú Mawu twn kpó nú me e è jì é dëbũ ó (Wema 64:2 [253 AD]). T3-agun twn le d0 yehwesin-y0kp0vu le twn jí.html

Ambroise

Ambroise (337/340 – 397) we nyí Tokp0ngán Emilia-Ligurie twn d0 tof0ligbé Italie twn. Dò xwè 374 me 3 yehwew0gán Milan twn e n0 nyí Auxentius é ., Arian dé kú, b0 Arian le xò nũ kp3n d0 .jlejiniw . Ambroise yi sinsenx0 e me è na bló élection dè é, bo na d0 gl3n ali nú zĩngídi dé, b0 é sixu nyí m3. Adresi twn 3, ylyl0 d0 we hen é gble "Ambroise, évêque!" Tlolo hwé3, é gbé az33 kpo hlwnhlwn kpo, b0 é ko swnũ nú az3 ene d0 ali dëbũ nu ă, d0 é ko bló baptem ă, è ka lé kpl3n az3i d0 s3n linu d0 1914 ă.sinsen-núkp3wnme lo3, ee é m0 wema dé sín Ax0su 3 g3n bo kpa susu nú lee é jexa gbwn b0 Hl0ma na s3 me dëdëe é d0 wen d0 ye jexa ten mímé le é é 3, d0 aklunzán gb3a d0kpo vlame 3, é bló baptem, s3 é d0 ten mímé me, bo s3 é d0 ten e me é jexa dè é b'è nyí yehwew0gán .Milan .

Ambroise we Sinsen Katolika twn n0 kp3n d0 m0 d0kpo d0 me ene e je nukwn le é me .dotóo Sinsen 3 twn le . . Me dë léé 3, .Me mímé Augustin ,Me mímé Jérôme , kpoPápa Grégoire I . É ko d'ayi wu d0 sinsen-núkp3wnme Ambroise twn wà nũ d0 sinsen-núkp3wnme 1914 twn wu tawun.Oriqène .

É zán nũnywe ene d0 wendagbejlat3 d0hun, bo s3 ayi d0 Alexwíí Xóxó 3 sín tinme jí tawun, b0 nũwukpikpé xódiq0 twn twn jiwũ nú me .Augustin de Hippo , me e je ten twn me d0 gbigb0 lix0 é, b0 Ambroise d'al0 é b0 é huzu ahwanvu .xódiq0 le .

Augustin

È kpl3n az3 Augustin (354 – 430) b0 é nyí m3si kpo tame-núkp3wnmet3 kpo. Nũxixa twn 3, d0ib3a nyí wema wlant3 Latéengbe twn le ked0 we é n0 xà. É yí wãn nú Cicéron tawun, bo s3 é d0 ten nuk0ntwn me hú wema wlant3 hwexónu twn d0vo le bí.

Dò xwè twn nuk0ntwn le me 3, é m0 d0 nũkp3wnme Manichéen twn le, [ax0suquto mav0mav0 wè, d0kpo nyí weziza d0 Mawu gl3, b0 weg0 3 nyí ablu d0 awovi 3 gl3] d0 nũkp3wnme Gnosticisme twn le tawun.

Xwè tantwn m3 gudo 3, é klán gbè xá gbëta 3 bo sè ten yi Neo-platonisme [dagbe e ma d0 fine ă é we nyí j0ten nũnyanyawiwa twn (boni medesun0 twn), b0 hwehuhu gbet3 twn we z3n b0 dagbe ene ma d0 fine ă]. Hwenu e é d0 xwè 27 m3 é 3, é huzu "Klisanwun" dé, am3, é nyí Biblu kplwnkplwn dé we z3n dandan ă. Am3, lee é d0 susu we gbwn é 3, m3 we é n0 sè ten yi Biblu sín ali jí, bo n0 lé sè ten sín tame-núkp3wnme jí gbwn é ne. Hwehwe 3, ye n0 xò nũ kplé bo n0 hen nũ e ma s0gbe ă le é wá.

"Ismu twn"

Calvin sín sinsen, REW

Linlin kpo Nũdidi kpo Augustin Twn Dé le

1. Tinme nũnyanyawiwa twn .

Mawu n0 n0 ayí kaka s0yi, é sixu huzu ă. É we nyí nũ dagbe hugãn 3. Sínsén dëbũ e gosín Mawu g3n 3, nũ nyanya we. Fénú Mawu twn kédé jén sixú hen gbet3 léé d0 hwehuhu sí. Medée s3 d0 Mawu tenme we nyí hwehuhu sín nũ taji.

2. Fí E Nũnyanyawiwa Gosin É .

"Etewu nũ nyanya ka d0 na tĩn d0 weke 3 me b0 Nũdogbe e nyó bo lé d0 hlwnhlwn bí é dé dá sín nũtí me?" (MakiGiféti, Tan Linlin Klisanwun Twn Twn, 1933, wexwe 89g3 3). Nũ nyanya we nyí .

linlin e nũ e è dá ɛ é bĩ dọ bo na léw j'ayí dọ nũ e ma nyí nùdẹ ă bo ye gosin é me é. Mawu we zón bo hwehuhu je ă, lo, é yí gbè bo è wà mɔ.

3. Fí e Hwehuhu Gosin É (Nũnyanyawiwa Gũ tɔn Bĩbẽme)

Augustin dji nũ dọ Mawu we zón bo hwehuhu wá ă có, é yí gbè nú aca Katolika tɔn ɛ kpo nũkplɔnme Hwehuhu Nukɔntɔn ɔ tɔn kpo.

4. Medesúsínínɔ .

Gbetó dju jijo nyanya sín gũ dọ Adamu gón bo ene huzu nũ e nɔ sísé me bo è nɔ hu hwe é. Gbetó ɛ dọ medesúsínínɔ có é ka sixu sísé Mawu bo nɔ gbè n'i alɔdó Mawu tɔn aló fénú tɔn mevo ă.

5. Nũbláwũkúnúmezó Nukɔntɔn .

Nũdidi nyí núnina Mawu tɔn dé bo medebũ sixu dji nũ nú Mawu ă, afi nú fénú tɔn sísé ɛ bo é dji nũ na. È nɔ na núnina ene ɛ, bo nɔ kpón nũ e gbetó jexa é aló nũ e é ko lin d'ayí é ă.

6. Nũblawukúnúme e è ma sixu dji xwi xá ă é .

Me e Mawu jló ná hwɛn gán lée ɔ, é na bo tɛ jló ɔ, é sixú glón ali n'i ă.

7. Nũbĩwukpétó e Mawu nyí é .

Mawu we nyí me e hugã nũ bĩ é bĩ mlémlé. Jlo tɔn we nyí jlo nũgbo ɔ dɔkpo géé.

Nũ e è sɔ d'ayí é

È ko sɔ medé ɛ d'ayí bonu ye na mɔ hwɛngán, bo medé ɛ na mɔ hwedónúme, bo jlo Mawu tɔn e dọ nũgl bo è ma sixu mɔ nukúnú je me ă é we zón bĩ mlémlé.

8. Me mímé ɛ hwɛn gan .

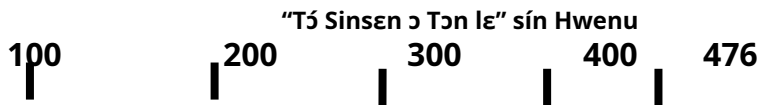
Mawu nɔ ná núniná hwɛngán tɔn me e é sɔ lée, bónú yé ná sixú de káká yi vivɔnu. Ene wu ɔ, me e è sɔ ɛ é dẹ sixu j'ayí bo bú ă.

9. Me e è sɔ ɛ é sín kén e è sɔ d'ayí é .

Me e è sɔ lée sín kén ɔ, è nɔ sɔ d'ɛ jí ă, bó nó nyí dɔkpó ɔ xá wensagun e j'ayí lée sín kén. Nũdidi ene jinɔn Nũdexléme 3:11 jí "Hen nũ e a dọ é syensyen, bonu me dɛvo ma yí axɔsugbakún towe ó."

"isms" Calvin sín sinsen .

ÐÐ ÐÐ, wexwe 4 – 7

Alenuwema Yɔyɔ e è wlan dọ xwè 95 me é

Klɛmɛnu ??-101

Kɔlɛntinu ɛ nukɔntɔn ɔ tuùn .

Ignatius 35-110

Sakramɛnu e è bé ɛ é .

Kpléklé 69-155

È tuùn Matie kpo Maki kpo .

Justin 100-165

Hipolitu 170-236 me.

È nɔ dó gesí baptem yɔkpɔnu ɛ tɔn .

Irénee 2 .nd-3.rdXwè kanweko

È tuùn wema Biblu tɔn ɛ gègè & è dọ xó dó baptem yɔkpɔnu ɛ tɔn jí dọ

Clément 150-211 me .

Tɛtuliɛnu 160-225

Nũ e je é 185-284

Wema e è yí ɛ é bĩ ze 4 wu [Jaki, 2 Piyéé kpo 2 Piyéé kpo].2 &3 Jaan].

Antoine Ejipu tɔn 251-356

Siplien???-258

Kplédókpó Nicée tón 325

È dó Sinsen Acekpíkpa Hloma Tón ayí .

Ambroise 337-370

Avivósun 345-430

- 476

Wemata 3g3 3

Gnosticisme

Nũ e jí è ko d0 nũ d0n dó wε dó lee Gnosticisme bé gb0n é wu sín hwenu línlín dje, b0 è kp0 d0 nũ ba kp0n wε d0 ali d0x0 d0 nu. D'ayí 3, è n0 kp0n Gnosticisme dó m0 nũ e n0 hen Klisanwun-nyijet3 le gblé é d0é, am3, é cí d0 é d0 wen dín d0 è sixu m0 nũ je nũ nuk0nt0n e kúnkplá tuto Gnosticisme t0n le é wu d0 xwè kanweko d0é le je nuk0n nú Hwenu Klisanwun le T0n. Katolika.org/wema/kp0n.php?id=5209

É cí d0 nũdijí e cá kàn xá Gnosticisme le é d0é le gosin sinsen Zoroastre t0n e è d0 d0 é gosin "d0 xwè kanweko 18g3 3 kpo 10g3 3 kpo J.H.M. Am3, "Wema wlant3 hwex0nu t0n d0é le lé na "az0n" xex0 t0n d0é b0 é s0gbe xá xwè 6000 J.H.M. [\[e\]](#) "

Zoroastre

Platon n0 gbè d0 xwè 428-348 J.H.M. Wema tan t0n le kpo wema tan t0n le kpo gègè n0 d0 d0 Socrate, Platon kpo Aristote kpo wε nyí mε e d0 hl0nhl0n hug0n d0 Gbadahweji sín hwenux0 mε le é. Linlin tame-núkp0nme t0n yet0n le gosin xex0 d0x0 Homer t0n le mε. Enε wε z0n b0 è m0 nũ je nũ e gbé nya wε è d0 d0 tame-núkp0nme linu é wu, é wε nyí d0 è ni bl0 nũ d0gbe hug0n, b0 enε wε z0n b0 è d0 tuto gbèta t0n vovo e d0 gbezán Glekinu le t0n mε le é. Nũgbo 3, Platon nyí hagbεgbet3 nukúndejí le t0n. Nũ enε d0 nũ e wu é d'alb mε hug0n d0 linlin sinsen t0n mε é mε, é wε nyí d0 gbet3 d0 nũ wè. Platon kp0n mε d0 gbet3 3, akpá wε wε e dε, "lind0n" kpodo "lan" kpo. É kp0n mε d0 lind0n ke dε wε ny3 b0 d0gbe wε nyí nũ e gbet3 le bí n0 ba é. Agbaza 3, nũ nyanya wε é nyí, bó sixú wa nũ d0gbe dèbũ ă. [Dualisme gbet3 t0n enε (é wε nyí d0, lind0n kpo . agbaza nyí è d0) nyí akp0xwé un kp0 Gnostique d0 nũ d0 jl0 nyí è d0 d0 do]. D0 Đ0x0mε 3, Đ0x0mε 3

Brad Scott d0 1990. Linlin Glekinu le t0n wε nyí Linlin Eblée le t0n . wlan d0 "D0 Jezu kpo P0lu kpo hwenu 3, gbèta linlinme t0n gègè t0n bo na je Gnosticisme sín asya gl3. Nihilistes kpo libertines kpo na nyí mε wè d0 ye mε. È na lé s3 gbèta wè enε le bí dó d0 antinomians al0 'sén 3 sín nũ le' [nũ e gb0n vo nú legalisme é]. d0 x0, b0 tinme t0n nyí 'd0 ten t0n mε' al0 'd0 ten t0n mε'. A m0 d0 mεdεbũ n0 gbé sén le tawun ă, ye n0 gbé sén MAWU t0n le kpowun bo n0 s3 sén dεvo le d0 ten yet0n mε. Sén le bí wε d0 sén le, é na bo nyí d0x0 al0 kpeví 3. Mεd0 sixu lin d0 emi d0 emid0ée sí hwenu e sén ma d0 dogb0 nú emi ă é có, é s3 lín ă b0 é na wá gbeta édesun0 t0n k0n.

Sín hwenu e Gnosticisme f0n bo d0 jijeji wε é 3, un d0 nũ d0 è ko flú 'sinsen' 3 d0 sinsen-núkp0nme linu b0 é d0 nũ d0 mεd0ekannunin0 wε nyí mεd0ekannunin0 d0 sén linu. Ali d0kpo e nu mεd0 sixu d0 emi nyí 'Klisanwun' bo hen sinsen-núkp0nme enε é wε nyí d0 é ni s3 nũwlanwlán 3 dó jlé nũ dó nũ wu al0 s3 dó d0 gbigb0 t0n. Nũjledonũwu [é nyí nũgbo nũgbo ă, é nyí wuntun d0é kpowun ă] gosin gnostique nuk0nt0n le mε, b0 gnostique nyí linlin Glekinu le t0n d0 d0gbe hug0n t0n mε.

Enε wu 3, ete ka nyí Gnosticisme? X0kwín 3 t0n .gnosis, x0kwín Glekigbe t0n d0é wε, b0 tinme t0n nyí 'nũnywε'. Linlin enε l0 nyí sinsengbé d0é d0 Jezu hwenu. Am3, é s0gbe hug0n d0 é ni nyí linlin d0é. Mi d'ayí wu d0 un d0 linlin d0é wε, é nyí linlin d0é wε ă. Ali dεbu dε b0 e na tinme xogbe enε 3 d0 xogbe kpe dε mε a, enε wu 3, mi na tinme hwenu e mi na yi 3. Linlin gnosticisme t0n 3 bí n0 x0 nũ kp0n xá tame-núkp0nme psyché al0 lind0n mímé 3 t0n bí, kpo agbaza nyanya 3 kpo gbè agbaza t0n 3 kpo. Degré d0é le t0n, enyi a jl0 3, tame-núkp0nme enε t0n. Nũ e è n0 kp0n mε d0 sinsen Klisanwun t0n égbé t0n mε le é gègè n0 cí nũ e ma d0 taji ă é d0hun tawun, enyi é s3 jlé dó nũ e è n0 wá ze xwé wu le é d0é le wu 3, .

me di Sinmó, Saturnin, Selintu, Valentin, alǎ tle Marcion dɔhun le. Enyi a bé kpo nùkplɔnme kpeví e ma sɔgbe xá Biblu á é dé kpo ɔ, é na lín á bo é na kplá me yí nùkplɔnme ɔxó dé kɔn. Me ene le gègè (dò xwè kanweko 1-2gɔ ɔ me mɔ) wá gbeta ɔ kɔn dɔ Jezu kún nyí gbetɔ ó, lo, gbigbo Mesiya ɔ tɔn we. Etewu? Dó "mawu" ɔ na dɔ agbaza nyanya á dɔ agbaza ɔ, nyanya we é nyí dɔ jwamɔ linu. Marcion kplɔn me dɔ agbaza Jezu tɔn nyí 'fín' dé. Tɔ sinsen tɔn nukɔntɔn le gègè klán gbè xá nùkplɔnme ene nú táan dé, ze Clément kpo Origène kpo wu, dɔ ye na sè wuvé xá nùkplɔnme ene. Nù taji e dɔ tuto gnostique tɔn e dɔ wen le é me é we nyí dualisme, ee na klán gbè xá Mawu e hugán nù bí é [mawu e dɔ dogbó á é] kpo demiurge e ma tuùn nù á é kpo é. (Caricature MAWU tɔn we nyí éné). Dò tutoblonunu dé le me ɔ, nnywe e è na dɔ dó nù wu é we zɔn bo è dɔ gbè ɔ. (Soffi).

Nùdidió agbaza tɔn le, kaka je .agbaza ɔ, è na kplán é dó mɔ nù nyanya e è jì é . . Amɔ, è ko sɔ nymesen sín weziza le dó agbaza me e dɔ jɔhɔn alǎ gbigbo tɔn le é dé le tɔn me, bo ye tuùn fí e ye gosin dɔ jixwé é á. Mawu e hugán nù bí é alǎ demiurge ɔ sé hwɛngantɔ dé (Klísu) dó, bo é hen hwɛngán wá nú ye dɔ nùglɔ .*gnosísalǎ* nnywe. Nú gnostique le ɔ, hwɛngán na sín nùdidi alǎ azɔ le wu á, lo, lee me dé tuùn gbɔn é we na zɔn bo è na mɔ hwɛngán, ene wu ɔ, è na yí gbè nú walɔ nyanya le tawun. Sèn dè sɔ dè nú agbaza ɔ sín hwenu e è dɔ 1914 é á.*wuntun* le alǎ nù agbaza tɔn le alǎ nù agbaza tɔn le we na dɔ ayí me nú nnywe gudogudo tɔn ɔ á. Ene lé xlé dɔ è kún na dɔ sí sí nú alɔwliwli ó, dɔ vijji na kàn agbaza ɔ. È na hen nùdɔgbe "unisex" dé dɔ sí sí nukúndidi tɔn me. Nù e dɔ taji dɔ Gnosticisme me é we nyí gbézán 'gbè ɔ tɔn devo' dé. È na zán nùkplɔnme Alesándlu Yɔyɔ sɔ tɔn gègè dó na gudo nú linlin éné e mí ná lé vó sɔ dɔ ten tɔn me dɔ nukɔnme é. Dò hwenuxó me ɔ, gnosticisme ɔ, linlin Glekinu le tɔn alǎ Glekinu le tɔn sín nukɔnyiyi e sɔgbe é kpowun we. Nnywe xwitixwiti ene, dɔ xwè kanweko mɔkpan gudo ɔ, dɔn tutoblonunu sinsenzɔwatɔ le tɔn wá, bo dɔ nukɔnme ɔ, é wá dɔn tutoblonunu Pápa tɔn lɔmɔ wá.

Linlin Glekinu/gnostique tɔn e dɔ xó dó 'nù e dɔ ayí me é' wu é na cí nù mímé, ɔagbe, kpo nùwanwán le kpo keɔe dɔhun. Tagba ɔ dɛ. Ayixa mɔtɔn kpo agbaza mɔtɔn kpo ɔ, MAWU we dá ye bo ye dɔ hudo kpo jǎ jwamɔ tɔn le kpo. Gbedotɔ mɔtɔn we na dɔ hudo kpo jǎ ene le kpo je nukɔn, ene wu ɔ, É dɔ sèn nú ayí kpo agbaza kpo. Nú sinsen-nùkplɔnme mɔtɔn gbé sèn ene le (hwejjɔ ɔ kún dɔ taji ó nugbɔ) ɔ, ayi mɔtɔn kpo agbaza mɔtɔn kpo na gɔngɔn nú ye dɔ ali devo nu. Nù e wú we dɔ sinsen-nùkplɔnme Klísusentɔ léé tɔn gègè me sɔ, è na sɔ 'Klísu sín sèn' sɔ dó dɔ sèn YHVH tɔn léé, fí e Yesinsen dɛ é né. Mawu e na na transmudane me é ɔ, gbigbo tɔn le keɔe we na dɔ ayí me n'i, bo nù e na dɔ ayí me nú me dɔ gbè ɔ me le é na dɔ ayí me n'i á.

Dò linlin Glekinu le tɔn me ɔ, nù vovo e è na mɔ le é sukɔ sɔmɔ bo Mawu dɔkpo géé sixu tɔn á. Nù e wu huzuhuzu kpo nù vovo le kpo sixu tɔn dɔ walɔ ɔagbe le kpo walɔ ɔagbe le kpo me é ne. Alíxléme taji dèdèe kúnkplá walɔ ɔagbe le é dè dɔ finé á. Nùwalɔ le dɔ hwenu e hwenu le dɔ huzuhuzu we é . [éthique de situation de . égbé], bo tame-nùkplɔnmetɔ dɔkpo dɔkpo ka sɔgbe hú ee wá yí é alǎ hwe hú ee wá yí é á. Nùkplɔnme Klisanwun le tɔn sín xwè kanweko nukɔntɔn ɔ me ko kplán me dɔ Elohiym (Mawu) dɔkpo géé we tɔn, é dɔ mɔcɔ, sinsen-nùkplɔnme Klisanwun le tɔn gègè na sà nnywe xwitixwiti sín linlin ene e kúnkplá Elohiym (Mawu) é. Ahwanvu nukɔntɔn le, ye bí we nyí Jwifu, bo na gbeji dɔ nù le bí me . ali e nu .*Sh'ma* .linlin taji sinsen Jwifu le tɔn tɔn "Izlayeli, dótó: Aklunɔ Mawu mɔtɔn, Aklunɔ dɔkpo géé we" Sénflínme 6:4]. Nùkplɔnme e dɔ Mesédó wema ɔ me le é bí dèkúnnu nú nù ene. Dò xwè kanweko wegɔ ɔ tentin ɔ, kosi le we dɔ ace kpa we dɔ sinsen ɔ me, bo linlin kosi le tɔn je linlin Glekinu le tɔn me byɔ jí dɔ jwamɔ linu.

Akpáxwé gègè dɔ lee Elohiym (Mawu) nyí gbɔn é me bo gbɔn vo dɔ linlin aca tɔn wè ene le e gbɔn vo le é me. Nù we e dɔ taji hugán dɔ nùkplɔnme wemafo le tɔn me le é we nyí dɔkpo géé e é nyí é kpo lee é ma na dɔ á é kpo me. Dò linlin Ebléegbe tɔn me ɔ, jijɔ tɔn cá kàn tawun xá gbediɔ tɔn le kpo alíxléme tɔn le kpo. Sinsen gègè sixu 'yi gbè' dɔ É nyí dɔkpo bo kún sixu huzu ó, amɔ, ye na sà nùdidi ene dɔ nùkplɔnme linu. Nù nyí mɔ dɔ linlin Glekinu le tɔn gɔngɔn dɔ linlin mídesunɔ tɔn me, bo nùdidi e mí dɔ dó Elohiym (Mawu) wu le é didi kpowun na gɔn nù e è dɔ na wá é xlé nugbɔ. **Nùdidi dó Elohiym (Mawu) jí nyí nù dɔkpo sɔ xá nùdidi nú Elohiym (Mawu) á.**

SÈN

Sinsen-biblo we nyí nǔ taji hugǎn e dǒ aca Glekinu le tǎn me é. È gbá colosseum ɔaxó ɔaxó gègè bonu sinsentó e kplé bo na sen vodun bo lé dǒ sí sí nǔ nǔmesen le é na nǔ me [bo ye na dǒ sixu yì sèn]. È nǔ lin ɔ kplékplé ene le nǔ nyó nǔmesen le nukúnme, bo nǔ zǎn bo ye nǔ nyó xome dǒ togun ɔ wu. È nǔ sèn nǔmesen vovo le dǒ hwejiyo vovo le wu, dǒ nǔmesen ɔokpo ɔokpo nǔ dǒ xixo we dǒ akpáxwé gbè ɔ tǎn vovo jí. È nǔ jihan le, nǔ xò nǔxixo le, bo è nǔ ɔu we dǒ mé. Hanjiji, nǔxixo kpo weɔuɔu kpo nǔ nǔmesen le nyí sinsen-biblo, bo sinsen-biblo ene we nǔ dǎn togun ɔ dǒ bú. Nǔwiwa sunnu kpo nyonu kpo tǎn le nǔ gbakpé tawun, dǒ agbaza ɔ kún dǒ taji nǔ nǔmesen le ó. Ninome ayi me tǎn e nǔmesen le dǒ é we nǔ ɔu ayi me nǔ, amɔ, Stoiciens le na dǒ kancica ɔebǔ xá nǔwiwa mǎhun á. Sinsen-biblo nǔ ye lo nyí ninome ayi me tǎn dǒ; amɔ, ninome ayi me tǎn e jexa é dǒ nǔ ɔu dǒ agbaza sín viví e nǔ xò nǔ kpón le é jí á. Linlin Glekinu le tǎn dǒ sinsen-biblo wu, (*proskuneo*), è nǔ nǔ ɔ é nyí nǔwiwa sí sí alǒ sí sí ɔiɔi nǔ me tawun dǒ. È nǔ lé kpón sinsen-biblo égbé tǎn ɔ dǒ linlin Glekinu le tǎn me. Mí nǔ sèn Mawu dǒ Aklunzángbe zǎnzǎn. Gbèta susu kpo sinsen-biblo kpo tǎn le nǔ ɔ akwe dǒ égbé, dǒ me ɔɔɔee nǔ nukún dǒ sinsen-biblo hwenu dǒ Aklunzángbe zǎnzǎn le é wutu. È nǔ nǔ ɔu susu kpikpa nyí nǔ e nǔ sǒ akpàkpà me é kpo hlǎnhlǎn e nǔ yawu é kpo bo sinsen-biblo we nyí hwenu e è nǔ dǒ hlǎnhlǎn ɔ kpò bo nǔ dǒ sinsen-biblo syensyen dǒ xlé é. Hwenu e nǔ e nǔ ɔu ayi me nǔ me dǒ aklunzán gbala le me, bo nǔ nyí nǔ gbeme tǎn le é nǔ gbǎn linlin yetǎn le me é ɔ, ene gudo ɔ, Kpikpa kpo Sinsen-biblo kpo nǔ lévo bé kpo Aklunzángbe e bo d'ewu é kpo zǎnzǎn.

GBǎNǔ TǎN

Dǒ linlin Glekinu le tǎn me ɔ, gbigbo nǔgbo ɔ we nyí "gbè ɔevo me tǎn". E nǔ nǔ ɔu gbezinzan me ɔu gbe elǒ sín kǎxota me bo nukplǎnme ene ɔ sixu bo nǔ hen nukplǎnme "New Age" tǎn le bi kpodo sinsen e cá kǎn xá ye le kpo kaka je Klisanwun yoyɔ ɔ me. Nǔmesen le nǔ nǔ gbè elǒ sín kǎxota bo mǔ me ɔ, gbetó gbigbo tǎn nǔgbo dǒ nǔ nǔ gbè elǒ sín tagba le sín kǎxota lǎmɔ. Nǔ e nǔ zǎn bo è nǔ dǒ hwe nǔ me é kpo nǔ e nǔ zǎn bo è nǔ dǒ hwe nǔ me é kpo gbé dǒ tamé-núkpǎnme ene me. Linlin e ɔgbe é kpo linlin e ɔgbe le é kpo we nyí wuntun gbetó gbigbo tǎn ɔ tǎn. Me e kplón nǔ tawun le é (ɔkunnǔ le) keɔe we sixu dǒ gbigbo nǔgbo ɔ, dǒ é ko sǒ wamǎn le dǒ te ɔu ye ni kpé nukún dǒ nǔ e dǒ dandan dǒ gbè ɔ me, bo nǔ lé nyí ayihǎngbe ayihǎngbe le é wu. Ye we nyí me e nǔ kun dotɔ le é, me e nǔ kpé nukún dǒ ye wu le é, glesi le, bo é dǒ wen ɔu xwlekpátɔ le we.

Sinsen-biblo nyí nǔ e a nǔ wà kpo ayixa kpo é dǒ, bo nyí nǔ e è na dǒ xlé é á. Meɔee gbé nyí nǔ gbigbo tǎn tawun, dǒ agbaza tǎn ɔ, nǔ nyanya we. Lee meɔee yawu byɔ jixwé gbǎn é ɔ, mǔ jen é na nyó gbǎn é ne. Nǔ e wu meɔeehuhu nyí nǔ nukúnɔjeji dǒ tawun dǒ linlin Glekinu le tǎn me é ne. È nǔ nǔ ɔu Wemafɔ ɔebǔ e ɔu xó dǒ toví jixwé tǎn nyínyí wu é nǔ jehun dǒ gbè ɔevo me ninɔ jí. È nǔ nǔ alǎwliwli dǒ nǔ nǔ gbè elǒ tǎn, bo nǔ lé nyí alǎ na. È lé sǒ lan kpo nǔɔuɔu dǒ le kpo ɔuɔu dǒ nukún, bo na dǒ sixu nǔ ylǎylǎ ɔaxó dǒ kpo . *wuntun le*. Sín hwenu e . *wuntun le* è nǔ kpón e dǒ nǔ ayixa ayixa le tǎn, ayi dǒ linlin ɔagbe jí we nyí ɔu è ni nǔ "dǒ gbigbo me".

È nǔ lé kpón lee nǔ nǔ cí nǔ me é dǒ nǔ nǔ e ma dǒ taji á é dǒ linlin Gnostique le me. Enyi è dǒ lee nǔ cí nǔ me é xlé ɔ, è nǔ xlé ɔu è kún dǒ gǎn ó, bo lé kún zin dǒ gbigbo lixo ó. Hwenu e linlin le nyí stoicien bo agbaza ɔ gbé é ɔ, me e è bé é nyí gbigbo tǎn nǔgbo. È d'akpá nǔ me nukún tǎn e je linlin gnostique tǎn jí le é gègè ɔu emi na nǔ abwe, dǒ nǔ ɔebǔ dǒ bo gbetó gbigbo tǎn nǔgbo nǔgbo dǒ sixu ɔ á. Me e je nǔ kplón jí je nukún le é na nǔ kpó dǒ zɔ nǔ me 'ɔevo' le nǔ táan dǒ, bo na dǒ sixu sǒ ayi dǒ linlin yetǎn jí. Hwenu e ye lekɔ wá é ɔ, ye we nyí gbetó gbigbo tǎn nǔgbo nǔgbo ɔɔɔee sixu ɔu xó xá . *wuntun le* .jlé, ɔu, ɔu, ɔu xó, lin tamé, linlin e dǒ ayi me é e dǒ xóɔiɔi sín nǔwiwa ɔ glǒ é]. Ene zǎn bo vogbingbǎn ɔaxó e dǒ sinsengán le kpo me e ma nyí sinsennǔ á le é kpo tentin é tǎn. È dǒ wen ɔu Jezu ɔu xó dǒ linlin ene jí hwenu e é dǒ hwe nǔ Nikolainu le é. Sunnu ene le na d'akpá ɔu emi kún na nǔ tlenme ó nǔ gbewenu yetǎn bí, dǒ ye da Aklunɔ (asixǎntǎn nǔgbo ɔokpo géé ɔ).

HENgán

Hwlangán nyí linlin ɔagbe kpo nǔɔiɔi kpo dǒ jijo tǎn me. Bo na dǒ 'ɔi nǔ' ɔ, nǔ e ɔgbe le é tuuntuùn we. Nǔnywé éné ɔ, nǔmesen léé kéɔe gún we é nǔ gosín. Hwlangán ɔ, nǔɔiɔi le kpo nǔnywe e ɔgbe é kpo dǒ nǔmesen le wu we. Dǒ linlin gnostique le me ɔ, è nǔ ɔu xó dǒ 'cavi' le jí dǒ jléjí. Xókwín Mawuxówema ɔ tǎn le ɔi, 'ɔi nǔ', 'tuùn' alǒ .

'nũnywe', 'xógbe' alò 'xógbe', 'cavi' kpo 'hɔntogbo' kpo, 'hwedjɔ' kpo 'nũdji' kpo, bĩ we è cá dɔ kɔ xá nũnywe hwláhlwá ene e nũmesen le na é. È sɔ xókwín ene le dɔ kplón nũ me dɔ Alenuwema Yɔɔɔ me bo é bɔwũ. Hwenu e Jezu dɔ. "Nye we nyi hɔn ɔ... Nye we nyi lengbonyitɔ dɔgbe ɔ... Nye we nyi weziza gbe ɔ tɔn... Nye we nyi ali ɔ, nugbo ɔ kpodo gbe ɔ kpo..." ; è mɔ nukúnnú je wu dɔ nũ ene le dɔ xó dɔ dɔ .wuntun lealò .nɔusjete sín jixwé bo má nũnywe ene alò .gnosis. É wá bo na hen 'cavi' hwlangán tɔn le wá. Mi nú má flín mi dɔ dɔ linlin Glekinu le tɔn me ɔ, .wuntun leé we nyi linlin kplékplé ɔ alò .nɔusnũmesen léé tɔn. Bo na dɔ sixu sɔ lindɔn ɔ dɔ jixwé ɔ, è dɔ na 'dji nũ' nú linlin dɔ le dɔ .wuntun le. 'Agun' nukɔntɔn ɔ kɔ dɔ 'Ebléegbe' nyi we tawun nú xwè kanweko wè nukɔntɔn le bo nũ e wu è ma wlan nũ dɔ 'nũdji' e è sɔ dɔ te le é wu á é nɛ. Nũdji léé wá dɔ nukɔnme hwenu e me e ma nyi Jwifu á léé dɔ ace kpa we dɔ sinsen ɔ me, bo Jwifu léé kpódó Klísusentɔ léé kɔ nya 'nũdji' Jwifu léé' é.

ÐEXÓ

Ðexixo alò xóɔɔɔkɔkɔ xá nũmesen le nyi nũ e nɔ je ayihɔngbe ayihɔngbe, bo nɔ lé je hwéhwe dɔ gbezán Glekinu le tɔn me é á. Hwenu e nũ dɔ ma sɔgbe á é alò hwenu e meɔdɔ dɔ hudo me é we è nɔ ylɔ nũmesen le je nukɔn. Me dɔkpo dɔkpo we nɔ xɔɔ le édesunɔ. Hwenu e è na dɔ xwè dɔ we dɔ agbahwlenhwlenɔn dɔxó le jí é ɔ, hwenu ene na nyi hwenu e gbɛta le na nɔ d'alɔ dɔ xóɔɔkɔkɔ xá nũmesen le me é. Ene na nyi nũ taji e na d'alɔ bo nũwiwa e è sɔnũ na bo na dɔ hen me e wá le é sín ayi d'ayi le é na yi nukɔn é. Hwéhwe ɔ, dɔ le na dɔga bo na lé dɔ sinme vovo. Hwéhwe ɔ, gǎn e dɔ kplé le jí le é nɔ xɔɔ ene le nú nũmesen le nú togun ɔ. Xóɔɔkɔkɔ xá nũmesen le nɔ jinjɔn alɔdɔ kpo nũbyɔbyɔ kpo jí je nukɔn.

Ðò linlin Eblée le tɔn me ɔ, dɔexixo nyi aca dɔ bo lé nyi nũ e nɔ je éɔé jí é dɔ. Hwéhwe ɔ, dɔexixo nɔ nyi kplékplé tɔn bo nɔ lé nyi me gègè tɔn. ÐòEbléegbe linlin, .dɔexixo é nɔ nyi hwéhwe .xo dɔ dɔ Elohiym jí (Mawu),do ku n'i kpoɔdɔdɔ dɔ hwenu e wá yi é me . Ðexixo cí xwè le dɔhun tawun dɔ è nɔ lé sɔ 'hwenu e è sɔ d'ayi le é' dɔ te. Ðexixo dɔ nũgbenúme me, bo na dɔ kplón meɔdɔ bonu é na nɔ dɔ xó xá Gbɛɔtɔ ɔ ayihɔngbe ayihɔngbe.

Azɔn gègè dɔ égbé:

a. Meɔdɔ dɔ dɔ xo we nu me bi .

b. Wenjlatɔ ɔ dɔ Nũwlanwlan le kplón me bĩ we.

c. È sixu sɔ lindɔn gbetɔ tɔn dɔ ninɔme mavɔmavɔ, gbigbɔ tɔn dɔ me dɔn gbɔn nũ e sɔgbe le é dɔ nũ kpo hwedjɔ .

linlin dɔ le dɔ .wuntun le. [Nũwiwa le bo na dɔ mɔ hwlangán hú wanyiyi kpo susu kpo sín nũwiwa le.]

Ete Mawu ka byɔ dɔ así ce?è sɔ dɔ ten tɔn me kpo .**Me'ka nyi .wuntun le?**

è dɔɔ

sín hwenu

Ebléegbe

Gbi gbo

VS.

Glekigbe

Gbi gbo

2-10-2007

Nukúnnúmɔjɛnũme dɔ vogbingbɔn e dɔ linlin e ye dɔ dɔ gbetɔ wu é me é wu [Glekigbe me, (gbè e ma nyi Jwifu á é) dɔ dualisme; é we nyi dɔ lindɔn kpo agbaza kpo dɔ vo bo Ebléegbe (me dɔɔé jí Klisu alò Mesiya ɔ gbɔn bo wá le é) nyi dɔkpo géé; é we nyi lindɔn kpo agbaza kpo . were inclusive as God created them] na na dodónu dɔ bo è na mɔ nukúnnú je nũkplɔnme le, nũwiwa le kpo tinme Biblu tɔn le kpo wu dɔ Mesédó le sín hwenu gudo (100 J.H.).

Wemata 4gɔ ɔ

Sinsɔn ɔ sín gǎn le

Sinsɔn ɔ sín Dodónu .

Sinmɔɔ Piyéé ka yí gbe n'i dɔ:**Hwi we nyi Klísu Mawu gbɛɔdɔ ɔ sín Vĩ ..**" Jezu ka yí gbe n'i dɔ: "Nyɔná ní nyɔ nú we, Sinmɔɔ Jonási ví, dɔ gbetɔ dɔ we dɔ nũ éné xlé we á;

Bɔ un ɔ́ nù we ɔ́ hwi we nyí Piyée, bɔ **.só éné jí we un ná sɔ́ agun ce dɔ́**, kútome sín hɔ́n lée ná du ɔ́ jǐ tɔ́n ǎ. (Matie 16:16-18)

É ɔ́ nù ahwanvu tɔ́n e sɔ́ éǒée jó n'í le é ɔ́ "Mi we nyí me e nɔ́ akpá ce dɔ́ metenkɔ́n ce le me é, bɔ nye **.sɔ́ axɔ́súduɔ́ dɔ́kpó nù we**;lee Tɔ́ ce sɔ́ dɔ́kpo dó así nù mì gbɔ́n é ɔ́hun." (Luki 22:28-29) Ene gudo ɔ́, ɔ́ Pantekotu sín azǎn ɔ́ gbè ɔ́, "Piyée yí gbè n'í ɔ́: 'Mi leɔ́ sín hwe mitɔ́n le gudo, bo le baptem ɔ́ Jezu Klisu sín nyikɔ́ me, bonu Mawu na sɔ́ hwe mitɔ́n le ke mi. Éné ɔ́, mi ná mɔ́ Yesinsen sín nǔníná yí. Akpá e Mawu dó ɔ́, mi kpódó vǐ mitɔ́n lée kpó, kpódó me e ɔ́ zo lée bí kpó tɔ́n we é nyí nù me e Aklúnɔ́ Mawu mǐtɔ́n ná yí lée bí.' É zé xó gégé ɔ́vo lée dó gb'akpá nù yé; bó sa vo nù yé ɔ́: 'Mi hwlén miǒée gán ɔ́ gbetɔ́ nyanya éló sí.'**Me ɔ́ǒée yí wen tɔ́n le é bló baptem, bɔ gbetɔ́ afatɔ́n afwó-afatɔ́n (3 000) mɔ́gɔ́ nù ye gbè ne gbè.**" (Mesédó 2:38-41)

Klisu we xɔ́ .

Mi cɔ́ miǒée, bó cɔ́ agun e jí Yesinsen sɔ́ mi ɔ́ é bí. Mi nyí lengbɔ́nyitɔ́ nù **.agun Mawu tɔ́n we é xɔ́ kpódó hun é ɔ́súnɔ́ tɔ́n kpó ..** (Mesédó 20:28-29)

Klisu we nyí Ta ɔ́ .

Mawu e è ma nɔ́ mɔ́ ǎ ɔ́ sín akpajlé we é nyí, bó nyí nukɔ́ngbéví nǔǒíǒó lée bí tɔ́n. Nǔ e ɔ́ séxwé lée kpódó nǔ e ɔ́ ayíkúngban jí lée kpó, nǔ e è nɔ́ mɔ́ lée kpódó nǔ e è ma nɔ́ mɔ́ ǎ lée kpó; é we dá nǔ bí, bó ɔ́ nǔ bí nù éyé. Klisu ɔ́ ko tǐn je nukɔ́n nù nǔ bí, bɔ é we zón bɔ nǔ bí ɔ́ bú. Bɔ é nyí **.agun ɔ́ we nyí ta nù agbaza ɔ́ .**; é we nyí bíbǐme, bó nyí nukɔ́ngbéví ɔ́ mekúkú lée me, bónú é ná nyí gǎn ɔ́ nǔ bí me.**ǒó Mawu jí ɔ́ nǔ bí ní nɔ́ Klisu me, bó ná dó ɔ́n nǔ bí wá xá émí gbɔ́n jí tɔ́n .**, é sixú nyí nǔ e ɔ́ ayíkúngban jí lée abí nǔ e ɔ́ jixwé lée, gbɔ́n fífá mimɔ́ **.gbɔ́n hun tɔ́n e kɔ́n nyi ayí ɔ́ akluzu jí é gblame ..** (Kolosinu le 1:15-20)

[M]ǐ bí ná nɔ́ hwedɔ́xɔ́sá Mawu tɔ́n nukɔ́n. È wlán dó Mawuxówéma ɔ́ me ɔ́: "Mawu Mavɔ́mavɔ́ ɔ́: 'Un ɔ́ gbe; **'alin bí ná je kpo ɔ́ nukɔ́n ce; ɔ́ǐ bí ná yí gbe nù Mawu ..'** Mǐ bí we ɔ́ na ɔ́ nǔ e mǐɔ́sunɔ́ wà é sín gbè nù Mawu." (Hlɔ́manu le 14:10-12)

ǒò wemafo e ɔ́ aga le é me ɔ́, é ɔ́ wen ɔ́ Klisu we nyí Mawu, ɔ́ gbɔ́n hun tɔ́n gblame ɔ́; é we nyí ɔ́, vɔ́sisa hwesɔ́ke me tɔ́n, É xɔ́ agun ɔ́ bɔ Mawu kpo Ví ɔ́ kpo sɔ́ gbetɔ́ tónúsétɔ́ e ɔ́jei dó ye wu le é ɔ́ me. É we nyí Klisu, bɔ é we nyí ta abí gǎn nù gbetɔ́ éné lée, agun ɔ́, bɔ gbetɔ́ lée bí ná je kpo bó ná dó tunwun i.

Tuto

"É we [**.Klisu**] me e na ɔ́ le bɔ ye na nyí **.mesédó lée**, ɔ́ le na nyí **.gbeyiɔ́ le**, ɔ́ le na nyí **.wendagbejlatɔ́ le**, bɔ ɔ́ le na nyí **.pastɔ́ le kpo meši le kpo ..** [meǒ le lile xó ene dó kplón nǔ pastɔ́ le ɔ́ 'meǒ le na nyí' è ɔ́ sín me].bo na sɔ́nǔ nù togun Mawu tɔ́n bonu é na wà sinsenzɔ́; ene ɔ́, agbaza Klisu tɔ́n na ɔ́ lidɔ́ we kaka je hwenu e mǐ bí na ɔ́ bú ɔ́ nǔǒíǒi kpo nukúnnumɔ́jenǔme Mawu Ví ɔ́ tɔ́n kpo me, bo na zin, bo na ɔ́ bá e me Klisu nyí nǔ bí mímlé ɔ́ é." (Efezinu le 4:11-13)

É xodɔ́ nù búninɔ́ nǔǒitɔ́ tɔ́n le tɔ́n "Un ɔ́ ɔ́e xo we nù me ene le kedɔ́ ǎ, loɔ́, me e na ɔ́ nǔ nù mì gbɔ́n xó yetɔ́n gblame le é lɔ́mɔ́ xodɔ́ dó ye jí we, bonu ye bí ni nyí ɔ́kpo, lee hwi Tɔ́ ce ɔ́ nye me gbɔ́n é, bɔ nye ɔ́ hwi me é, bonu ye lo ni nyí ɔ́kpo ɔ́ mǐ me, bonu gbè ɔ́ na ɔ́ nǔ ɔ́ hwi we sé mì dó.

A ɔ Nye me; bónú yě ní nyí me maɔ́bɔɔ, bónú gbe ɔ ná tunwun ɔ hwi we sé mì dó, bó yí wǎn nú yě lě e a yí wǎn nú mì gbɔn é.” (Jaan 17:20-23)

Ɖó é we nyí ta nú Sinsɛn tɔn wutu ɔ, é ɔ́ tutoblonunu tɔn ayí gbɔn azɔ́ kpo azɔ́ vovo le kpo nina me gblame, é nyí azɔ́ɔsa alɔ́ tɛn e me sinsɛn ɔ na byɔ ɔ́ é ni w’azɔ́ ɔ́ agbaza bǔnɔ e nɔ gbeji bo nɔ nɔ gbeji ní é ɔ́phun ǎ. Ye we nyí:

ɔ́. Mesédó lée - bó ná ɔ́ kúnnu .

b. Gbeyiɔ́ le - bo na ɔ́ nu je nukɔn bo na kplɔn nu me .

c. Wɛndagbejlatɔ́ le - bo na dó jla wɛn tɔn e nyí hwesɔ́ke me é, hwɛngán.

d. Pasteur le kpo mɛsi le kpo - mexo le, lengbɔ́nyitɔ́ le, nukúnkpɛnuwutɔ́ le, nukúnkpɛnuwutɔ́ le, nukúnkpɛnuwutɔ́ le alɔ́ nukúnkpɛnuwutɔ́ le] bo na nɔ cɔ́ me e ɔ́ nukún kpé dó ye wu we le é, bo na gb’akpá nú ye, dó wusyen lanme nú ye, kplɔ́n azɔ́ ye lobo kplɔ́n nú ye.

Pɔlu jó Títu dó ɔ́ Kleti bonu é na sɔ́ mexo agun tɔn le ɔ́ toxo le bí me . (Titu 1:5)

Medé sixu ɔ́ kpo jidɛ bí mlémlé kpo ɔ́ è sɔ́ mexo agun tɔn le ɔ́ toxo le bí me alɔ́ agun le bí me à jí, enyi agun le hugán ɔ́kpo ɔ́ toxo ɔ́ alɔ́ toxo ɔ́ me à jí ǎ. Mí tuùn ɔ́ Pɔlu nɔ Efɛzi nú táan gegɛ ene wu ɔ, é sixu nyí ɔ́ agun alɔ́ sinsɛnɔ́ xwégbe tɔn hú ɔ́kpo. Enyi gbɛta gegɛ na bo kplé ɔ́ fí vovo le ɔ, medé sixu lin nú kpɔ́n kpowun ɔ́ mexo agun tɔn le ka ɔ́ Klisanwun le sín gbɛta ɔ́kpo ɔ́kpo me bo nɔ kplé ɔ́ xwégbe alɔ́ mexo agun tɔn e nɔ kpé nukún dó toxo Efɛzi tɔn wu le é à jí, alɔ́ enyi mexo agun tɔn e ɔ́ kpléɔ́kɔ́ ɔ́kpo ɔ́kpo jí le é we nyí mexo agun tɔn e ɔ́ toxo Efɛzi tɔn me le é à jí. Nú ɔ́kpo ɔ́ we é nyí nú Jeluzalɛmu. Amɔ́, ɔ́ Jeluzalɛmu ɔ, mí tuùn ɔ́ Klisanwun afatɔ́n mɔ́kpan we ɔ́ fine. Yě nɔ kplé ɔ́ xwé lée gbe bo yě lɔ́mɔ́ nɔ kplé ɔ́ kpɔ́; “nǔɔ́itɔ́ lée bí nɔ kplé ɔ́ Salomɔ́ sín hɔ́ntogbó jí” (Mesédó 5:12) [kaka je hwenu e Jwifu lée sín gán lée je ya dó nú me jí é]. Mexo agun tɔn le na bo ɔ́ “sinsɛn xwégbe tɔn” ɔ́kpo ɔ́kpo me alɔ́ nú toxo ɔ́ bí me ɔ, ye nyí nǔɔ́itɔ́ le sín gbɛta e ɔ́ bǔ é ɔ́, bo ɔ́ linlin ɔ́kpo ɔ́ ɔ́ bǔnɔ kpo bǔnɔ kpo me. Nú ɔ́ebǔ xlé ɔ́ mexo agun tɔn ɔ́ alɔ́ gbɛta mexo le tɔn ɔ́ ɔ́ ace hú mexo agun tɔn alɔ́ gbɛta mexo agun tɔn ɔ́ devo le tɔn ǎ. Kpɔ́n nǔkplɔ́nme thebiblewayonline.com tɔn le Azɔ́ Klisu tɔn le kpo Lengbɔ́nyitɔ́ tɔn le kpo sín Mesɛntɔ́ Klisu tɔn le.

Pɔlu mɔ́ ɔ́ ayí ɔ́ jɔ́ gbɛtɔ́ tɔn le na tɛnkɔ́n bo na ɔ́ tutoblonunu Klisu tɔn ɔ́ “Pɔlu sé me dó Efɛzi bo yɔ́ agunnukɔ́ntɔ́ .agun ɔ́ . Ée yě wá ɔ́, é ɔ́ nú yě ɔ́: ... Ɖó un gɔ́n jɔ́ Mawu tɔn bí jlá mi ǎ. Mi cɔ́ midée kpódó lengbɔ́kpó e Yesinsɛn sɔ́ mi nukúnkpɛnuwutɔ́ lée bí kpó. Mi kpé nukún dó agun Mawu tɔn e é ɔ́, bó sɔ́ hun é ɔ́súnɔ́ tɔn dó ɔ́ ná é wú. Un tunwun ɔ́ un gosín fí ɔ́, hla adǎkaxotɔ́ lée ná byɔ́ mi me, bó ná jó kanlin lée dó ǎ. Me ɔ́ lée ná sí te ɔ́ mi me, bó ná dó hwe nǔgbó ɔ́, bó ná ɔ́n ahwanvú lée wá xwedó yě. Hǔn, mi cɔ́ midée!” (Mesédó 20:17-18, 27-31)

Pɔlu gosín Mile, bó wlí to tɔn ɔ́idó Jeluzalɛmu. Ée yě wá Jeluzalɛmu ɔ́, agun Klisu tɔn ɔ́, kpódó mesédó lée kpó, kpódó agunnukɔ́ntɔ́ lée kpán yí yě ganjí, bo yě ɔ́ nú e Mawu wa gbɔn yě jí lée bí nú yě. Éné ɔ́ gúdo ɔ́, nǔɔ́itɔ́ e ɔ́ Falizyɛn lée me lée sí te, bó ɔ́: “Me e ma nyí Jwifu ǎ lée ɔ́, è ɔ́ ná gbo ada, bó ná nyi Mɔ́yízisén ɔ́.”Mesédó lée kpódó agunnukɔ́ntɔ́ lée kpán kplé, bó ná gbéjé xó éné kpɔ́n. (Mesédó 15:4-7)

É cí ɔ́ akpágbánúme ene e è gbò nú mexo Efɛzi tɔn le é je ɔ́ hwenu línlín ɔ́ gudo ǎ, ɔ́ fí ɔ́ ɔ́ xwé 100 H.M. Ye bí nɔ dó gesí “Bɔ́ɔpu toxo ɔ́ tɔn.” Nugbɔ́ ɔ, Ignace tɛɔ́jí ɔ́ “klánklán .

dò yehwengán sín azǎkpo presbytère kpo sín ace kpo axɔsɔdoto ɔ sín ace e yehwengán ɔ dɔ é kpo me.” Sɛn mexo agun tɔn dɔkpo, yehwengán alɔ pastɔ dɔkpo tɔn dɔ fí dɛbũ dɔ Biblu me ǎ.

Ignace, Clément de Rome kpo me dɛvo le kpo wá gbeta ɔ kɔn dɔ bonu bũninɔ nũdɔtɔ le tɔn na tɛin ɔ, “acekpikpa nũkplɔnme tɔn (episcopate) tɔn dɔkpo dɔ na tɛin.” “Enɛ wu ɔ, dɔ bɛbɛme xwè kanweko wegɔ ɔ tɔn ɔ, sinsɛn ɔ sín gǎn le je huzuhuzu jí bo huzu nũ e cí acekpikpa toví Hlɔma tɔn dɔhun é dé bɔ é jiwũ tawun. Wema dɛdɛe xlé dɔ huzuhuzu enɛ e ma sɔgbe xá Biblu ǎ é je nukɔn é we nyí Ignace, yehwengán Antioche tɔn, é dɔ mɔ́ cɔ́, è dɔ na xò nũ kpɔn dɔ nũgboɔdɔ wema tɔn le tɔn wu. ... É na kpé dɔ è ni xlé dɔ dɔ wema-sédó-me tantɔn e Ignace wlan le é me (dɔ 110 J.H.M.) bɔ è nɔ lin dɔ ye nyí nũgbo ɔ, é tɛdɛ́ jí dɔ meklánkɔn dɔ yehwengán le kpo gǎn le kpo tɛntin kpodo acekpikpa axɔsɔdoto ɔ tɔn e yehwengán ɔ dɔ é kpo , bo yí jí kaka bo sɔ yehwengán ɔ jlé dɔ Klisu dɛsu wu [é gbɔn vo nú Ignace kpo Clément kpo cédɛ́cédɛ́].

Lengbɔnyitɔ agun ɔ tɔn léɛ dɔ ná kpé nukún dɔ me e è sɔ dɔ alɔ tɔn me léɛ wú; enɛ we nyí dɔ, ye dɔ na kpɔn dɔ mɛdɛ gblewu, kentɔ ɔ tɔn ahwan emi, bú ali, xove alɔ kɔ xú emi bo na kpé nukún dɔ hudo emitɔn le wu. È sixu wà mɔ́ sín zɔ ǎ. É dɔ na nyí nukúnkpédómewu xomenyínyɔ tɔn e me e tuɔn ye bo yí wǎn nú ye hú édɛsunɔ dɔ Jezú kpo wanyiyi e é dɔ nú mí é kpo na nɔ na me é.

Wemata 5gɔ ɔ

Xwè Tɛntin (Ablu) Tɔn

476 – 1517 H.M.

Axɔsu Hlɔma tɔn pagáwun Constantin we dɔ Sinsɛn Hlɔma Tɔn ayí dɔ kplédɔkpɔ Nicée tɔn hwenu dɔ xwè 325 J.H.M., bo na dɔ hɛn acekpikpa tɔn lidɔ. Tlolo jen é dɔ hlɔnhlɔn dɔxó dɔ acekpikpa axɔsu ɔ tɔn sín akpáxwé le bí jí. Hwenu e Axɔsɔdoto Hlɔma Tɔn Zǎnzǎnhweji tɔn j'ayí dɔ xwè 476 J.M. Enɛ wu ɔ, nú xwè 1 000 mɔ́ kpo acekpikpa feudal tɔn kpo, kpodo ali e ma hun nú me bɔ è na kplɔn nũ ǎ é kpo ɔ, glesi le sín togun ɔ kpéwú, alɔ, nú xó enɛ ɔ, ye kpankɔn bo na xò nũ kpɔn dɔ sinsɛn sín gǎn hlɔnhlɔnɔ ɔ kpo gǎn, acekpikpa kpo axɔsu e nɔ nɔ gudo ní le é kpo jí ǎ.

Dò xwè 1200 mɔ́ me ɔ, Klisanwun e dɔ nũ nú Biblu le é je nũ xò kpɔn jí dɔ tinme Biblu tɔn e Sinsɛn Katolika tɔn nɔ na me é, nũkplɔnme kpo nũwiwa tɔn le kpo jí. Ye klán gbè xá Sinsɛn Hlɔma tɔn e ye mɔ́ dɔ é nyí gũfɔndómawujitɔ é. Enɛ wu ɔ, è nɔ mɔ́ dɔ ye sixu nyí awɛxome dɔxó dé. Bo na dɔ dɛ awɛ è nɔ mɔ́ dɔ é nyí awɛxome enɛ é sɛin ɔ, è dɔ yadonume syensyen ayí dɔ bǎ vovo me, bo lé kpó dɔ mɔ́ wà we nú xwè kanweko mɔ́kpan.

Waldenses le (1179 mɔ́)

Waldense nukɔntɔn le dɔ nũ dɔ **.austerité, publicwendagbeijila kpo wemafɔ le kpinkplɔn mɛdɛsunɔ tɔn kpo ..** Sinsɛn-nũkplɔnme enɛ bé dɔ xwè kanweko 12gɔ ɔ sín wɔvɔnu hwenu e *.Wamɔn Lyons tɔn le .*, [Flansé] gbɛta dé we bɔ *.Piyé Waldo* , ajɔtɔ dɔkunɔ dé we dɔ *.Lion* , ee jó nũdɔkan tɔn le dɔ dɔ 1177 mɔ́ bo yí jla wen mesédó le tɔn gbɔn fí bí é *.wamamɔn* dɔ ali e nɔ kplá me yí me maɔɔblɔ me é dɔhun. Dò 1179 ɔ, ye yí Hlɔma, bo yí *.Pápa Alexandre III* kɔn nyɔna dɔ gbézán yetɔn jí, amɔ́, é gbé dɔ è ni ma jla wen ɔ enyi sinsengán xá ɔ me tɔn le ma na gbè ye ǎ ɔ nɛ. Ye tɛitɔ bo je wen ɔ jla jí sɔgbe xá nukúnnumɔjɛnũme yeɔdɛsunɔ tɔn dɔ .

wemafɔ ɔ mɛ. Dó Sinsɛn Katolika Hlɔma Tɔn mɔ dɔ ye kún nyí nǔ e è nɔ kplɔn mɛ dɔ aca mɛ lɛ é ó wutu ɔ, è jla ye dɔ sɛn linu .gũfɔntɔ lɛ bɛsɛn xwè kanweko mɔkpan 1914 tɔn mɛ.yadonumɛ ene dɔibla sú kún dó nú sinsɛn-núkplɔnmɛ ɔ.

fon.wikipédia.org/wiki/Valdois

Đò xwè kanweko 11gɔ ɔ mɛ ɔ, dɔ kɔndodonwɔ e Sinsɛn Katolika tɔn dɔ bo na dɔ axɔsɔdɔto Klisu tɔn e è dɔ é ayí é mɛ ɔ, pápa Hlɔma tɔn lɛ je azɔwanú yɔyɔ dɛ zán jí -- Aklunzángbe sín ahwan lɛ. Tlolo ɔ, ahwan akluzu tɔn lɛ dɔ linlin yetɔn bo na dɔ dɔ Jeluzalemu kpo "Ayikúngban Mímé" ɔ kpo jí. Đò akluzu jí ahwanfuntɔ lɛ sín ali lɛ jí ɔ, è dɔxó xá xomevɔnɔ afatɔn mɔkpan (taji ɔ, Jwifu lɛ), bo fin nǔ yetɔn lɛ, lobo hu ye. Amɔ, hwenu dɔ yiyi wɛ é ɔ, è dɔ linlin akluzu tɔn ɔ bo na dó sú kún dó nú gbeklanxamɛ gbigbɔ tɔn e dɔ Elɔpu dɛsu mɛ é. Đò xógbe dɛvo mɛ ɔ, è bló ahwankpá lɛ dɔ te kpo linlin ɔ kpo dɔ emi na hu Klisanwun e dɔ nǔ nú Biblu lɛ é sín gbɛta lɛ bɔ.

Albigenses alɔ Cathars (1200 mɔ)

[Pápa] Innocent III dɔ nǔ dɔ mɛ e nɔ klán gbè xá Biblu lɛ é nyla hú mɛ e ma dɔ nǔ nú Mawu á lɛ é (Saracens, Malɛnu lɛ kpo Turquie lɛ kpo), dɔ ye nɔ hɛn bǔninɔ ... Elɔpu tɔn gblé. Enɛ wu ɔ, Innocent III nɔ gudo nú "croisades" lɛ bo na dó sú kún dó nú ye. Pápa Innocent (nyikɔ dɛ wɛ!) yɔ Louis VII dɔ é ni wà mehuhu emitɔn nú emi, bo lɛ dɛgbe nú Raymond VI dɔ é ni d'álɔ emi.

È nɔ kpɔn Albigenses alɔ Cathars e dɔ tofɔlɔgbé France tɔn lɛ é dó mɔ mɛ e kplɔn nǔ tawun lɛ é, bo lɛ dɔ dɔkun hú mɛ dɛvo e dɔ France lɛ é. Pápa ɔ yɔ ye dɔ gũfɔndómawujitɔ lɛ, dɔ ye nɔ xwedó sɛn tɔn lɛ á wutu. **Yedó Biblu yetɔn lɛ bo nɔ xà** . éné ɔ, vɔsánú-xwlémawutɔ lɛé kédɛ wɛ è na ace dɔ yɛ ní wa. Đò xwè 1209 mɛ ɔ, Sinsɛn Katolika tɔn je ahwan e é fun xá Klisanwun Elɔpu tɔn hàtɔ tɔn lɛ é jí. È nɔ yɔ ye dɔ wɛn e Pápa Innocent jla dɔ aklunzán gblamɛ zánzán lɛ é mɛ dɔ "dan xóxó ɔ sín mesentɔ lɛ". Innocent d'ákpá nú mehutɔ lɛ dɔ enyi ye só hwí yetɔn lɛ bo fun ahwan xá togun e ma dɔ ahwanfunnú á lɛ é ɔ, emi na emi axɔsɔdɔto jixwé tɔn dɛ emi. Sinsɛn Catharisme e nɔ yawu je dɔ xwédo lɛ mɛ é sín hɛn gblé bɔ míémí kaka bɔ hwenuxó-wlantɔ lɛ nɔ kpɔn Aklunzángbe sín ahwan ɔ dó mɔ mehuhu nukɔntɔn e è hu dɔ Elɔpu é dɔn.

wema dɔaxó dɔaxó lɛ.com/twyman/?wema_id=10

Đò juillet 1209 AD mɛ ɔ, ahwankpá Katolika tɔn e nɔ nyí orthodoxe é dɛ, vlafo dɔ ahwanfunfun Cathars tɔn mɛ, tɔn ahwan toxo Beziers tɔn dɔ France bo hu toví 60 000 e ma dɔ ahwanfunnú á lɛ é, bo hu sunnu, nyɔnu kpo ví kpeví lɛ kpo. Toxo ɔ bi wɛ e hɛn, bɔ hwenu e mɛdɛ je hwɛn ji dɔ Katolika lɛ wɛ e nɔ hu "mɛ e nɔ hɛn nu gble lɛ" ɔ, mɛsédó pape tɔn lɛ dɔ nu ye dɔ ye ni nɔ hu mɛ bo ma nɔ lin tamɛ do wutu tɔn ó dɔ "Aklunɔ tuwun mɛ tɔn lɛ."

Đò Minerve ɔ, è hu Klisanwun 14 000 dɔ zɔ mɛ, bɔ "[Katolika] gbɛjinɔtɔ lɛ" gbò tó, awɔntín kpo nuvínu "gũfɔntɔ" lɛ tɔn kpo.ĐɛNǔ e è na flín é: Sɔgbe xá .Webster sín Xógbetítɔn Yɔyɔ Wemaxɔmɛ Đaxó Riverside Tɔn II , éné ɔ, gũfɔndómawujitɔ dɛ wɛ: "Mɛ e nɔ hɛn linlin e jí è nɔ dɔn nǔ dó lɛ é alɔ nɔ jehun dó ye jí é ., **dɔ taji ɔ. mɛ e nɔ klán gbè xá núkplɔnmɛ e Sinsɛn Katolika Hlɔma Tɔn yí gbè na dɔ agbawungba é.**"

Kpɔndéwú adakaxixo e Katolika lɛ wà xá kentɔ yetɔn syensyen lɛ, ee nyí Klisanwun e dɔ nǔ nú Biblu lɛ é tɔn sín tan gaga e nyla é mɛ lɛ é nɛ. Nǔ e nyla hú mɔ é dɛ wɛ è na wà xá nǔdɔtɔ Biblu tɔn lɛ dɔ akpáxwé enɛ e mɛ hun kɔn nyi ayí dɔ tan Katolika tɔn mɛ bɔ è nɔ yɔ dɔ Inquisition é. Pápa Alexandre IV dɔ Azɔxɔsa E Nɔ Kpé Nukún Dó Hwɛdɔxɔsa Đaxó lɛ Wu É ayí dɔ Italie dɔ 1254. Mɛ nukɔntɔn e gbéjé hwɛdɔxɔsa ɔ kpɔn é wɛ nyí Dominique, bo nyí Espagne-nu dɛ bo dɔ sinsɛn-núkplɔnmetɔ Dominique tɔn ayí.

Sín xwè 1200 jẹ 1500 ɔ, sén gaga e Pápa dè dó Inquisition wu le é, ee dò syensyen d'ejí wé hwebínu dò syensyen kpo adakaxixo kpo me é, kpo tuto yeton e kúnkplá nǔkplonme adingban ton le é bí kpo kpo dò yiyi wé magbokɔ. Sén dé wé bo nɔ sɔgbe tawun: Pápa dɔkpo dɔkpo nɔ xlé dɔ nǔ e me e je nukon n'í é bló le é sɔgbe, bo nɔ lé bló bɔ ye nɔ nyó hugǎn. Nǔ le bí wé è sɔ dɔ wivonu dɔkpo jí, bo na dè nǔdidi vogbingbon le bí sín dò bí mlémlé... Inquisition ɔ klán gbè xá nǔgbododó e bɔkun hugǎn le é, ee kúnkplá hweji kpo wanyiyi Klisanwun ton kpo nú nɔzo mĩton le é, bɔ è na ko gbé kpo xesi daxó dé kpo dò Sinsen hwexónu ton ɔ me.ɔ

Inquisition ɔ, tuboblonunu Katolika ton dé wé é nyí kpowun bo lé nyí tuboblonunu dɔkpo géé; è dɔ ayí dɔ linlin e dò wen é wu dɔ è ni sù kún dó nú gbetɔ e gbɔn vo nú nǔdidi kpo nǔwiwa Katolika Hloma ton le kpo le é bí dò Elɔpu. É gbakpé sín France, Milan, Genève, Aragon kpo Sardaigne kpo kaka yi Pologne (xwè kanweko 14gɔ ɔ me), bɔ ene gudo ɔ, é gbakpé Bohême kpo Hloma kpo (1543). È dè è sɔin dò Espagne kaka jẹ 1820 ǎ.É mtc.org/inquis.html

ɔPiyé S. Ruckman, ee nyí dotóoxwéví dé é; Tan Sinsen Alenuwema Yɔyɔ ɔ Ton (Nùditi Biblu Ton le Wemaxɔ; Pensakola dò Floride; Xwè 1989 ton)

ɔJ. H. Ignaz fon Dolinger; Pápa kpo Kplékplé ɔ kpo (Londres, 1869); lee è dɔ gbɔn dò .

Dave Hunt, Nyɔnu dé dò kanlin ɔ jí

ɔPiyé S. Ruckman, ee nyí dotóoxwéví dé é; op cit.

Jaun Wiklif (1328-1384)

Wycliffe nyí sinsengán Angleterre ton dé, bo kplón nǔ bo lé kplón nǔ me dò Oxford nú gbézán ton sín akpáxwé daxó ɔ. Dò hwe ene nu ɔ, Sinsen Hloma ton wé dɔ nǔdikan le gègè dò Angleterre kpo Elɔpu kpo bɔ sinsengán le nyí nǔ dɔvo ze ayikungbannɔ walɔ nyanya kpo nǔagɔwaxámetɔ le kpo wu ǎ, bɔ ene zón bɔ togun ɔ nyí agban kpinkpen dé.

Dò 1376 ɔ, Wycliffe wlan .*Acekpikpa Sivili Ton*.É dɔ dò wema ɔ me dɔ è dɔ na dɔ walɔ dɔgbe dé nú nukonninɔ sinsen ton (Vɔsanúxwlemawutɔ le bí dɔ na nyí gbetɔ dɔgbe). Ayikungban gègè dɔdɔ wé nyí dò nú tagba ɔ [ene sixu ko sɔgbe xá acekpikpa]. Xome hun John de Gaunt e nyí axɔsu nú Richard II e nyí vǔ hwenenu é dɔ é dè nǔdikan sinsen Hloma ton ton sɔin bo na dó "slá wǔ nú vɔsanúxwlemawutɔzɔ ɔ." Ene lé na alɔcyonmeji Wycliffe Angleterre Axɔsu ton bo zón bɔ è vó sinsen ɔ blódó dò 1378 J.H.M.

Wycliffe nɔ klán gbè xá nǔkplonme Katolika ton le, acekpikpa Pápa ton kpo nǔkplonme Transubstantiation ton le kpo, mesédó medesunɔ ton le, ami e è nɔ sá dó akwe wu ze xwé wu é (ami e è nɔ sá nú azinzonɔ le, sín Jaki 5:14, 15 me) kpo hwesɔke me kpo, kpo nǔ dɔvo le kpo.

dé. Pápa wé nyí ta nú sinsen ɔ ǎ, Klisu wé!

b.Pápa ɔ wé nyí Anti-Christ . !

c. Azɔwatɔ wé jen dò sinsen ɔ me: mexo le kpo dekan le kpo.

d.Biblu kedé wé dɔ ace nú gbetɔ, é nyí sinsen ɔ ǎ . .

e. Sinsen ɔ dɔ ná vó édée blódó lě e Alesándlu Yɔyɔ ɔ sɔ d'ayí gbɔn é.

Dò 1382, xwè 71 jẹ nukon nú didekpo Axɔsu duto Hloma Ton Zǎnzǎnhweji Ton ɔ, é dè Biblu Glensigbe ton nukonton ɔ tón. Dò 1428, dò kú ton gudo nú xwè kandé-ene ɔ, Sinsen Katolika ton dóhwe e dɔ é nyí gǔfɔntɔ dé, bo kun xú ton le, bo bé ye yi toxo ɔ gudo, lobo dó zo.

Chaucer (dò xwè 1343 jẹ 1400 me)

Geoffrey Chaucer nyí wema wlantó, xógbe-wlantó, tame-núklónmetó , acekpikpazówató , hčnmeví kpo toxóqđtó . Chaucer sín xóntón kpo me e nč kpe nukún dó wú tón é kpo we nyí .Jaan Gaunt tón 1er Duc de Lancaster, Duc d'Aquitaine [vlafo axčsu aló acekpikpa Angleterre tón dò Wycliffe hwenu] É wlan wema gègè có, è nč flín i hugān dó wema tón e é ma ko fó ā le é wu .tan Canterbury tón le ,tan e tomeyitó xexó tón le dđ dò sinsenxč dāxó č sín ali jí dò 1914 é sín kpléklé dé.Kantebeli . Hwedelenu č, è nč ylb ε dđ tó . Wema Glensiqbe tón le , akwé dé le dđ dđ Chaucer we nyí wema wlantó nukčntón e xlé dđ nūqđqó le sčgbe xá nūqđqó le é .gbè Glensiqbe tón , é nyó hú Flanségbe aló .Latéengbe . Chaucer nč dčn nū gègè wá fí e é gosin é, gbetó-núklónmetó le .Bokacio .
Wikipedia.org/wiki/Geoffrey_Chaucer

Jan Husu (1372 je 1415)

Núklónme 1914 tón le wá nū dó Jan Hus wu.Jaan Wiklifu . É lin dđ emi na jla sinsen e dò Bohême é dó lee Wycliffe bló gbčn dò Angleterre é dđhun. È nč ylb ahwanvu tón dé le dđ .Husi le , [ee nū e kúnklá gbetó le é kpo .Tchègue è nč ylb ahwanvu e nč xò nū kpón hugān le é dđ .Tabolinu le . Tabolinu léegbè **núklónme dđqee ma junčn Biblu jí ā le é bī** .. Dò 1450 mčč, Taborite dé le dđ gbēta dé ayí bč è nč ylb dđ Nčví Bohême tón le. KpòSinsenxč Moravie tón . é nyí dđkpo dò gbēta Protestant tón nukčntón e nč hen me blí le é me. KpòSinsen Katolika Hlčma tón nč kpón nūklónme Husi tón le dó mč nūklónme gūfčndómawuji tón le. É we nyí .è dè è sín agun me dò 1411, bč è dđ hwe n'í dò .Kpléklé Constance tón , kpoè dó zo dò atín jí . dò 1415 hwenu e é dđ xwè 43 é.

Hus nyí me taji dé bo d'alb dò .Sinsen Protestant tón , bč nūklónme tón le wá nū dó tò Elčpu tón le kpo .Matíni Lutée é désúnč. KpòAhwan Hussite tón le é zón bč è bló Akčjije Basel tón e na gbè bč è na vó sinsen dé blóqđ dò Axčsuđuto Bohême tón me é, é ko dđbla yí xwè kanweko cobč nū mčhun le na je dò Huzuhuzu Luther tón me.

fon.wikipedia.org/wiki/Jan_Hus

Katolika sín nūwiwa dđvo le lč tīn dđ:

dé. Simony - È nč sà azčxčsa sinsen tón le nú me e xč akwe hugān é bo nč na ten me e ma jexa ā le é bč ye nč huzu yehwenčgán kpo abbot kpo [gān nú sinsenxč e dđ ace kpedé hú yehwenčgán é].

Tan Xwè Tentin Tón kpo Égbé Tón kpo ,

Myers, wexwe 115-116

b. Indulgencies – hwēsčke me xč, din kpo kú gudo kpo. John Tetzel sín Indulgences sa we nyí hwenu e Martin Luther klán xá Hlčma é – 1517. Sčgbe xá nūklónme Hlčma tón č, purgatoire č, zome we é nyí tawun, é nč nč ayí nú táan gegè ā, loč, me bī we dó na gbčn me. Pápa č dđ dđ emi dó ace kpo hlčnhlčn kpo bo na dè wuvě ene le kpò aló dè ye sīn. É bé dò Pápa Pascal I (817-824) kpo Jean VIII (872-882) kpo gún, bo wá hen lè wá tawun. Ene wá huzu ali e nu è nč “sà wūjčme č nú hwēhuhu” dè é dé.

Halley tón

Biblu

Wema č,

wexwe 787

Dò Đčxome č, Đčxome č.com/nuklónme/nuklónme03.htm

Petru Čeli (dò 1374 - 1460 mč)

Petru Chelický nyí .Klisanwun kpo toxóqđtó kpo wema wlantó kpo dò 1914 me.Bohemie . Linlin tón wá nū dó .Tčmáa e gosin Štítný é ,Jaan Wiklifu ,Jan Husi , kpo aca Waldenses tón kpo.

É gbé hlčnhlčn zinzan dò nū e kàn .alinxlé . É kplón me dđ Klisanwun č dó na tén kpón bo na .hweijjč; éqdesunč tón .medesúsínínč , dđ é kún dó na hen me dđvo le gannugánnú bonu ye na nyí me dđgbe ó, bč dđgbewiwa dó na nyí jló dđgbe tón. É dđ nū dđ .Klisanwun dó na yí wān nú .Mawu kpo nčzo metčn kpo, bč ene .

ali e nu è na huzu me le dè é ne hú dɔ è ni hen me le gannugánnú .. É dɔ dɔ mehendóxome abkpa dɛbũ nyí nũ nyanya, bɔ Klisanwun le kún dɔ na d'alo dò toxóqídɔ sín ahwanfunfun me ó.

Linlin dɛdɛe è wá yí gbè na dò nukɔnme dò nukɔnme le é dò nũkplɔnme Chelčický tɔn le me Moravienu le ,Anabaptiste le ,Quaker le , kpo Baptiste le . É we nyí me nukɔntɔn ́ .fifá gbétú me e wlan wema ɔ é .Fifɔn , je nukɔn nú .Érasme kpoMeno Sinmɔns dò xwè 100 mɔ́ gudo.

fon.Anabaptiste

Élazme (1466 je 1536)

Érasme nyí "akɔwé Hollande tɔn dé bo lé nyí wemaxɔmɛví e dɔ nũnywe tawun é dé. É jla nũkplɔnme dé le dɔ dó Tɔ́ Sinsɛn ɔ tɔn le jí, bɔ ye bló bɔ è mɔ tan nukɔntɔn e kúnkplá lee è gosin Alɛnuwema Yɔyɔ ɔ sín kpɔndéwú me gbɔn é. É lé jla Alɛnuwema Yɔyɔ Glekigbe tɔn nukɔntɔn e è zín dò Alɛnuwema Yɔyɔ ɔ me é dɔ, bo dè lee è zán wema Latéengbe tɔn Catho the Vulgad gbɔn é xlé dɔ é kún sɔgbɛ ó . sinsɛn le sín hwenu e Jérôme dò acɛ kpa we é.É na bo tle nyí dɔ Érasme zán xógbe ko tɔn le tawun dò nũ e é dɔ dó sinsɛn Katolika tɔn wu é me ɔ, é ka bé tuto hlɔnhlɔnɔ dé bo na dó jla nũ le dɔ ă, amɔ́, é na nũ gègè e gbɛtɔ́ dɛvo le zán le é.

Axɔsuɔuto Mavɔmavɔ ɔ,

F. W. Matɔx, wexwe 229

Makiweli (1469 je 1527)

"Gbɛtɔ́zɔ́ e zɛkpá é nyí wema Machiavelli tɔn dé bɔ xota tɔn nyí .Axɔví ɔ . Dò wema elɔ me ɔ, é dɔ: a. Axɔví e dɔdɛji é dɔ na sɔ nũ e kúnkplá sinsɛn kpo walɔ dɔagbe kpo le é bɔ́ dɔ vo. b. É na sɔgbɛ dɔ é ni cí sinsɛnɔ dɔhun, bo ka lé zán adingban dò hwe dɔkpo ɔ nu. c. É sixu nɔ kú nũblawu nú me hwenu e é byɔ dɔ é. d. Nũjledónùwú walɔ dɔagbe tɔn we ná tɔin – dɔkpó nú axɔsú ́, bɔ dɛvo ná nyí akɔta ́ tɔn. e. Axɔví ɔ dɔ na dɛji dó me gègè wu ă dɔ ye nɔ dɔ nũsumɛnukúnme ă, ye nɔ nɔ kpɔ ă, ye nɔ flú me bo nɔ lé nyí nukúnkɛnɔ. f. Enɛ wu ɔ, axɔví ɔ dɔ na kpɔn édɛe dó mɔ dɔ emi dɔ na dè akpá dɛbũ e emi dó nú togun ɔ é ă. g. É tɛdɛ́jí dɔ tò ɔ we nyí me e dò hlɔnhlɔn jí hugăn é, bɔ è dɔ na bló bɔ é na nɔ syensyɛn.

Dò xó enɛ me ɔ, é sɔ nũgbododó acɛkpikpa dé tɔn d'ayí. ... Mussolini we wlan wema e me é na mɔ dotóoxwézɔ́ tɔn dè é dó 'Linlin Ahwanfuntɔ́ le Tɔn Machiavelli Tɔn le' jí." Kpò

Axɔsuɔuto Mavɔmavɔ, F. W. Mattox, wex. 236

Gbɛtɔ́ nyínyí kpo/alɔ́ Gbɛtɔ́ nyínyí kpo

Gbɛtɔ́ le sín dodónu le ko tɔin xwè kanweko mɔ́kpan je nukɔn nú Flín ɔ.

Gbɛtɔ́ nyínyí Glekinu le tɔn

Me e nɔ dɔ́ nũ nú nũmɛsɛn gègè le é (me e dɔ́ nũ nú nũmɛsɛn gègè é) Thales e dò Milete é kpo Xenophanes e dò Colophon é kpo sɔnũ nú linlin gbɛtɔ́ tɔn Glekinu le tɔn e wá je gudo é. Thales we nyí me e dɔ xogbe "Tuwun hwiɛe" ɔ. Xenophanes gbé dɔ emi kún na tuùn nũmɛsɛn hwe tɔn nu tɔn le ó, bo sɔ nũmɛsɛn le dɔ vo nú nũgbododó bũnɔ tɔn e dò weke ɔ me é. ... Glekinu Ionie tɔn enɛ le we nyí linlinmɛtɔ́ nukɔntɔn dɛdɛe tuùn dɔ nũdídɔ le tɔin bɔ è sixu kplɔn nũ dó ye wu vo nú fí dɛbũ e è dɔ dɔ é hugăn nũdɔgbɛ le é. ... Dò xwè kanweko atɔngɔ ɔ J.H.M.

nǔdǐdǐ ma dǒ nú gbè e dǒ kú gudo é, kpo ali e nu gbetǒ lè nǒ sǒ ayi dǒ bo nǒ kpé nǔ wu lè é kpo .*eudaimonie*(Glekigbe me ɔ, tinme tǎn we nyí awǎjije).

Gbetǒ nyínyí Azí tǎn hwexónu tǎn

È sixu mǎ tame-núkpǎnme e jinjǎn gbetǒ jí bo gbé nǔ e ze hǎnhǎn gbetǒ tǎn wu lè é kpo linlin e nǒ xò nǔ kpǎn dǒ nǔ e ze hǎnhǎn gbetǒ tǎn wu lè é wu é kpo dǒ:

- a.) 1000 J.H.M. dǒ tuto Lokayata tǎn e me tame-núkpǎnme Inde tǎn dǒ é (tame-núkpǎnme sín nǔxokpǎn kpo sinsen sín nǔmaǒnukún lè kpo)
- b.) Xwè kanweko 6gǒ ɔ J.H.M. dǒ sinsen Taoísme tǎn me (tuto walǒ ɔagbe tǎn dǒ bo na dǒConfucius-sentǒ lè)
- c.) É lè dǒ 6gǒ ɔ me .thxwè kanweko J.H.M., Gautama Buddha tǎn, dǒ lindǎn alǒ nǔ ɔebǔ e nyí lindǎn tǎn é dǒ sixu tǎn nugbǒ nugbǒ bo lè tǎn nugbǒ ǎ wutu ɔ, linlin e ɔ ɔ lindǎn ɔ na nǒ gbè kaka ɔyi dǒ nukǎnme, bo na nǒ ayí kaka ɔyi, bo na nǒ ayí kaka ɔyi, ɛen, é na nǒ ayí kaka ɔyi é: nǔkpǎnme xlonǎn dǒ we ene nyí bí mlémǐ à cé?

[18]

Dante (1265 je 1321)

Dante Aligeri kpoItalien poète duXwè Kanweko ɔaxó . É wlan .Nǔkiko Mawu tǎn , bǎ è nǒ yǎ ɛ dǒ bíbǐme ɔ . *Nǔkikome* e wlan wema ɔ é we wlan bǎ è wá yǎ ɛ dǒ .*Divina*dǒBokacio , [dǒGbetǒ-nyínyí ɔhun (1313-1375)] we è nǒ kpǎn hwehwe dǒ mǎ wema ɔaxó hugǎn e è wlan dǒ 1914 é.Italien gbè kpo azǒ ɔaxó dǒ kpo dǒ gbè ɔ me .wemaxǎme . [ɔ ɔ aca me ɔ, è nǒ wlan wema lè dǒ Latéengbe hwexónu tǎn me hú Italiegbé me.]

KpòNǔkiko Mawu tǎn tinme tomeyiyi Dante tǎn gbǎn .Dǒwu (*Zome*),Mededóvo lè (*Mededóvo*), kpo Paladisi (*Paladisi*), bǎ xógbe-wlantǒ Hǎma tǎn we xlé ali ɛ je nukǎn .Virgile bǎ ene gudo ɔ, gbǎn .Beatrice . Xókwín "nǔkiko ," dǒ tinme xóxó ɔ me ɔ, é nǒ dǒ gesí azǒ dǒdǒe nǒ xlé nǔdǐdǐ nú weké e dǒ tuto jí é dǒ é, bǎ nǔ e je lè é nǒ jló na fǒ kpo awǎjije kpo alǒ "ayihun" dǒ kpo kedǐ ǎ, loɔ, vivǎnu e jlǒ Providentiel dǒ nǒ wà nǔ dǒ wutu tǎn bo nǒ bló bǎ nǔ lè bí nǒ yí ɔagbe gudogudo tǎn dǒ me é we nyí ɔ, tomeyiyi sín Zome yí Paladisi me nǒ bé kpo tomeyiyi kpo Mawu kpo. (wikipedia.org/wiki/Dante_Alighieri) [É cí ɔ nǔdǐdǐ e dǒ nǔkpǎnme Katolika tǎn lè me hwenenu é ne.]

Gbetǒ nyínyí Fífá Tǎn,

È dǒ xwè 1806 mǎ me ɔ *Gbetǒ nyínyí* è zán dǒ tinme nǔkpǎnme hwexónu tǎn e wemaxǎme Allemagne tǎn lè nǒ na me é. Gbetǒ-nyínyi e dǒ jijiji we dǒ Italie é tén kpǎn bo na fǎn nǔkpǎnme Glekigbe kpo Latéengbe kpo tǎn hwexónu tǎn lè dǒ te. È dǒ xwè kanweko 18gǒ ɔ sín vivǎnu kpo xwè kanweko 19gǒ ɔ sín bíbǐme kpo ɔ, è dǒ gbèta "philanthropie" kpo xomenyínyótǒ lè kpo gègǐ ayí. Ye nǒ sǒ yedǐe jó nú ɔagbe gbetǒ tǎn kpo jijjǎ gbetǒ tǎn lè kpo, bǎ linlin gbetǒ tǎn kedǐ jí we ye nǒ jinjǎn bo nǒ gǎn sinsen sín tutoblonunu xóxó lè me.

È dǒ xwè kanweko 19gǒ ɔ me ɔ, è nǒ kpǎn Sinsén Katolika tǎn dǒ mǎ acekpikpa toxódǐdǐ tǎn e dǒ hǎnhǎn tawun é dǒ.

(wikipédia.org/wiki/Katolika_Hǎma tǎn_dǒ_Alemagne)

Hwe ɔokpo ɔ nu ɔ, "gbetǒ sin nukǎnme" dǐ nukǎnme e nǒ hen gbetǒ lè sin ayi me (e gbǎn vo nu sinsen e è ɔ ɔ tuto me ɔ) ɔ, me e nǒ yǎ ɔ Hegelians Amyɔxwe tǎn lè, Arnold Ruge kpodo Karl Marx kpo we ɔ zinzan we ɔ Allemagne, ye nǒ ɔ xò do sinsen ɔ sin alǒdǐdǐ ɔ acekpikpa Allemagne-Prusse tǎn me.

Gbetɔ sin nukplɔnme Renaissance tɔn ɔ, nunywe xwitiwiti sin gbeta we e nyi dɔ Elɔpu dɔ hwenu e me e no yi Moyen Âge gudo e kpodo hwenu e me yɔyɔ ɔ je nukɔn e kpo bo na do gosin Ablu me gbɔn nukplɔnkplɔn ɔgbɛ kpodo nukplɔnme wema wlantɔ ɔaxo ɔaxo le tɔn kpo gblame. Nɔ Petrarque kpo Boccaccio kpo ɔ, gɔn ɔaxo hugɔn ɔ we nyi Cicéron. Linlin yetɔn we nyi dɔ ye na blɔ bo me ɔveo le na zɔn gbɛ ɔgbɛ ɔ. Lee Petrarque dɔ gbɔn é ɔ, 'è nyɔ hugɔn dɔ è ni ba nɔ ɔgbɛ hú è ni tuɔn nɔgbɔ ɔ.' Mɔ me ɔ, xɔgbɛ ɔidɔ we dɔn tame-núkpɔnme wá bo lé yí gbɛ na.

Azɔkpɔnme taji e gbɛtɔ-núkpɔnmetɔ ɔ kplɔn é we nyi dɔ é ni no dɔ xɔ ganji bo no lé wlan nɔ (dɔ taji ɔ, dɔ wema dɛ me). Dò bɛbɛme ɔ, nunywe xwitiwiti sín nɔ we é nyi hú dɔ é ni gbɛ wɔn nɔ Klisanwun le alɔ tle gbɛ wɔn nɔ sinsengán le. Amɔ, è no kpɔn é dó mɔ kentɔ Sinsɛn ɔ tɔn dɔ ali dɛ nu, alɔ tuto gbɛtɔ le tɔn e no hen nɔ dó ayi me é dɔ kpa me. Kpògbɛtɔ é gbɛ nɔ nɔ nɔ e ye no kpɔn dó mɔ Latéengbe nyanya e è no zɔn dɔ wemaxɔme ɔaxo le é é.

Nɔ e gbɛtɔ le kplɔn nɔ dó wema Latéengbe tɔn le wu ganji é zɔn bo ye yawu mɔ vogbingɔn e dɔ hwexónu dɔ lee è no wlan nɔ gbɔn dɔ hwenu vovo le me é me é. Dò nɔjledonɔwu e ye mɔ dɔ Latéengbe dɔ ɔidɛkpo we é me ɔ, ye zɔn nugbodòdò .*xókwín alɔdó tɔn le*(back to the sources) gbɔn nɔkpɔnkplɔn sín akpáxwé ɔaxo ɔaxo le jí, bo no ba alɔnuwema Patrɛste tɔn le [wema "tɔgbɔ sinsɛn tɔn le tɔn] kpo wema wlantɔ pagáwɔn le tɔn le kpo. è no mɔ dɔ Latéengbe Zǎnzǎnhweji tɔn me ǎ.

Dò 1517 gudo ɔ, hwenu e è mɔ nɔ yɔyɔ è è no zɔn dó dɛ wema tɔn é bo wema ene le gbakpé é ɔ, Erasme e nyi gbɛtɔ-nyinyitɔ Hollande tɔn dɛ bo kplɔn Glekigbe dɔ wemazínɔsa Aldus Manutius tɔn e dɔ Vénétie é dɛ me é je gbɛ le kplɔn jí [é lin tame dó nɔ wè le bɛ jí .*ninɔme kpotinme tɔn* dɔ gbɛ ɔidɔ me ɔ, è no xò .*gbɛ kplɔnkplɔn kpowemaxixa kplɔnkplɔn*] gbɛjé Wɛndagbe-Wema le kpɔn, bo sɔ wema dòdò Glekigbe tɔn le jlé dó liledógbɛdevome Latéengbe tɔn yetɔn le wu, bo na dó jla nɔwanyido le kpo nɔ e ma sɔgbɛ ǎ le é kpo dó dɔ gudo tɔn ɔ me. Erasme kpo Jacques Lefèvre d'Étaples e no kplɔn nɔ me dó gbɛtɔ le wu dɔ France é kpo je liledógbɛdevome yɔyɔ le dɛtɔn jí, bo sɔ dò nɔ Huzuhuzu Protestant le tɔn. Sín hwenenu ɔ, gbɛtɔ-nyinyi Renaissance tɔn, dɔ taji ɔ, dɔ Totaligbé Allemagne tɔn ɔ, no lin tame dó sinsɛn jí, bo gbɛtɔ-nyinyi Italie tɔn kpo Flansé tɔn kpo no sɔ ayi dó akwé le kpo gbɛ kplɔnkplɔn kpo jí, bo no nyi alɔ nɔ xóta dɛdɛe sixu dó xomesin nɔ acekpikpa ace gannaganna kpa nɔ me le é alɔ dɛdɛe è sixu mɔ dɔ ye nyi corro le é.

Gbetɔ nyínyí

Nɔ e gbɛtɔ sín tuto Renaissance tɔn jì le é

Kpò*xókwín alɔdó tɔn le*nɔgbodòdò (leko yi fi e é gosin é) bo dó nɔ gègè bo è na zɔn. Hwehwe ɔ, gbɛtɔ-nyinyitɔ le no klán gbɛ xá tame-núkpɔnmetɔ e dɔ gbɛta e je nukɔn nɔ 1914 é me le é.*Wemaxɔme yiyi* , "azɔmevi" kplɔnyiji alavɔ Italie tɔn, Paris, Oxford kpodo fi ɔveo le kpo tɔn le. Wlenwín akwé le tɔn ko tɔn sín alɔdido ye me dɔ nunywe xwitiwiti kpo tame-núkpɔnme Glekinu hwexónu tɔn le kpo Arabu hwexónu tɔn le kpo tɔn me, bo na dó tɛn kpɔn bo na xò linlin .*Alisitɔtu* kpo sinsɛn Katolika tɔn kpo. Amɔ, ye ko d'alɔ dɔ wemaxixa, tan kpo aca sín wema hwexónu tɔn ɔveo le kpo me ǎ.

Wikipédia.org/wiki/Gbetɔ sín jijime sín jijime

Alɔwliwli hwexónu tɔn le e è vɔ mɔ é zɔn bo è dó nunywe e gɔngɔn bo lé sɔgbɛ é dɛ dó wemaxɔme tame-núkpɔnme tɔn hwexónu tɔn le jí, dɔ Epicureanisme kpo Neoplatonisme kpo, bo nunywe pagáwɔn tɔn e me e no kplɔn nɔ me dó gbɛtɔ le wu le é, dɔ tɔgbɔ Sinsɛn hwexónu tɔn le ɔɔhun ɔ, no jló, é hwe bɛ ɔ, dɔ bɛbɛme ɔ, dɔ é gosin gbɛzán Klisanwun tɔn me bo no lé sɔgbɛ xá nɔdɛxléme Mawu tɔn. (en.wikipedia.org/wiki/ Humanism) Gbɔn nɔwlanwɔlán, hwenuxó, xɔdɔidɔ kpo sinsɛn-núkpɔnme kpo ene le jí gblame ɔ, .*Gbetɔ sin nukplɔnme Renaissance tɔn dɔy* akɔta kpodo nunywe kpo *tawun* .

alixléme Elɓu tɔn . Ìdò tame-núkplɔnme me ɔ, gbetɔ́-núkplɔnmetɔ́ le nɔ sɔ́ ayi dɔ́ xóɔɔ́dɔ́kpɔ́ Platon tɔn le jí hugǎn, bo nɔ lé sɔ́ ayi dɔ́ wema Aristote tɔn le jí.

Wikipéedia.org/wiki/Gbetɔ́ sín jijime sín jijime

Nũnywe xwitiɔwiti sín wema Glekinu le kpo Hlɔmanu le kpo tɔn le tuũntuũn ganji lé wà nũ dó nukɔnyiyi nũnywe xwitiɔwiti tɔn Elɓu tɔn e me Platon sín nũkplɔnme (nũkplɔnme dó dɔ́ɔ́ɔ́ le kpo nũ e cí nũ dɔ́hun le é kpo wu é) nɔ klán gbè xá ayixa Aristote tɔn (nũkplɔnme alɔ́ nũkplɔnme dó tuto kpo linlin kpo jí) dó nũ e è sixu kpɔ́n dò gbè agbaza tɔn me le é jí é.^[33]Amɔ́, gbetɔ́ e nɔ kplɔ́n nũ dó gbetɔ́ le wu dò Flín hwenu le é, ee nɔ kpɔ́n yeɔ́ée dó mɔ́ me e dò susu kpo nũjɔɔ́wɔ́wɔ́ hwexónu tɔn le kpo vɔ́ jlaɔ́ wɛ le é dɔ́ jɔ́ dɛbũ dó nũnywe xwitiɔwiti sín nũ yɔ́yɔ́ le dɔ́dɔ́ wu ǎ. Amɔ́, dò xwè kanweko 16gɔ́ ɔ́ tentin je vivɔ́nu ɔ́, wemaxɔ́me ɔ́axó le tle kpó dò ace kpa wɛ dò Scholasticisme (resolution du gbemadòkpo gbɔ́nɔ́dɔ́ xóɔ́dɔ́kpɔ́ ɔ́ jí), je byɔ́byɔ́ jí dɔ́ è ni xà Aristote dò wema e sɔ́gbɛ bo è jlaɔ́ sɔ́gbɛ xá nũgbododó gbèkplɔnme Renaissance tɔn tɔn le é me, bo mɔ́ me ɔ́, é sɔ́ tenme dɔ́ te nú jle e Galileo na dɔ́ xá aca e ko wá hwetɔ́nnu dò Skɔ́lasti le me le é.

Xwè Kanweko 19gɔ́ ɔ́ kpo 20gɔ́ ɔ́ kpo

Xógbɛ "sinsɛn gbɛtɔ́ tɔn" ɔ́, è nɔ dɔ́ hweɔ́elenu dɔ́ Tɔ́ e dɔ́ Amelika ayí é, Thomas Paine wɛ wlan, é dò mɔ́ có, è ko dɛkúnnu tɔn dò wema tɔn e kpó dò gbè le é me ǎ. Thomas Paine nɔ yɔ́ éɔ́ée dɔ́ . *me e nɔ nyɔ́ xome dó me wu é*, xókwin e xò Glekigbe sín xógbɛ "Mawu", "wanyiyi" kpo "gbetɔ́" kpo kplé é dɛ wɛ, bo xlé dɔ́ enyi é dɔ́ nũ dɔ́ nũnywe e nɔ dá nũ é dɛ tɔ́n dò weke ɔ́ me ɔ́, é gbè nũ e sinsɛn-núkplɔnme e tɔ́n le é bí nɔ dɔ́ le é bí mlémlé, dò taji ɔ́, nũjiwũ, nũ e ze jlé wu le é kpo ee nɔ hwlen me gán le é kpo. Société Parisienne de Théophilanthropie zán wema Paine tɔn, ee nyí .*Xwè e me è nɔ lin nũ kpɔ́n dè é*(1793), bo na dó kɔ́n vɛ́n dó wemaɔ́ le jí gɔ́ nú mekiko Voltaire tɔn "bo na dó dɛ lee sinsɛn-núkplɔnme e è gbá dɔ́ tan Levantine tɔn e ma cá kàn ǎ le é jí é ma sɔ́gbɛ ǎ é xlé." Ìdò xwè 19gɔ́ ɔ́ me ɔ́, .*xwè kanweko ɔ́ me ɔ́*, Ludwig Feuerbach e dò Hegel sín gbɛta me é wlan dɔ́ ("Gbetɔ́ nyí nũmesɛn nú gbɛtɔ́" alɔ́ "mawu nyí nũ ɔ́vo [ze] gbɛtɔ́ nú éɔ́ée ǎ").

Me nukɔntɔn e wlan alɔ́ dó Humaniste Manifesto I 1933 tɔn jí le é, dɔ́ dɔ́ emi nyí sinsɛn-núkplɔnmetɔ́ gbɛtɔ́ le tɔn. Dó aca le ma kpéwú ǎ wutu ɔ́ .*sinsɛn le bo na dó kpé nukún dó hudo hwe yetɔ́n nu tɔn le wu ɔ́, me dɛɔ́ee dɔ́ alɔ́ wema jí dò 1933 le é dɔ́ dɔ́ é nyí*.hudo ɔ́axó dɛ wɛ é nyí dɔ́ è ni dɔ́ sinsɛn e nyí hɔ́nhɔ́n ɔ́axó dɛ bo na kpé nukún dó hudo hwenenu tɔn le wu é dɛ ayí. Sín hwenenu ɔ́, è lé wlan Manifesto wè ɔ́vo le bo na dó dɔ́ nukɔntɔn ɔ́.

Ìdò Nukɔngbe Humaniste Manifesto II tɔn me ɔ́, wema wlanɔ́ Paul Kurtz kpo Edwin H. Wilson kpo (1973) teɔ́jí dɔ́ nũɔ́dɔ́ kpo nũnywe kpo dò dandan cobɔ́ è na dɔ́ nukúndɔ́ sɔ́gudo tɔn dɛ. Manifesto II ɔ́ dɔ́ xó dó akpáxwé e dɔ́ xó dó Sinsɛn jí é dɛ jí, bo dɔ́ dɔ́ sinsɛn aca tɔn nɔ wà nũ nyanya dó gbɛtɔ́ le wu. Manifesto II ɔ́ yí gbè dɔ́ gbɛta elɔ́ le dò tame-núkplɔnme jɔ́wamɔ́ tɔn yetɔ́n me: nũnywe xwitiɔwiti, walɔ́ ɔ́agbe, demokrasi, sinsɛn, kpodo gbɛtɔ́-nyinyi Marx tɔn kpo.

Ìdò 1941 ɔ́, è dɔ́ tutoblonunu e nɔ kpé nukún dó gbɛtɔ́ le wu dò Amérique é ayí. Ìdò Weke Hwan Wegɔ́ ɔ́ gudo ɔ́, gbɛtɔ́ nukúndɛji atɔn wɛ huzu gǎn nukɔntɔn e dò akpáxwé ɔ́axó ɔ́axó e dò Nations Unies me le é me é: Julian Huxley e dò UNESCO me é, Brock Chisholm e dò Tutoblonunu Lanme Na Nɔ Ganji Gbè ɔ́ Bí Tɔn me é, kpo John Boyd-Orr e dò Tutoblonunu Nũɔ́dɔ́ kpo Glesi kpo Tɔn me é kpo.^[49]

Ìdò xwè 2004 me ɔ́, gbɛta gbɛtɔ́ le tɔn Amelika tɔn, kpo gbɛta ɔ́vo e nɔte nú agnostique le, me e ma dɔ́ nũ nú Mawu ǎ le é kpo, kpo me ɔ́vo e nɔ lin tame dó nũɔ́ jí le é kpo kplé bo dɔ́ Secular Coalition for America ayí, bo é nɔ xò gbè dò Washington, DC dɔ́ è ni klán sinsɛn kpo tò kpo dɔ́ vo, bo nɔ lé xò gbè dò tò ɔ́ bí me bonu è na yí gbè nú me e ma dɔ́ nũ nú Mawu ǎ le é hugǎn. Gǎn e nɔ kpé nukún dó tutoblonunu e nɔ kpé nukún dó nũ le wu dò tò ɔ́ me é wu é wɛ nyí Sean Faircloth, bo nyí sénzówatɔ́ tokpɔ́n ɔ́ tɔn dɛ bo gosin Maine nú táan gegě.

Me e no kplón nũ dó gbetó le wu dò égbé le é, ò Corliss Lamont alò Carl Sagan, no lin ò gbetó le dó na ba nũgbo ò gbón linlin kpo kúnnuđenú ògbe hugã e è sixu kpón le é kpo gblame, bo na lé yí gbè nũxokpón nũnywe xwitixwiti tòn kpo wlenwín nũnywe xwitixwiti tòn kpo. Amò, ye ò ò .gbeta e kòn è na wá dó nũ ògbe kpo nũ nyanya kpo wu é dó na jinjòn ògbe me òkpo òkpo tòn kpo me bĩ tòn kpo jí .. [é we nyí ò, nũ e xò akwe tawun le é ò ò ò fine ã.] Dò é nyí walb ògbe ò wutu ò, Gbetó zò ò no gbéjé nũ e kúnklá nũ e no nyí métaphysique le é kpón ã, ò nũògbe e ma no kú ã le é sín tíntòn alò ma tfin ã. Gbetó nyínyí no ò'ab ò nũ e nyí gbetó é me.[9]Ene wu ò, nũ e ò dandan le é ò ò ò fine ã.

Dò 1925 ò, Alfred North Whitehead e nyí nũjledonũwutó kpo tame-núkpónmetó kpo ò Angleterre é gb'akpá nú me ò: "Nũòd'ayí Francis Bacon tòn jenu òin;gbetó e no kú dl'hwedelenu ò emi hwe hũ wensagun le kpeò é ko hwíhwé éòé dó huzu mesentó kpo sinsenzówató nũòd'ò le tòn kpo. È kpo ò na kpon ò nuxotò òkpo ò sixu xo agbaza sin akpa we le bi a ji."[10] en.wikipedia.org/wiki/Gbetó nyínyí

Wemata 7gó ò

Nũòé kpinkpón

Mesédó le gb'akpá nú me dó hwenu e me le na jó nũkpónme ògbe le dó, bo na xwedó jlo yedesunò tòn le é wu. É ò wen ò nũ ene ko je gbón wema e Jaan wlan sédó agun Azíi tòn le bo è wlan n Nũòexléme é gblame.

Xwè e bo dó mesédó le sín hwenu wu le é me (ò xwè 100 H.M. gudo) ò, nũwlanwlan "agun tógbó le" tòn le je linlin yedesunò tòn le xwedó jí. Xwè le ò yiyi we é ò, nũkpónme yetòn le kpo nũwiwa yetòn le kpo wá nyla alò gblé kaka bo akwé Biblu tòn Katolika tòn le gbè nũwiwa kpo nũkpónme ene le kpo gègè, bo sò gbè kpo gbezán kpo dó axò nu. Meòé le jlo ò emi ni jla nũwiwa nyanya hugã le òé le ò kpowun, é nyó hũ ò emi ni leko wá Biblu me bĩ mlémlé nú nũkpónme kpo nũwiwa le kpo bĩ.

Dò xwè kanweko mòkpan vlame ò, Biblu kpòntó le ko tuòn ò emi dó na leko yí Biblu me bo na mò alixléme dó gbezán e no nyó Mawu nukúnme é zinzan kpo sinsen-biblo ayihongbe ayihongbe tòn kpo wu. Wycliffe ò xó dó nũkpónme kpo nũwalò Sinsèn Katolika tòn tòn e ma ò wemafò le me ã le é kpo jí. É lé jlo na sònú nú Biblu ò ò anòugbe tòn me bonu gbetó kpaà le na dó sixu dó nukúnnúmòjenũme e sògbe é dó xó Mawu tòn wu, é nyó hũ ò ye ni ganje tinme me òevo tòn wu. É hen gbè tòn gblé.

Dò xwè yoywe òé gudo ò, Biblu kpòntó òevo e no nyí Jan Hus é jì ahwanvu e gbé nũkpónme òéòee ma jinjòn Biblu jí ã le é bĩ é. Xwè klewun òé jen é gán, ò Sinsèn Katolika tòn kpón e dó mò me e no fón gũ é òé, bo ò è sín sinsèn ò me, bo Kpléòkpo Constance tòn òé hwe ní, lobo dó zo i ò atín jí òé 1415.

È doya nú sunnu ene le kpo me òevo le kpo òé ye kpankón bo ò nũ nú Biblu hũ nũkpónme kpo nũwiwa gbetó tòn le kpo. Amò, yadonume nyí nũ yoyó òé ã é bé ò Jwifu le gón, bo Axòsu Hlòma tòn le fón bo ò jijeji we, bo Sinsèn Katolika Hlòma tòn le kpo òé jijeji we, bo ye hu gbetó afatón mòkpan òé ye òé alò xà xó Mawu tòn kpowun wutu. Yadonume na nòte ã. É ò égbé ò alòkpa vovo me – mekiko, agbaza me gblewu, nũòkan le gbídígbídí kpodo kú tle kpo.

Xwè kandé jeji ò kú Hus tòn gudo ò, wemazínxòsa Guttenberg tòn zón bo è mò Biblu le ganji. Ee Biblu ò je wèxo é ò, me gègè je nũ kanbyò dó nũkpónme, nũwiwa kpo tinme e gbakpé hwenenu le é kpo jí. Nũ e è ylo ò è ni bló huzuhuzu le bo le leko wá Biblu jí é sín zogbén le kpo òé jiji we nú xwè kandé òevo. Amò, òé 1517 ò, Martin Luther dó myò ò hwenu e é sò wema tòn 95gó ò òé hòn ò nu òé Sinsèn All Saints tòn me òé Wittenberg é. Zandé òin ò, Zwingli kpo me òevo le kpo xwedó Luther bo òé hwe nũkpónme, nũwiwa kpo tinme e ma sògbe xá nũnywe xwitixwiti ã le é kpo e òé ayí òin le é. Ye byò ò è ni bló huzuhuzu le. Amò, é cí ò huzuhuzu le kún sixu je ó òhun bo me e no klán gbè xá gã e è òé ayí òé Sinsèn Katolika tòn me é gègè kú.

É sò lín ã bo me òevo le wá gbeta ò kòn ò enyi è ma sixu jla sinsèn emitòn [Katolika tòn] òé ã ò, hwe ò nu sù bo emi na jó dó ne. Ene zón bo è òé sinsèn-núkpónme yoyó gègè ayí, bo ye jinjòn nũkpónme kpo nũwiwa gbetó òé le tòn kpo jí, òé Martin Luther, John Calvin kpo John Wesley kpo, bo na dó ylo òéòee òé taji hugã le é atòn. Ahwanvu yetòn le .

bló nǔgbododó dé sín nukúnnúmɔjenǔmɛ yetɔn mɛ, bo sɔ d'ayí dò wema mɛ lobo byɔ ahwanwu yetɔn le bí dɔ ye ni xwedó nǔdídí yetɔn bo lé xwedó ye.

Mɛ dǔdǔe dò tintenkɔn wɛ bo na bló huzuhuzu dò Sinsɛn Katolika tɔn mɛ le é sɔ ayi dɔ tutoblonunu enɛ huzuhuzu jí. Mɛ dɛvo le sɔ ayi dɔ nǔkplɔnmɛ mɛ dǔdǔe dò tintenkɔn wɛ bo na jla Sinsɛn Katolika tɔn dɔ le é tɔn jí. Gbɛta wɛ le dǔ tuɔn dɔ gbetɔ wɛ nyí tagba ɔ bo dɔ na kanbyɔ dɔ "Ete un ka dɔ na wà bo na leko wá Mawu gɔn?" Nǔkanbyɔ éné sɔ, nǔkanbyɔ dɔkɔpó sɔ wɛ nyí nǔkanbyɔ é Izlayéli ví léɛ nɔ mɔ hwedɛbǔnu e yě gbà ako e yě jɛ xá Mawu é, bó xwedó mɛ e lé l' dɔ yě léɛ sín walɔ é.

Gbetɔ dɔ na leko wá Mawu gɔn, bo na dɛ walɔ jonɔ le bí sɔin, lobo na leko wá nǔkplɔnmɛ Mawu tɔn le jí bo na zán Biblu kedɛ. Mawu ko dɔ Agun tɔn ayí d'ayí, bo dɔ mɛ e sɔ nǔdídí yetɔn, jidɛ yetɔn kpo tónúsise yetɔn kpo dɔ Jezu, Klisu, ví tɔn wíwéná ɔ jí le é bí sɔ dɔ mɛ wɛ.

Nǔkplɔnmɛ Tɔ "Agun" Tɔn le Tɔn E Nɔ Dó Xó Dó Mɛ É Dé le

1. Bǔninɔ dò nǔdítɔ le tentin sixu gosin acekpikpa nǔkplɔnmɛ tɔn dɔkɔpó géé mɛ – kpléklé Episcopal tɔn le – tuto Pápa tɔn.
2. "Agun" e nɔ w'azɔ gbɔn Vɔsanúxwlemawutɔ Hlɔma tɔn jí é dɔ ace dɔ Klisanwun le bí jí – è sɔ sinsɛn sín gǎn le dɔ te .
3. È dɔ na wà nǔ dɛbǔ nú Bishop ma yí gbè na á.
4. Azǎn bunɔ dé le dudu dɔ Paki.
5. Vɔsanúxwlemawutɔ nyínyí dɔ gbɛta dé dò tentin mɛ tɔn dò Vɔsanúxwlemawutɔ ɔ sín nyikɔ mɛ – bo nɔ dɔ Klisu.
6. Sakramenu le sín nukɔnyiyi – nǔkplɔnmɛ Klisu tɔn dé le dò taji hú dɛvo le.
7. É dɔ mono-épiscopat dé ayí bɔ è nɔ sɔ Vɔsanúxwlemawutɔ le sín kàn e ma nɔ fɛn á é dé mɛ, básín mesédó le jí kaka je Vɔsanúxwlemawutɔ din tɔn, Pápa jí, ee ko yí tenmɛ-nyikɔ e è nɔ na Axɔsu le é, Pontificus Maximus é.
8. Huzuhuzu e è bló dɔ nǔwiwa kpo baptem sín alɔkpa kpo mɛ le é:
 - a. dé. Ví le bló baptem bɔ mejitɔ yetɔn le yí hwe yetɔn le nú ye .
 - b. È nɔ sɔ kɔn nyi dɔ sin mɛ dɔ ten tɔn mɛ .
 - c. Xógbe tawun tawun le byɔbyɔ cobɔ baptem na hen lè wá.
9. È yɔ kpléklé Episcopal tɔn dé dɔ é ni dɔ nǔkplɔnmɛ dɔkɔpó e è yí gbè na é ayí.
10. È xó tame-nǔkplɔnmɛ Glekinu le tɔn kplé xá nǔkplɔnmɛ Klisanwun le tɔn .
11. Gbetɔ le nyí lindɔn mawu tɔn e è wí dɔ gbè agbaza tɔn e Mawu hwɛhutɔ ɔ dá é dé mɛ é.
12. Nǔnywe mɛdɛsuno tɔn tɔlɔ e ze Wɛndagbe ɔ wu é yíyí. [Só jí sín nǔ le]
13. Lindɔn nɔ gbɔn akpáxwé e bɔ d'ewu le é mɛ cobo nɔ wá huzu gbetɔ, bɔ dɔ kú gudo ɔ, é nɔ wá yí Mawu gɔn.
14. Sɛn e è sɔ d'ayí bo na dɔ tuɔn nǔkplɔnmɛ biblu tɔn le é: È gbé nǔ e è ma yí gbè na dɔ wemafɔ le mɛ á é .

Versus .

Nǔ e è ma gbé dɔ wemafɔ ɔ mɛ á é ɔ, è yí gbè na .

15. Sɛn Nǔdídí Tɔn e è sɔ dɔ te bɔ nǔkplɔnmɛ e dɔ ace le é kpo wemafɔ e è wlan le é kpo dɔ hlɔnhlɔn dɔkɔpó ɔ é.

16. Calvin dɔ nǔ e Augustin dɔ nǔ na le é dé le dɔ sinsɛn-nǔkplɔnmɛ tɔn wu .
 - a. dé. Nǔbɔwukpétɔ e Mawu nyí é
 - b. Gbetɔ le sín nǔ gblégblé bí mlémlé .
 - c. Société e ma dɔ dogbó á é
 - d. Hwɛsɔkɛmɛ e dɔ dogbó é .
 - e. Fɛnú e è ma sixú dɔ xá xá á é
 - f. Mɛ mímé léɛ sín suúludídó .

Nǔkplɔnmɛ le kpo Nǔwiwa le kpo E Akwé Katolika tɔn le Nɔ Mɔ Dɔ Nǔ E Nɔ Zín Bɔ È Nɔ Dɔ É .

1. Wiklifɔ .

- a. dé. Sinsɛn ɔ wɛ dɔ ayikúngban e dɔ Angleterre le é gègè .
- b. Sinsengán le nyí nǔ dɛvo ze ayikúngbannɔ walɔ nyanya le wu á .
- c. Acekpikpa e Pápa yí é. Pápa wɛ nyí ta nú Sinsɛn ɔ á, Klisu wɛ.
- d. Gɔ nú gǎn le sín tuto gègè dɔ mexo agun tɔn le kpo dekan le kpo kedɛ dɔ sinsɛn Biblu tɔn mɛ .

e. Nūkpɔnme e dɔ xó dó nū e nɔ huzu agbaza é wu é .

f. Masses privés

g. Amì syensyen

h. Mesédó

Un. Sinsenzówatan le sísa .

j. Vɔsanúxwémawutɔ ɔ keɖe we sixu dɔ Biblu ɔ bo lé xà .

k. Gbetɔ́ yaya le sixu dɔ alɔ́ xà biblu ă .

2. Luther .

dé. Indulgencies [ace e è dɔ bo na hu hwe é sísa alɔ́ akwe súsú nú wújɔme e è dɔ bo na hu hwe é].

b. Mesédó

c. Nūkpɔnme e dɔ xó dó nū e nɔ huzu agbaza é wu é .

d. Me mímé le sinsen .

e. Sakramenu le

f. Pápa alɔ́ Sinsen ɔ we nyí ace gudogudo tɔn nú Klisanwun dé ă .

3. Twingli

dé. Sinsen ɔ sín alɔ́dɔ dɔ acekpikpa me .

b. Nublábá dɔ kannumɔ hwenu .

c. È nɔ zán dɔɖe le (Icons) dɔ sinsen-biblo sín akpáxwé le me

d. Akwe yíyí dɔ sinsen ɔ sín tuto me

e. È gbé alɔ́wliwli dɔ sinsengán le tentin .

Nūkpɔnme kpo nūwiwa Huzuhuzuhutɔ le Tɔn kpo dé le .

1. Wiklifu .

1. Klísu we nyí ta nú Agun ɔ .

2. Sinsengán le dɔ na nyí sunnu e dɔ walɔ dɔagbe le é – é nyí me e nɔ xɔ tenme le é ă .

3. Biblu ɔ we nyí acekpikpa dɔkpo ɔ nu gbetɔ – e ka nyí Sinsen Katolika tɔn ă .

4. Sinsengán we kpowun we nyí mexo – mexo le kpodo dekan le kpo .

2. Luther .

1. Biblu keɖe we nyí ace gudogudo tɔn nú Klisanwun dé .

Tutoblonunu E Nɔ Kpé Nukún Dó Biblu Wu É

Randolf Dunn, Gän, Roberto Santiago, Gän
biblu dɔ̀ Enteneti jí

Azɔ́me 1 - Wen Mawu tɔ̀n

NÉ Nŭ́ lɛ Bĩ́ ka Wà Fí Gbɔ̀n?

Gbetɔ́ e nyí Mawu é .

Klisu - Mawu sín nŭ́budo xexó

e kúnkplá Mawu lɛ é

Sín Gbè mɛ káká jɛ kú jí - Gbetɔ́

Kúkú ɔ̀ Bló Hwlengán .

Wen Wenɔ̀gbe-Wema lɛ Tɔ̀n lɛ

Azɔ́me 2 - Tónúsíse nŭ́ Klisu .

Hwenu jɛ Nukɔ̀n nŭ́ Klisu

Hwenu Klisu Dò Ayikúngban jí

Hwenu Klisu Gudo

Hwenu e na wá fò dɔ̀ ayikúngban jí é

Hwenu e è na wá gbeta ɔ̀ kɔ̀n é

Sín Kú jí Gbɔ̀n Akluzu jí Kaka jɛ Gbè Mɛ Xóxó

e kúnkplá hwesɔ̀ke mɛ lɛ é

Yehwesin Klísu tɔ̀n .

Cours 3 -Gbɛ Yɔ̀yɔ̀ Dò Klisu Mɛ

Axɔ̀suɔ̀to e è ma sɔ̀ alɔ̀ dó bló na ã é

Mɛsɛntɔ́ e dɔ̀ Axɔ̀suɔ̀to ɔ̀ mɛ lɛ é .

Nŭ́gbododó Klisu Tɔ̀n Nukɔ̀ntɔ̀n lɛ Asúkúsi

lɛ kpo Mɛ Dɛvo E Dó Hudo Anɔ̀sin Gbigbo

Tɔ̀n lɛ É kpo

Gbè Mɛdɛ́ekannuninɔ̀ Tɔ̀n .

Xexó Wuvɛ́sexámɛ Tɔ̀n

Wen e dɔ̀ wema lɛ mɛ é Sinsɛn Mawu dɔ̀

Yesinsɛn kpo Nŭ́gbo kpo mɛ .

Nŭ́kplɔ̀nkplɔ̀n nŭ́ Akwé Biblu Tɔ̀n lɛ

Biblu E É Sɔ̀ Tɛnmɛ É

Biblu Sín Kpléklé

Nŭ́ abkpa lɛ kpo Nŭ́jledonŭ́wu lɛ kpo

Azɔ́me 4 - Su dɔ̀ Klisu mɛ

Jezu Nazaletinu ɔ̀

Gbɛ Klisu Tɔ̀n

Bŭ́ dɔ̀ Klisu mɛ

Xó e è dɔ̀ dó Wuvɛ́wu lɛ é

Agbaza, Lindɔ̀n, Ye - Fite Ye Ka Nɔ̀ Yi Hwenu E A Kú É? Abɔ̀wliwli

kpo Mɛ gbibe kpo

Gbɔ̀jɛzán Mawu tɔ̀n

Nŭ́dídó lɛ jɛ nukɔ̀n nŭ́ Bībɛ́mɛ Nŭ́dídó lɛ

Ebléé lɛ .

Azɔ́me 5 - Mɛxoxwe Dò Klisu mɛ

Nŭ́kplɔ̀nmɛ Akluzu Tɔ̀n Mɛ Mawu

Tɔ̀n Xɔ̀gbigbázɔ̀ ɔ̀ Nŭ́kanbyɔ̀ Daxó

Hugān E É Kanbyɔ̀ Gbɔ̀n Gbezán

Nu Mɛdɛ́e Dò Klisu Mɛ Gbè Daxó

Hugān É

Akpádídó lɛ Din kpo Kaka sɔ̀yi kpo Gbetɔ́

Nugbò lɛ Nyí Gbetɔ́ Mawu Tɔ̀n lɛ .

Gbè Xógbe Jiwŭ́ lɛ

Azɔ́me 6 - Biblu kplɔ̀nkplɔ̀n .

Yinyɔ̀, Nŭ́jledonŭ́wu lɛ kpo Nŭ́dɔ̀d'ayí lɛ kpo

Gbigbo Mímé

Daniyeli

Nŭ́dɛxlémɛ Jezu Klisu Tɔ̀n

Nŭ́wlanwán lɛ sín Abwe

Nŭ́kplɔ̀nmɛ & Nŭ́wiwa lɛ Sín Xwè 100

J.H.M.

Biblu Kpléklé kpo Liledógbedevome kpo

Sinsɛnzɔ́ Égbé Tɔ̀n lɛ - Nŭ́wlanwán lɛ wɛ à alò Akwé lɛ wɛ à?

Jezu sín kúnkan - Tablo dɛ́

Azɔ̀xɔ̀sa E Nɔ̀ Kpé Nukún Dó Biblu Wu É dɔ̀ kancica xá gbè dɛvo lɛ dɔ̀ .**biblu dɔ̀ Enteneti jí.**